Jord- och skogsbruks-
ministeriet

Finlands nationella skogsstrategi 2025 – en uppdatering

STATSRÅDETS PRINCIPBESLUT 21.2.2019

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS PUBLIKATIONER **2019:8**

Jord- och skogsbruksministeriets publikationer 2019:8

Finlands nationella skogsstrategi 2025 – en uppdatering

Statsrådets principbeslut 21.2.2019

Jord- och skogsbruksministeriet, Helsingfors 2019

Jord- och skogsbruksministeriet

ISBN: 978-952-453-891-6

Bilder: Minna Paananen, Naturresursinstitutet (Luke)

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten och
Minna Paananen, Naturresursinstitutet (Luke)

Helsingfors 2019

Presentationsblad

Utgivare	Jord- och skogsbruksministeriet		21.2.2019
Författare	Uppdateringen av skogsstrategin har beretts genom ett omfattande samarbete mellan olika intressentgrupper under ledning av jord- och skogsbruksministeriet och med stöd av det nationella skogsrådet.		
Publikationens titel	Finlands nationella skogsstrategi 2025 – en uppdatering Statsrådets principbeslut 21.2.2019		
Publikationsseriens namn och nummer	Jord- och skogsbruksministeriets publikationer 2019:8		
Tema			
ISBN PDF	978-952-453-891-6	**ISSN PDF**	1797-397X
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-453-891-6		
Sidantal	136	**Språk**	Svenska
Nyckelord	skogspolitik, skogsbruk, skogskötsel, diversitet, klimat, hållbar utveckling		

Referat

Statsrådet fastställde genom ett principbeslut av den 21 februari 2019 den av skogsrådet i december 2018 godkända uppdateringen av Finlands nationella skogsstrategi 2025. Visionen och målen för strategin som för första gången godkändes 2015 är i princip oförändrade, men projektdelen har uppdaterats så att den ligger i linje med den förändrade omvärlden.

Skogsstrategin genomför de skogsrelaterade målen i Agenda 2030 och strategin lyfter tydligare än tidigare fram bland annat klimatsäkerheten och skyddet av skogarnas biologiska mångfald.

Strategin beskriver de prioriterade områdena för utvecklingen av skogsbranschen och de åtgärder som det allmänna ska koncentrera sig på under de närmaste åren som en del av den gemensamma utvecklingen av skogsbranschen. Vissa av projekten i den ursprungliga strategin är redan klara och de har i stället ersatts med nya, aktuella helheter.

De helt nya projekt som tagits in i strategin handlar om klimatsäkert skogsbruk, internationell skogspolitik och EU-påverkan samt träbaserade produkter. Som genomgripande projekt i strategin betonas digitalisering och ökad växelverkan. Diversifiering av skogsvårdsmetoder, tryggande av den biologiska mångfalden, vattenskyddet och mångsidigare näringsverksamhet ingår nu i allt fler av projekten i strategin.

En strategisk projektportfölj har utformats utifrån de olika åtgärderna, och genomförandet av projektportföljen främjar på bästa sätt en ökning av den välfärd som skogsbranschen genererar och säkerställandet av olika hållbarhetsaspekter. I den uppdaterade projektportföljen ingår tio integrerade projekt.

Förläggare	Jord- och skogsbruksministeriet
Distribution/ Beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi

Kuvailulehti

Julkaisija	Maa- ja metsätalousministeriö		21.2.2019
Tekijät	Metsästrategian päivitys valmisteltiin laajan sidosryhmäyhteistyön pohjalta maa- ja metsäta-lousministeriön johdolla ja kansallisen metsäneuvoston tuella.		
Julkaisun nimi	Finlands nationella skogsstrategi 2025 – en uppdatering Statsrådets principbeslut 21.2.2019 (Kansallinen metsästrategia 2025 – päivitys, Valtioneuvoston periaatepäätös 21.2.2019		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2019:8		
Teema			
ISBN PDF	978-952-453-891-6	**ISSN PDF**	1797-397X
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-453-891-6		
Sivumäärä	136	**Kieli**	Ruotsi
Asiasanat	metsäpolitiikka, metsätalous, metsänhoito, luonnon monimuotoisuus, ilmasto, kestävä kehitys		

Tiivistelmä

Valtioneuvosto vahvisti 21.2.2018 periaatepäätöksellään metsäneuvoston joulukuussa 2018 hyväksymän Kansallinen metsästrategia 2025:n päivitetyn version. Vuonna 2015 alun perin hyväksytyn strategian visio ja tavoitteet pysyivät pääosin ennallaan, mutta hankeosiota uudistettiin vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä.

Metsästrategia toteuttaa metsiin liittyviä Agenda 2030 -tavoitteita ja siinä huomioidaan nyt aiempaa selkeämmin muun muassa ilmastokestävyys ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen.

Strategiassa kuvataan metsäalan kehittämisen painopisteet ja toimenpiteet, joihin julkinen valta lähivuosina keskittyy osana metsäalan yhteistä kehittämistä. Osa alkuperäisen strategian hankkeista on jo viety loppuun ja niiden tilalle on valmisteltu uusia, ajankohtaisia kokonaisuuksia.

Strategiaan lisätyt kokonaan uudet hankkeet koskevat ilmastokestävää metsätaloutta, kansainvälistä metsäpolitiikkaa ja EU-vaikuttamista sekä puusta valmistettavia tuotteita. Läpileikkaavina hankkeina strategiassa korostuvat digitalisaatio ja vuorovaikutuksen lisääminen. Metsänhoitomenetelmien monipuolistaminen, monimuotoisuuden turvaaminen, vesiensuojelu ja monipuolistuva elinkeinotoiminta ovat lisäksi nyt mukana entistä useammassa strategian hankkeessa.

Eri toimenpiteistä on muodostettu strateginen hankesalkku, jonka toteuttaminen edistää parhaalla tavalla metsä-alan tuottaman hyvinvoinnin kasvua ja kestävyyden eri näkökulmien turvaamista. Päivitetyssä hankesalkussa on kymmenen hankekokonaisuutta.

Kustantaja	Maa- ja metsätalousministeriö
Julkaisun jakaja/myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi

Description sheet

Published by	Ministry of Agriculture and Forestry		21 February 2019
Authors	The National Forest Strategy was prepared in broad stakeholder cooperation directed by the Ministry of Agriculture and Forestry and with support from the National Forest Council and Forestry and with support from the National Forest Council.		
Title of publication	Finlands nationella skogsstrategi 2025 – en uppdatering Statsrådets principbeslut 21.2.2019 (National Forest Strategy 2025 – an updated version Government Resolution of 21 February 2019)		
Series and publication number	Publications of Ministry of Agriculture and Forestry in Finland 2019:8		
Subject			
ISBN PDF	978-952-453-891-6	**ISSN (PDF)**	1797-397X
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-453-891-6		
Pages	136	**Language**	Swedish
Keywords	forest policy, forestry, forest management, diversity, climate, sustainable development		

Abstract

In its resolution on 21 February 2019, the Government adopted the updated version of the National Forest Strategy 2025, which was approved by the Forest Council in December 2018. The vision and objectives of the Strategy, originally approved in 2015, remained primarily unchanged, but the project portfolio was updated to correspond to changes in the operating environment.

The Forest Strategy aims to achieve the 2030 Agenda goals related to forests and now takes into account climate sustainability and the safeguarding of forest biodiversity more clearly than before.

The strategy describes the priority areas and measures concerning forest sector development that the public sector will focus on as part of joint development work. Some of the projects detailed in the original strategy have already been completed, and new, more topical projects have cropped up in their place.

The entirely new projects added to the strategy deal with climate-sustainable forestry, international forest policy, influencing at the EU level and developing products made from wood. Overarching themes of the projects in the strategy include digitalisation and increased communication and interaction. In addition to these, more of the projects in the strategy now take into account the diversification of forest management methods and of business and industry, along with the safeguarding of biodiversity and protection of water resources.

The various measures have been compiled into a strategic project portfolio, the implementation of which will promote an increase in welfare produced through the forest sector and help to safeguard different aspects of sustainability. The updated project portfolio consists of ten projects.

Publisher	Ministry of Agriculture and Forestry
Distributed by/ publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi

Innehåll

Sammanfattning 5

1 Skogarna erbjuder lösningar för människornas och samhällets behov 15

2 Skogsbranschens verksamhetsmiljö utvecklas snabbt 20

2.1 Megatrender och ekonomisk tillväxt ökar efterfrågan på skog och trä 20

2.2 Investeringarna i träförädlingsindustrin har återhämtat sig 22

2.3 Kinas betydelse för Finlands skogsexport ökar 23

2.4 Konsumtionsmönstren förändras 26

2.5 Megatrender påverkar värderingar och attityder 26

2.6 De ökade behoven i fråga om användningen av skogarna kräver samordning av de olika användningsformerna 27

2.7 Bekämpandet av och anpassningen till klimatförändringen märks tydligt i skogsbranschen 30

2.8 Utnyttjandet av digitalisering är avgörande för att modernisera skogssektorn 34

2.9 Arbetsformerna och arbetskraftsbehovet förändras 35

2.10 Den allmänna ekonomiska utvecklingen i Finland 36

2.11 Finlands skogsresurser, skogsbruk och den biologiska mångfalden 37

3 Strategiska mål, delmål och indikatorer 47

3.1 Finland är en konkurrenskraftig omvärld för skogliga affärsfunktioner 47

3.1.1 Företagen i skogsbranschen förnyas och det grundas nya företag 48

3.1.2 Råvarutillgången möjliggör ökad hållbar skogsanvändning och nya investeringar 53

3.1.3 Den internationella skogspolitiken och EU-påverkan främjar uppnåendet av målen för hållbar utveckling och skogsbranschens förutsättningar samt stärker de internationella affärsmöjligheterna 56

3.2 Skogsbranschen och dess strukturer förnyas och diversifieras 58

3.2.1 Kompetensen inom skogsbranschen är mångsidig och möter de förändrade behoven 59

3.2.2 Förvaltningen är flexibel, verkningsfull och kundorienterad 63

3.3 Skogarna används aktivt och mångsidigt och på ett ekonomiskt, ekologiskt, socialt och kulturellt hållbart sätt 67
3.3.1 Skogsbruket är aktivt och företagsmässigt 67
3.3.2 Skogarnas biologiska mångfald samt ekologiska, sociala och kulturella hållbarhet ökar 71

4 Verkställandet av strategin 79
4.1 Skogsstrategins projektportfölj 79
4.2 Skogsrelaterade riktlinjer i andra strategier och program 97

5 Organisering av verkställigheten och uppföljningen av strategin 102

6 Finansiering av strategin 105

7 Bedömning av strategins konsekvenser 107
7.1 Konsekvensbedömningens bakgrund och syfte samt genomförandet av den 107
7.2 Skogsstrategins samhälleliga betydelse och verkningsfullhet 109
7.2.1 Ekonomiska konsekvenser 109
7.2.2 Sociala och kulturella konsekvenser 112
7.2.3 Ekologiska konsekvenser 112
7.3 Osäkerhet och en omvärld i förändring 114
7.4 Bedömning av projektportföljen 116
7.4.1 Allmänt 116
7.4.2 Projektspecifik bedömning 117

Centrala definitioner 123

Faktaruta 125

Bilaga 1 Prioriteringar, mål och initiativ som gäller internationell skogspolitik och EU:s skogsfrågor 128

Sammanfattning

Statsrådet godkände Finlands nationella skogsstrategi 2025 genom ett principbeslut den 12 februari 2015. Dess strategiska mål grundar sig på Statsrådets skogspolitiska redogörelse 2050, som överlämnades till riksdagen 2014. I skogsstrategierna prioriteras de mål och mer detaljerade åtgärder som bidrar till att de strategiska målen i den skogspolitiska redogörelsen kan uppnås.

I skogsstrategin används en bred definition av begreppet skogsbransch. Den omfattar förutom skogsbruket och träförädlingsindustrin även produktion, förädling, tjänster och kollektiva nyttigheter som baserar sig på skogarnas övriga såväl materiella som immateriella varor.

I denna uppdatering av skogsstrategin revideras den strategiska projektportfölj som består av åtgärder som skogsbranschen tillsammans fastställt som prioriteringar, så att den motsvarar de senaste förändringarna i omvärlden. Uppdateringen av skogsstrategin har beretts genom ett omfattande samarbete mellan olika intressentgrupper under ledning av jord- och skogsbruksministeriet och med stöd av det nationella skogsrådet.

Den finländska skogsbranschen genomgår stora förändringar. Verksamhetsbetingelserna påverkas i allt högre grad av digitaliseringen, bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen, Asiens betydelse för den finländska skogsbranschen samt säkerställandet av hållbarhet och ansvarsfullheten. De skogsrelaterade behoven och därigenom hela skogsbranschen blir i likhet med skogsvården och användningen av skogarna allt mångsidigare, vilket möjliggör en ökning av den välfärd som skogen genererar. Träförädlingsindustrin har vuxit avsevärt under de senaste åren tack vare nya investeringar och den integreras med andra branscher, såsom kemi- och energiindustrin.

De nya investeringarna i träförädlingsindustrin har ökat efterfrågan på inhemskt virke och främjat samhällets övergång från användning av fossila råvaror till förnybara råvaror. Samtidigt har naturturismen och andra tjänster inom skogsbranschen samt efterfrågan inom naturproduktsbranschen ökat. Denna utveckling framhäver betydelsen av ett hållbart skogsbruk och säkerställandet av förutsättningarna för hållbarhet. Skogsbranschen utgör en viktig del av den finländska bioekonomin och cirkulära ekonomin, genom vilka Finland ska uppnå en hållbar ekonomisk tillväxt och svara mot de globala utmaningarna.

Förändringarna i omvärlden understryker behovet av att ytterligare stärka det övergripande tryggandet av hållbarheten och att samordna de ekonomiska, ekologiska, sociala och kulturella hållbarhetsaspekterna. Strategin lyfter tydligare än tidigare fram bland annat klimatsäkerheten och skyddet av skogarnas biologiska mångfald.

Visionen för den skogspolitiska redogörelsen och skogsstrategin är följande:

Hållbar skötsel och användning av skogarna skapar ökad välfärd.

Utifrån denna vision har följande strategiska mål ställts upp i den skogspolitiska redogörelsen:

1. Finland är en konkurrenskraftig omvärld för skogliga affärsfunktioner.

2. Skogsbranschen och dess strukturer förnyas och diversifieras.

3. Skogarna används på ett aktivt, mångsidigt och ekonomiskt, ekologiskt, socialt och kulturellt hållbart sätt.

I denna uppdaterade skogsstrategi ingår de prioriterade områdena för utvecklingen av branschen och de viktigaste förändringsbehoven som det ska koncentrera sig på under de närmaste åren som en del av den gemensamma utvecklingen av skogsbranschen.

De tre strategiska målen i den uppdaterade skogsstrategin genomförs med hjälp av 27 delmål som har grupperats in i sju större helheter. Den första delen av siffran anger det eftersträvade strategiska målet.

Tabell 1. Målen för Finlands nationella skogsstrategi 2025.

Strategiska målen	Målen
1. Finland är en konkurrenskraftig omvärld för skogliga affärsfunktioner	
1.1 Företagen i skogsbranschen förnyas och nya företag grundas	• Politiska beslut och ny lagstiftning förbättrar förutsättningarna för företagen i skogsbranschen att förnya sig och växa. • Förädlingsvärdet stiger och resurserna utnyttjas effektivt. • Produktionen av inhemsk träbaserad energi ökar. Träbaserade råvaror ersätter fossila råvaror och fossil energi. • Den skogsbaserade och diversifierade affärsverksamheten ökar, inbegripet tjänster samt naturproduktsbranschen.
1.2 Råvarutillgången möjliggör ökad hållbar skogsanvändning och nya investeringar	• Skogsresurserna är rikliga, friska och produktiva och möter bioekonomins[1] växande behov. • Marknaden för virkes- och skogstjänster är balanserad och konkurrenskraftig. Det finns en fungerande marknad för annan affärsverksamhet än den som baserar sig på virkesproduktionsmässiga ekosystemtjänster. • Transport- och datakommunikationsförbindelserna förbättras vad gäller servicekapacitet, effektivitet och funktion.
1.3 Den internationella skogspolitiken och EU-påverkan främjar uppnåendet av målen för hållbar utveckling och skogsbranschens förutsättningar för verksamhet samt stärker de internationella affärsmöjligheterna.	• Skogarnas, det hållbara skogsbrukets och den skogliga bioekonomins roll stärks i syfte att nå målen för Agenda 2030 för hållbar utveckling. • Samordning, skogsexpertis och skogssektorns möjligheter att erbjuda lösningar främjas. • Skogsbranschens internationella affärsmöjligheter stärks.
2. Skogsbranschen och dess strukturer förnyas och diversifieras	
2.1 Kompetensen inom skogsbranschen är mångsidig och möter de förändrade behoven.	• Den FoU-verksamhet som finansieras med offentliga medel och strukturerna stöder på ett ändamålsen-ligt sätt en hållbar skogsbaserad bioekonomi, utvecklingen av affärsverksamheten, kommersialiseringen av produkter och tjänster, försöksprojekt och prognostiseringen av förändringar på marknaden och i den övriga omvärlden. • Samarbetet mellan utbildning och arbetsliv stärks.

[1] Bioekonomi omfattar både hållbar användning av naturresurserna och användning av biologiska och tekniska processer i produktionskedjan; inom bioekonomin utnyttjas naturresurserna genom att biologiska processer tillämpas och imiteras på ett hållbart sätt.

	• Antalet utexaminerade från olika utbildningsstadier och deras kompetens motsvarar skogsbranschens rekryteringsbehov och kompetenskrav. • Forskningsverksamheten tillgodoser bioekonomins behov. • Personalens kompetens uppdateras och välbefinnandet i arbetet främjas.
2.2 Förvaltningen är flexibel, verkningsfull och kundorienterad	• Förvaltningen, dess samarbete och tjänster bidrar till branschens konkurrenskraft och svarar mot kundernas behov. • Skoglig information och statistik är öppen, heltäckande och uppdaterad, vilket gör att den kan användas på bred front. • Förvaltningens tillståndsprocesser är smidiga och snabba och stöder genomförandet av investeringsprojekt och en hög nivå på miljöskyddet. • Planläggningssystemet stöder möjligheterna för skogsbruket och en mångsidig affärsverksamhet.
3. Skogarna används på ett aktivt, mångsidigt och ekonomiskt, ekologiskt, socialt och kulturellt hållbart sätt	
3.1 Skogsbruket är aktivt och företagsmässigt	• Det aktiva och företagsmässiga skogsbruket ökar, skogsbruksfastigheterna blir större och skogsägar- och skogsfastighetsstrukturen stöder en aktiv skogsanvändning. • Incitamentssystemet för skogsbruket är ändamålsenligt och aktiverar skogsägarna. • Skogsägarnas förtjänstmöjligheter ökar genom en kommersialisering av ekosystemtjänster.
3.2 Skogarnas biologiska mångfald samt ekologiska, sociala och kulturella hållbarhet stärks	• Utarmningen av skogarnas biologiska mångfald har stoppats före 2020 och ett gynnsamt tillstånd för den biologiska mångfalden har säkrats före 2050. • Skogsbrukets olägenheter för vattendragen har minimerats med hjälp av de bästa till buds stående metoderna. • Den diversifierade skötseln och användningen av skogarna stöder bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen. • Användningen av skogarna för rekreation och skogarnas hälsoeffekter ökar, och skogarna är tillgängliga för alla. • Uppskattningen för användningen av skogarna, skogsmiljön och skogskulturen ökar.

Skogsstrategin har beröringspunkter med statsförvaltningens övriga strategier. Särskilt genomföran-det av handlingsplanen för den biologiska mångfalden i södra Finlands skogar 2014–2025 (METSO) är viktigt också med tanke på målen för skogsstrategin. Verkställigheten av strategierna för bioekonomi, energi och klimat samt biologisk mångfald bidrar till att målen för skogsstrategin kan nås. De regionala skogsprogrammen bidrar till att målen för skogsstrategin nås på regional nivå.

Skogsstrategin genomför de skogsrelaterade målen i Agenda 2030 på nationell nivå, EU-nivå och internationell nivå. Syftet med det globala handlingsprogrammet för hållbar utveckling, Agenda 2030, är att lyfta den globala utvecklingen in på ett spår som tryggar människors välbefinnande och mänskliga rättigheter samt den ekonomiska välfärden och stabiliteten i samhället på ett sätt som är hållbart med tanke på miljön och som gör slut på den extrema fattigdomen i världen[2].

Bild 1. Målen för hållbar utveckling i Agenda 2030.

En strategisk projektportfölj har utformats utifrån de prioriterade åtgärderna, och genomförandet av projektportföljen främjar på bästa sätt en ökning av den välfärd som skogsbranschen genererar och säkerställandet av olika hållbarhetsaspekter. I den

[2] Statsrådets redogörelse om det globala handlingsprogrammet Agenda 2030 för hållbar utveckling. Hållbar utveckling i Finland – långsiktigt, koherent och inkluderande Publikationsseriens namn och nummer Statsrådets kanslis publikationsserie 3/2017

uppdaterade strategiska projektportföljen ingår tio integrerade projekt, av vilka skogsdata och plattformsekonomi samt växelverkan och kommunikation inom skogsbranschen är projekt som omfattar hela projektportföljen (tabell 2).

Vissa av projekten i den ursprungliga årets 2015 strategin är redan klara och de har i stället ersatts med nya, aktuella helheter. De helt nya projekt som tagits in i strategin handlar om klimatsäkert skogsbruk, internationell skogspolitik och EU-påverkan samt träbaserade produkter.

Tabell 2. Den strategiska projektportföljen för Finlands nationella skogsstrategi 2025.

Projekt	Målen med projektet	Ansvariga instanser
A. Skogsdata och plattformsekonomi	Detta genomgripande projekt ska göra skogs-, natur- och miljödata lättare att tillgå och använda samt att förena med andra informationskällor. Tillgången till högklassig, uppdaterad och mer exakt geografisk information bidrar till digitaliseringens utveckling. Dessutom möjliggör geografisk information utveckling av nya verktyg för skogs- och naturvård samt bättre planering och genomförande av och större verkningsfullhet för tjänster inom skogsbranschen.	Ansvar: JSM, MM, FM Övriga aktörer: Finlands skogscentral, Naturresursinstitutet, Lantmäteriverket, Finlands miljöcentral, Forststyrelsen, Tapio Ab, aktörer
B. Växelverkan och kommunikation inom skogsbranschen	I det genomgripande projektet skapas genom mångsidig kommunikation och växelverkan förtroende och samarbete mellan olika aktörer. Dessutom förbättras förståelsen av hållbar skötsel och användning av skogarna, skogliga produkter och tjänster samt skogarnas biologiska mångfald och andra miljöfördelar. Genom samordnad kommunikation som bygger på forskning ökar projektet kunskapen om skogarnas betydelse och samhälleliga nytta. Med hjälp av kommunikation och nya handlingsmodeller ska projektet införa det skogskulturella perspektivet i växelverkan mellan skogsbranschens aktörer och i diskussioner om skogen.	Ansvar: JSM, ANM, MM Övriga aktörer: Finska Forstföreningen, Finlands skogscentral, Naturresursinstitutet, Finlands Skogsmuseum, Finlands viltcentral, skolor och läroanstalter, KM, UKM, aktörer

C. Resurseffektiv och hållbar skogsvård 	Inom projektet bedrivs FoU-verksamhet, ordnas utbildning och utvecklas verktyg som bygger på geografisk information. Detta ska öka en aktiv, optimalt inriktad skogsvård vid rätt tidpunkt för att öka skogstillväxten och stärka kolsänkorna. Målet är att öka de hållbara avverkningsmöjligheterna i ekonomiskogar. Samtidigt beaktas aktivt vilka konsekvenser de åtgärder som utvecklas har för skogarnas biologiska mångfald och vattenvården samt vilka korseffekter[3] dessa är förenade med. Åtgärder som förbättrar strukturen i fråga om skogsbruksfastigheter och skogsägande är till stöd när skogsägare fattar beslut och brukar skog på ett hållbart sätt. De nya incitamentssystem som riktas till skogsägare på 2020-talet är ändamålsenliga, effektiva, administrativt sett lätta, skapar mervärde och stöder en hållbar och resurseffektiv skogs- och naturvård.	Ansvar: JSM, MM, JM Övriga aktörer: Naturresursinstitutet, Finlands skogscentral, Lantmäteriverket, Tapio Ab, Finlands viltcentral, Forststyrelsen, aktörer
D. Naturvård i ekonomiskogar och skogarnas biologiska mångfald 	Utvecklingsarbetet inom projektet ska öka effekten av naturvården i ekonomiskogar och göra den mer integrerad med den dagliga skogsvården och företagandet inom skogstjänster. Geografisk information och nya applikationer ger bättre möjligheter att samordna skogarnas biologiska mångfald, virkesproduktionen och andra ekosystemtjänster. Skogsträdens genetiska resurser tryggas. Handlingsplanen METSO genomförs och dess resurser säkerställs i enlighet med de mål som ställts upp för handlingsplanen.	Ansvar: JSM, MM Övriga aktörer: Naturresursinstitutet, Finlands miljöcentral, Finlands skogscentral, Tapio Ab, Finlands viltcentral, Forststyrelsen, aktörer

[3] Med korseffekter avses synergier eller motstridigheter när det gäller åtgärders effekter på olika målsättningar.

E. Klimatsäkert skogsbruk 	Projektet stöder Finlands klimatpolitik genom att öka vetskapen om hur kollager uppstår och kolbindning sker i skog samt om skogarnas och skogsvårdens effekter vid anpassning till klimatförändringen. Genom den information som tas fram kan man bättre ta hänsyn till bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen vid skogsrelaterade beslut. Den information som tas fram inom projektet kan, när den tillämpas i skogsbruket, förbättra skogsbrukets och skogsägarnas riskhantering. Projektet skapar förutsättningar för att effektivare än för närvarande beakta klimatperspektivet i skötseln och användningen av skogarna.	Ansvar: JSM, MM Övriga aktörer: Naturresursinstitutet, Finlands miljöcentral, Meteorologiska institutet, Tapio Ab, Finlands skogscentral, Forststyrelsen, Finlands viltcentral
F. Skogsvägar och skogarnas tillgänglighet 	Projektet förbättrar vägnätets servicenivå och användbarhet bland annat genom utnyttjande av geografisk information. Projektet förbättrar även väglagens förmåga att fatta beslut och förbättra möjligheterna att nå vägdelägarna. Projektet främjar tillgången till driftssäkra och snabba datakommunikationsförbindelser av jämn kvalitet i hela landet. Satsningar på infrastruktur främjar bland annat förutsättningarna för träförädlingsindustrin, en mångsidig användning av skogarna, utförande av räddningsuppgifter, rekreation och naturturism samt annan näringsverksamhet på landsbygden.	Ansvar: KM, JSM, MM Övriga aktörer: Finlands skogscentral, Forststyrelsen, kommuner, aktörer
G. Nya träbaserade produkter 	Projektet ska utveckla nya lösningar som bygger på skogsbiomassa och stödja en kommersialisering av dem. Verksamheten fokuserar på att utveckla nya fiber- och cellulosaprodukter som ger högt mervärde samt på att öka användningssäkerheten av trä och kommersialisera välbefinnandeeffekterna i fråga om träbyggande och massivträprodukter. Nya produktmöjligheter som grundar sig på träbiomassa och komponenter av den utreds för tillverkning av	Ansvar: ANM, JSM, MM Övriga aktörer: Business Finland, Finlands Akademi, Naturresursinstitutet, VTT, KM, branschföretag

	kemikalier, förpackningar, filmer och lignin-baserade produkter som ger högt mer-värde. Offentliga incitament för att stödja ett mångsidigt FoU-samarbete försnabbar till-växten inom affärsverksamheten inom bio-ekonomi och cirkulär ekonomi.	
H. Naturturism, naturproduktsbranschen och andra naturrelaterade tjänster 	Projektet ska utveckla verksamhetsförut-sättningarna för naturturism, skogliga hälso- och välbefinnandetjänster och na-turproduktsbranschen och dessas samar-bete med skogssektorn. Nya verktyg för-bättrar matchningen mellan utbud och ef-terfrågan på naturprodukter och skogs-landskap. Nya värdekedjor och skogsägar-nas förtjänstmodeller skapar ny skogs- och naturrelaterad affärsverksamhet.	Ansvar: JSM, ANM, MM Övriga aktörer: Forststyrelsen, Finlands skogscentral, Naturresursinstitutet, Ruralia, Tapio Ab, Finlands viltcentral företag, markägare
I. Kompetens och utbildning 	Projektet ska fördjupa samarbetet mellan forskningen, näringslivet och utbildningen, vilket hjälper att säkra kompetensen bland såväl yrkesfolk som studerande. Större satsningar på kompetens och utbildning när det gäller geografisk information, trä-teknik, naturvård i ekonomiskogar, vatten-vård, skötsel av torvmarksskog, skogsväg-snätet, företagsamhet samt andra använd-ningsformer av skog än de som baserar sig på virkesproduktion (naturturism, tjänster, naturprodukter) minskar de flaskhalsar som upptäckts i verksamheten. Utveckl-ingen av inlärningsmiljöer stöder dessutom en reform av kvaliteten på skogs-branschens transportutbildning och för-bättrar tillgången på förare. Nya sätt att lära sig ska utnyttjas när det uppstår nya kunskapsbehov. Förutsättning-arna att inom utbildningen öka inlärningen i arbetet förbättras särskilt i små och me-delstora företag.	Ansvar: UKM, JSM, ANM Övriga aktörer: Utbild-ningsstyrelsen, utbild-ningsanordnare, Metsä-koulutus ry, Arbetseffek-tivitetsföreningen rf, branschföretag och branschorganisationer, Naturresursinstitutet, Fin-lands skogscentral, Busi-ness Finland, Finlands Akademi, Forststyrelsen, Finlands Skogsmuseum, Tapio Ab

J. Internationell skogspolitik och EU-påverkan 	I syfte att förbättra förutsättningarna för ett hållbart skogsbruk och skogsbaserade näringar genomförs de mål som gäller internationell skogspolitik och EU-påverkan samt främjande av internationella affärsmöjligheter (bilaga 1). Projektet ska samordna genomförandet av Agenda 2030 när det gäller skogar, hållbart skogsbruk och bioekonomi. Ett mångomfattande, exempelvis FN-baserat, samarbete som gäller skogarna och skogsbranschen ska i likhet med utvecklingspolitiken vara effektivt och verkningsfullt. Med projektet strävar man efter att säkerställa förutsättningarna för skogsbranschens och det hållbara skogsbrukets verksamhet och att erkänna skogsbranschens betydelse för de klimat- och energipolitiska lösningarna. Den goda förvaltning som hänför sig till skogar och hållbart skogsbruk stärks och de mänskliga rättigheterna främjas. Tryggandet av skogarnas biologiska mångfald med hjälp av internationellt samarbete är aktivt och verkningsfullt.	Ansvar: JSM, UM, ANM, MM, FM Övriga aktörer: Business Finland, Naturresursinstitutet, forskningsinstitut, organisationer och företag, andra länder, internationella organisationer och processer

1 Skogarna erbjuder lösningar för människornas och samhällets behov

De förändringar på lång sikt som håller på att ske inom världsekonomin, befolkningstillväxten, klimatet, ekosystemen, tekniken och de samhälleliga strukturerna kommer att förändra det globala samfundet och den nationella verksamhetsmiljön på många olika sätt. FN:s globala mål för en hållbar utveckling (Agenda 2030) förutsätter ett balanserat främjande av alla aspekter av hållbarheten, en systematisk ändring i riktning mot cirkulär ekonomi och en minskad användning av icke förnybara naturresurser. Icke förnybara råvaror och icke förnybar energi ersätts globalt med förnybara lösningar inom ansvarsfull bioekonomi och cirkulär ekonomi. Den pågående systematiska ändringen ökar permanent efterfrågan på hållbart producerade produkter och tjänster inom skogsbranschen.

Den finländska skogsbranschen har en internationell inriktning. En betydande del av produktionen går på export och skogssektorn står för en avsevärd del av den totala exportens värde. Exporten av träba-serade produkter utgör i dagens läge cirka 20 procent av det sammanlagda värdet av vårt lands varuexport. Den samhällsekonomiska betydelsen av produktionen inom den skogliga bioekonomin accentueras i och med att produktionsfaktorerna huvudsakligen är inhemska. Företag och andra aktörer söker för närvarande nya verksamhetsformer och strävar efter att utveckla produkter och tjänster med högt mervärde.

En global förändring av verksamhetsförutsättningarna ökar efterfrågan på finländska produkter och tjänster inom skogsbranschen. Miljövärden och välbefinnande blir allt viktigare faktorer när det gäller användningen av naturresurser. Faktorer som kommer att accentueras i framtiden är verksamhetens hållbarhet, material- och energieffektivitet samt den snabba tekniska utvecklingen. Skogsbranschen är i framtiden en allt viktigare del av den finländska bioekonomin och cirkulära ekonomin och en lösning på globala utmaningar.

Utvecklingen av informations- och kommunikationsteknologin förändrar människors konsumtionsva-nor till följd av vilket efterfrågan bland annat på förpackningsmaterial har ökat, samtidigt som efterfrågan på tryckpapper har minskat. En dryg tredjedel av företagen inom den kemiska industrin i Finland använder redan nu biobaserade råvaror. Träbaserade material erbjuder alternativ som kan ersätta till exempel plast och kemikalier, bomull, cement och stål för allt fler användningsändamål. Oron för att

mikroplaster från olika källor ska hamna särskilt i vattenekosystem har ökat det politiska trycket att förbjuda användningen av plaster i vissa produktkategorier. Dessa utvecklingstrender möjliggör utvecklingen av nya mervärdesprodukter i den finländska skogsindustrin.

I förverkligandet av energi- och klimatpolitikens mål har biomassorna redan nu en avsevärd betydelse, och deras betydelse kommer att öka ytterligare. Välskötta och växande skogar stärker kolsänkorna. En betydande ökning av avverkningarna kan på kort sikt leda till att skogens kolsänka minskar, även om skogens kollager fortsätter att öka. Användningen av förnybar biomassa ersätter produkter som härstammar från icke förnybara naturresurser. Långlivade skogsprodukter har en mer hållbar klimatpåverkan än kortlivade produkter. De extrema väderfenomen och ökade skogsskador som följt av klimatförändringen förutsätter ett aktivt och flerkriteriebaserat klimatsäkert skogsbruk.

De digitala lösningarna skapar nya möjligheter för en skogsanvändning som motsvarar skogsägarnas mål, för en effektivisering av de åtgärder som utförs i skogen och för nya tjänster. Utvecklingen avspeglas också i de mål som ställs upp för skogspolitiken och annan politik som påverkar skogsbranschen. Digitalisering, öppen geografisk information och applikationer som underlättar beslutsfattandet ökar produktiviteten och bidrar till att trygga hållbarheten. Finländarna kan dra nytta av en allt aktivare och mer hållbar skötsel och användning av skogarna[4], till exempel i form av fler arbetstillfällen och ökade inkomster för individerna, ökade skatteinkomster för att täcka statens och kommunernas utgifter, bättre rekreationsmöjligheter och de miljöfördelar som skogarna medför, såsom bättre biologisk mångfald i skogarna.

Den affärsverksamhet som grundar sig på tjänster får ökad betydelse i och med bioekonomin och den cirkulära ekonomin, och även skogliga tjänster har en betydande tillväxtpotential. Marknaden för skogsbrukstjänster utvecklas, betydelsen av naturturism och användningen av skogar för rekreation och välbefinnande ökar och det utvecklas nya tjänster i anslutning till dessa. På lokal nivå genererar skogarna välfärd även genom sin inverkan på regionalekonomin. I de regionala skogsprogram som ska utarbetas på basis av den nationella skogsstrategin betonar man de olika regionernas styrkor för att till fullo kunna utnyttja de utvecklingsmöjligheter som en diversifierad, mångsektoriell och hållbar skogsbransch erbjuder.

[4] Med hållbar skötsel och användning av skogarna avses att skogar och skogsmarker sköts och används så att mångfalden, produktiviteten, förnyelseförmågan och livskraften samt möjligheten till betydelsefulla ekologiska, ekonomiska, sociala och kulturella funktioner på lokal, nationell och global nivå nu och i framtiden bevaras, samt så att övriga ekosystem inte vållas skada. Termen hållbar skötsel och användning av skogarna innefattar också skydd av skog.

Ekosystemtjänsterna, alltså den nytta som människan har av naturen, är en viktig källa till välbefinnande för finländarna. Skogarnas biologiska mångfald utgör grunden för de skogliga ekosystemtjänsterna. Tryggandet av fungerande ekosystem är på lång sikt viktigt för att säkerställa ekosystemtjänster för de kommande generationerna. Naturens mångfald och ekosystemtjänsterna, alltså naturkapitalet, ska utnyttjas på ett klokt sätt. Det är viktigt att man kan identifiera hur olika ekosystemtjänster är beroende av varandra och förvalta dem på ett hållbart sätt med stöd av forskning.

Aspekter som kulturell hållbarhet och relationen till skogen strukturerar användningen av skogarna på ett nytt sätt. Det skogskulturella perspektivet och förståelsen för individers mångfasetterade relation till skogen behövs, eftersom det i den skogsrelaterade debatten, i det skogspolitiska beslutsfattandet och i all verksamhet som anknyter till skog alltid är fråga om växelverkan mellan människa och skog. Skogarna utgör en väsentlig del av vår identitet, historia och kultur, alltifrån tidigare fångstkulturer till dagens skogsanvändning och industri. Den finländska skogskulturen är mångsidig och mångfaldig, eftersom sätten att använda och värdesätta skogarna alltid varit många.

Den nationella politik, EU-politik och internationella politik som gäller skogar är smidigt förbundna med varandra och genomförandet av politikområdena kräver konsekvens och samordning. De globala målen för hållbar utveckling och målen i de internationella överenskommelserna påverkar den nationella verksamheten och på motsvarande sätt påverkar de nationella målen och åtgärderna beredningen av internationella överenskommelser och utformningen av de mål som tas fram inom ramen för dessa.

Statsrådet godkände uppdateringen av Finlands nationella skogsstrategi 2025 (FNS 2025) i form av ett principbeslut den 21 februari 2019. Skogsstrategin utgör Finlands nationella skogsprogram. Den prioriterar skogsrelaterade mål och åtgärder. Det behövs åtgärder för att trygga tillväxten inom skogsbranschen i syfte att öka människors välbefinnande. Utvecklingsbehoven granskas vid genomförandet av strategin på ett flexibelt sätt och strategiska projekt kan uppdateras efter behov.

Skogsstrategins vision är tagen direkt ur den skogspolitiska redogörelsen och tar sikte på år 2050. Visionen är följande:

Hållbar skötsel och användning av skogarna skapar ökad välfärd.

Visionen framhäver den mångsidiga välfärd som skogarna genererar och att skogarna erbjuder lösningar för människornas och samhällets behov. Med skogspolitiken skapar vi förutsättningar för en skogsbaserad, växande och ansvarsfull bioekonomi och cirkulär ekonomi och för mångsidigare välfärd.

Att förverkliga visionen och öka skogarnas välfärdseffekter kräver framgång på branschens viktigaste utvecklingsområden. Utifrån visionen har man ställt upp följande strategiska mål i den skogspolitiska redogörelsen (bild 2):

1. **Finland är en konkurrenskraftig omvärld för skogliga affärsfunktioner.**
2. **Skogsbranschen och dess strukturer förnyas och diversifieras.**
3. **Skogarna används på ett aktivt, mångsidigt och ekonomiskt, ekologiskt, socialt och kulturellt hållbart sätt[5].**

Förändringarna i omvärlden understryker behovet av att ytterligare stärka det övergripande tryggandet av hållbarheten och att samordna de ekonomiska, ekologiska, sociala och kulturella hållbarhetsaspekterna.

Bild 2. Visionen och de strategiska målen bildar en triangel med visionens välfärdsökning i centrum och de sammanlänkade strategiska målen i hörnen.

De strategiska målen bildar en helhet där visionens välfärdsökning granskas ur tre kompletterande perspektiv. När målen realiseras ökar välfärden på ett mångsidigt sätt. Den finländska skogsbranschens konkurrenskraft bygger på framgångsrik och proaktiv samordning av dessa faktorer under de pågående förändringarna i vår omvärld.

Den nationella skogsstrategin uppfyller de skogsrelaterade mål som ingår i FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling (bild 2). Alla strategiska projekt i den nationella skogsstrategin

[5] Användningen av skogarna förstås här i vid bemärkelse och innefattar också skyddet av skogar.

har ett samband med ett eller flera av målen i Agenda 2030. Den nationella skogsstrategin stöder för skogarnas del även genomförandet av bioekonomistrategin. Skogsrelaterade riktlinjer finns också i andra strategier och program (bild 3 och avsnitt 4.2). Exempel på sådana är bland andra handlingsplanen för den biologiska mångfalden i skogarna i södra Finland (METSO), den energi- och klimatpolitiska strategin, den nationella strategin för biologisk mångfald och landsbygds- och regionalpolitiska strategier och program. Skogspolitiken påverkas dessutom av en rad politiska riktlinjer på internationell nivå och EU-nivå. I den skogspolitiska redogörelsen och den nationella skogsstrategin sammanställs och samordnas de skogsrelaterade riktlinjerna.

Bild 3. Den nationella skogsstrategins koppling till övriga politikområden.

2 Skogsbranschens verksamhetsmiljö utvecklas snabbt

2.1 Megatrender och ekonomisk tillväxt ökar efterfrågan på skog och trä

Megatrender präglar verksamhetsmiljön och skogsbranschens utveckling på både kort och lång sikt. Genom att identifiera globala megatrender kan vi granska eventuella framtida förändringar, problem, alternativa lösningar och nya möjligheter i anslutning till verksamhetsmiljön. För detta behöver vi god framsyn och reaktionsförmåga.

De megatrender som påverkar skogsbranschen är förskjutningar av de ekonomiska tyngdpunkterna i världen, de allt knappare naturresurserna, klimatförändringen, en minskad biologisk mångfald, ökad efterfrågan på energi särskilt i tillväxtländerna och en snabb teknisk utveckling, särskilt digitaliseringen (bild 4). Befolkningsökningen, den växande medelklassen, urbaniseringen, den ökade levnadsstan-darden och förändringarna i konsumtionsmönstren är viktiga förändringskrafter i dessa trender. Megatrenderna förändrar samhällets värderingar och attityder och de förändrade värderingarna kan i sin tur ge upphov till nya trender.

Megatrenderna återspeglas i den finländska skogssektorn i exporten och produktionen av skogsindustriprodukter, i användningen av skogarna och i den internationella politik som gäller och påverkar skogarna. Minskande naturresurser samt de hot som förändringar i klimatet och den biologiska mångfalden orsakar har medfört en strävan efter bioekonomi, låga koldioxidutsläpp, resurseffektivitet och återvinning.

Bild 4. De viktigaste globala trender som påverkar skogsbranschen. Källa: Naturresursinstitutet

Det finns en global strävan efter att svara mot megatrenderna med hjälp av FN:s mål för hållbar utveckling (Agenda 2030), som i fråga om skogarna stöds av de mål för hållbar vård och användning och hållbart skydd av skogar som ingår i FN:s skogsstrategi 2017–2030. Med hjälp av FN:s skogsstrategi strävar man också efter att fullfölja de mål som ställs upp i konventionen om biologisk mångfald (Convention on Biological Diversity, CBD). Den snabba klimatuppvärmningen strävar man efter att bekämpa med klimatavtalet från Paris, som i november 2017 ratificerades av 170 länder. EU:s beslut att koppla samman markanvändningssektorn (LULUCF) med verkställigheten av klimatpolitiken innebär att den ökade eller minskade kolsänka som följer av medlemsländernas markanvändning i fortsättningen räknas som en del av det nationella utsläppsminskningsmålet. Finland har förbundit sig till de internationella överenskommelserna och till genomförandet av dem nationellt.

Av den inhemska skogssektorn krävs en förmåga att främja bioekonomi och cirkulär ekonomi och att samtidigt på ett konkurrenskraftigt sätt svara mot efterfrågan på skogliga ekosystemtjänster, konsumenternas preferenser och förändrade värderingar. För att detta ska lyckas krävs en hållbar användning av naturresurser, som är grunden för nya investeringar i bioekonomi, nya näringsmöjligheter och skapandet av nya produkter och tjänster inom den inhemska skogssektorn. I framtidens bioekonomi och

cirkulära ekonomi framhävs inte bara näringsgrenar som grundar sig på trämaterial, utan också skogliga välbefinnande- och miljötjänster, såsom nyttjandet av skogen för rekreation och annat mångbruk, kolbindning samt betydelsen av att bevara biodiversiteten och rent vatten.

Megatrenderna har redan påverkat den finländska skogssektorn bland annat i form av ändringar i riktandet av investeringar, i produktionsstrukturen, i produktexporten, i användningen av skogarna och i skogs- och klimatpolitiken. I framtiden kan vissa av effekterna komma att stärkas ytterligare eller utvecklas i en oförutsedd riktning, exempelvis till följd av förändrade konsumtionsmönster, innovationer eller politiska åtgärder.

2.2 Investeringarna i träförädlingsindustrin har återhämtat sig

Den finländska skogsbranschen och dess utsikter ser mycket annorlunda ut än för fem år sedan. I Finland har många investeringsprojekt genomförts inom träförädlingsindustrin. Den största enskilda investeringen gjordes i Äänekoski, där den nya bioproduktfabriken ensam ökade efterfrågan på massaved med cirka fyra miljoner kubikmeter per år. Det positiva investeringsklimatet kan också skönjas i form av ökade marknadsvärden på börsnoterade skogsföretag.

I takt med att bioekonomin och den cirkulära ekonomin utvecklas kan man räkna med ytterligare betydande nya investeringar i skogsbranschen och en mångsidigare användning av trä. Nya investeringar i produktionen av cellulosa, cellulosabaserade textilfibrer och flytande biobränslen kommer att göra produktionen inom skogsindustrin större och mångsidigare. Nya produkter kan redan på kort sikt öka produktionsvärdet och, exempelvis genom utnyttjande av biprodukter, höja konkurrenskraften för traditionella produkter och företag. Andelen nya produkter som varit ute på marknaden i mindre än tre år av företagens omsättning varierar från företag till företag, men i vissa företag är andelen redan uppe i närmare 10 procent.

En god tillgång till virke och tryggandet av en ekologiskt och socialt hållbar användning av skogarna är tillsammans med smidiga och snabba tillståndsprocesser viktiga förutsättningar för nya investeringar. Tack vare investeringarna har förbrukningen av inhemskt virke ökat med närmare sju miljoner kubikmeter på fyra år. Totalt sett förväntas industrins årliga efterfrågan på gagnvirke i Finland öka med över nio miljoner kubikmeter fram till 2020 när man använder 2013 som utgångsnivå. För första gången

på årtionden ställer tillgången på virke och de hållbara avverkningsmöjligheterna reella hinder för nya investeringsplaner, vilket framhäver betydelsen av en fungerande virkesmarknad och behovet av att öka skogarnas tillväxt och göra satsningar på mervärdesprodukter. För tillfället täcks endast en liten del av den ökade virkesförbrukningen genom import.

Träförädlingsindustrin tar fram nya industriella produktions- och tjänstenätverk som går över de traditionella sektorsgränserna och där biprodukter som uppkommer vid produktionen i olika företag utnyttjas effektivt. I nätverken skapas partnerskap mellan olika företag och samarbetsmöjligheter söks inom såväl produktion som produktutveckling. I de nya produktions- och tjänstenätverken framhävs materialeffektivitet samt en höjning av produkternas förädlingsgrad. Det handlar om en övergripande förändring av tänkesättet som kräver att många aktörer och sektorer engagerar sig i utvecklingsarbetet och investeringarna.

Finland har ett avsevärt teknologi- och kompetenskluster och en betydande exportindustri när det gäller träbaserad energi. Den förnybara energins andel av den slutliga förbrukningen var i Finland näststörst bland EU-länderna 2017. Träbränslena har i Finland passerat oljeprodukterna som den viktigaste energikällan och står nu för cirka 27 procent av den totala energikonsumtionen. En betydande del av denna energi uppstår som en biprodukt av den övriga träförädlingsverksamheten. En ökning av förbrukningen av träbaserad energi är en följd av att man genom ekonomiska politiska instrument har främjat en övergång från fossila bränslen till träbränslen. Även investeringar i cellulosaproduktion och kraftvärme har bidragit till en ökad användning av träbaserad energi. Nya investeringar i användningen av träbaserad energi planeras, i synnerhet för produktion av värme och drivmedel. Om användningen av alternativa bränslen, såsom stenkol, förbjöds eller minskade och priset på utsläppsrätter steg, skulle efterfrågan på träbränslen öka ytterligare.

Finland har en betydande maskinverkstadsindustri som grundar sig på träförädling. Den primära virkesdrivningsmetoden i Finland är kortvirkesmetoden. Som tillverkare av teknik som lämpar sig för den metoden är Finland ledande land i världen och branschen har uppvisat god tillväxt under de senaste åren.

2.3 Kinas betydelse för Finlands skogsexport ökar

Den globala ekonomiska tyngdpunkten har under de senaste årtiondena förskjutits under ledning av Kina. Utöver Kina är de nya globala ekonomiska tyngdpunkterna

särskilt Indien, Brasilien och Sydafrika, vid sidan av västländerna. Under perioden mellan 1980 och 2015 ökade utvecklingsländernas andel av tillväxten inom världsekonomin från 36 procent till 58 procent. Den snabba tillväxten i de framväxande ekonomierna erbjuder tillväxtmöjligheter särskilt i fråga om export av produkter av en lägre förädlingsgrad.

Förskjutningen av den globala ekonomiska tyngdpunkten har återspeglats också i skogsbranschen såväl globalt som i Finland. I och med den snabba ekonomiska tillväxten har efterfrågan på, produktionen av och investeringarna i skogsindustriprodukter koncentrerats till Asien och Sydamerika. Kina har i syfte att trygga tillgången på naturresurser kraftigt utvidgat sina investeringar till Afrika, Mellanöstern och Sydamerika i synnerhet när det gäller energi- och råvarusektorerna. I Europa har Kinas ökande investeringar i högteknologiföretag väckt oro under den senaste tiden. I Finland däremot övervägs för närvarande investeringsplaner som bygger på kinesiskt kapital och som, om de genomförs, fördjupar växelverkan mellan Kinas och Finlands skogsbranscher.

Kina har blivit ett av de mest betydande exportländerna för Finlands skogsindustriprodukter. Den ökade exporten av skogsindustriprodukter till Kina har främst varit en följd av den ökade efterfrågan på mjukpapper och kartong. Också Kinas uppvaknande till problemen med luftkvalitet i bosättningscentrum, följderna av klimatförändringen, landets begränsade möjligheter att avverka egen skog samt trycket på att ersätta icke förnybara råvaror med förnybara råvaror har påskyndat den finländska exporten av barrvedsmassa, kartong och sågvaror till Kina. Den ökade sågvaruexporten till Kina har bidragit till en ökning av produktionsvolymen inom den finländska sågverksindustrin.

I Kina ökar den pågående urbaniseringen, höjningen av levnadsstandarden, den ökade fritiden och förändringar i konsumtionsmönstren också efterfrågan på immateriella skogliga tjänster, såsom rekreations-, hälso- och naturturismtjänster, vilket medför tillväxtmöjligheter också för skogsbaserat turism- och naturproduktföretagande i Finland. År 2017 var andelen kinesiska turister i Finland 63 procent större än året innan.

De traditionella exportländerna är fortfarande viktiga

En höjning av förädlingsgraden i fråga om exporten förutsätter att Finland kan konkurrera långsiktigt och kontinuerligt också på de utvecklade marknaderna. De utvecklade marknaderna uppskattar en högklassig och genomskinlig värdekedja, design och en kombination av digitala tjänster och fysiska produkter och tjänster. Redan existerande relationer, export och logistiska lösningar samt finansierings- och tullfrågor garanterar att exportpotentialen i fråga om stora exportländer som Tyskland, Storbritannien, Sverige och Förenta staterna bibehålls.

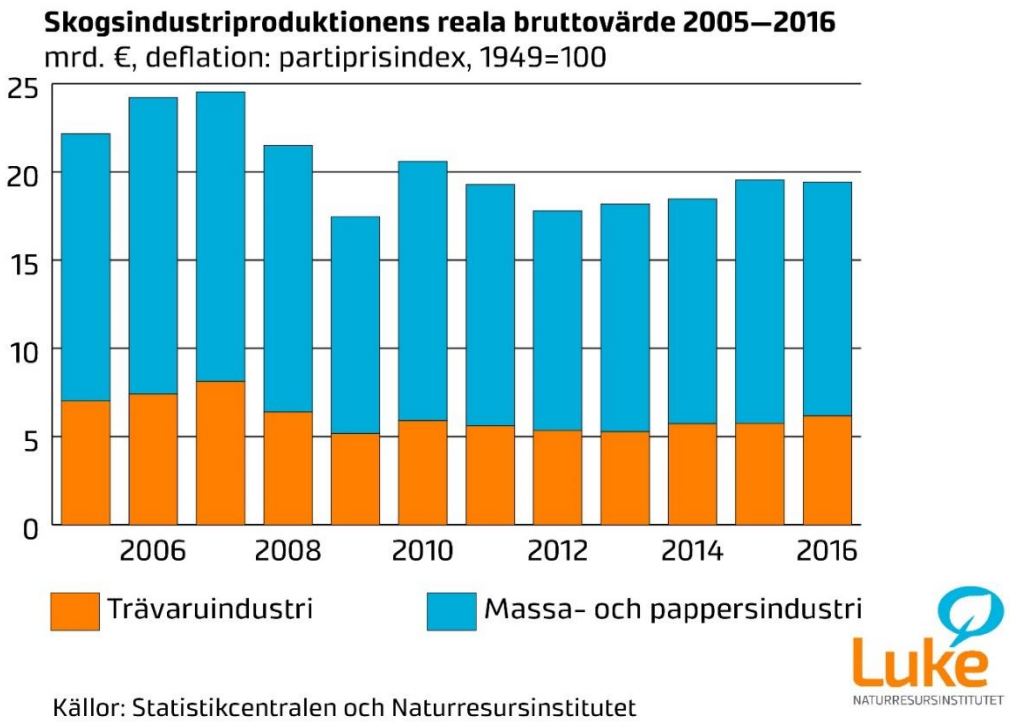

Värdet av skogs- och trävaruindustriexporten, utveckling 2005-2017. Mer än 60 procent av exporten går till Europa.

2.4 Konsumtionsmönstren förändras

År 2015 var närmare 70 procent av världens befolkning bosatt i städer, och andelen fortsätter att öka. Ökade inkomster och urbanisering förändrar människors konsumtionsmönster också på marknaden för slutprodukter från den finländska skogsbranschen. De förändrade konsumtionsmönstren och befolkningstillväxten leder till en ökad efterfrågan på skogsbiomassa, vilket medför press på en hållbar användning av skogar och andra naturresurser samt på samordning av olika skogsanvändningsbehov. Den fortsatta urbaniseringen förändrar också relationen till naturen, vilket kan innebära en försämrad förståelse för användningen av skogarna och de orsakssammanhang som påverkar utvecklingen av skogarna.

Till följd av befolkningstillväxten ökar bostadsbyggandet, vilket i sin tur ökar efterfrågan på trävaror. Till följd av ökade inkomster ökar konsumtionen av olika hygienprodukter, förpackningspapper och förpackningskartong, vilket leder till högre efterfrågan på cellulosa. Skogsbranschens produkter ersätter miljöskadliga material, minskar efterfrågan på plast och det tillhörande avfallsproblemet och stöder en ekonomisk tillväxt som grundar sig på förnybara råvaror.

Urbaniseringen ökar efterfrågan inte bara på träråvaror utan också på andra materiella och immateriella ekosystemtjänster från skogen. Naturen kan ge oss hälsa och välbefinnande. För Finland innebär den växande internationella och nationella turismen möjligheter att öka de skogsrelaterade tjänsterna inom naturturismen. Turismen till norra Europa uppskattas öka med i genomsnitt 2,2 procent per år under åren 2010–2020 och med 1,4 procent per år under åren 2020–2030. Naturturismen bedöms öka klart snabbare än den övriga turismen. Även ekoprodukter och vild mat[6] intresserar allt fler konsumenter, vilket öppnar upp för en kommersialisering också av sådana produkter som faller utanför allemansrätten, såsom produkter tillverkade av sprängticka, björksav och kåda.

2.5 Megatrender påverkar värderingar och attityder

En global förändring i tänkesätt, värderingar och attityder återspeglas också i Finland. Värderingarna påverkar användningen av skogarna, skogsägandet, konsumentbeteendet och produkttillverkningen. Det är viktigt att beakta att olika intressentgrupper har olika värderingar och mål när det gäller användningen av skogarna. Konkurrens

[6] Vild mat avser ätliga vegetabilier, örter, bär, svampar, fiskar och vilt från naturen.

mellan olika sätt att använda skogarna kan leda till problem om man inte tar tillräcklig hänsyn till att användningen av skogarna ska vara socialt, kulturellt och ekologiskt hållbar.

Förändringar i konsumenternas värderingar, attityder och beteende kan öka efterfrågan på hållbart och ansvarsfullt producerade produkter och tjänster inom skogsbranschen. Den ökade miljömedvetenheten märks också som stigande kvalitetskrav på produkter och tjänster.

Konsumenternas val styrs dock fortfarande i genomsnitt mest av produkternas pris och tillgänglighet samt av inlärda beteendemönster. Konsumentbeteendet ligger därför inte alltid i linje med de förändringar som observeras i värderingar och attityder. En ökad efterfrågan på bioekonomiska produkter förutsätter således inte bara större miljömedvetenhet, utan också högklassiga produkter med god kostnadskonkurrenskraft och en såväl nationell som internationell politik som förbättrar de bioekonomiska produkternas konkurrenskraft.

Skogsägarna har redan nu varierande värderingar och mål i fråga om skötseln och användningen av skogarna, men det kan antas att målen i framtiden blir allt mer varierande. Allt fler skogsägare är bosatta i städer långt från sina skogar. De stadsboende skogsägarnas mål varierar vanligen mer än till exempel de skogsägande lantbrukarnas. I nuläget åldras skogsägarkretsen, men i framtiden antas generationsskiften sänka skogsägarkretsens genomsnittsålder. En ny generation skogsägare har alltid lite andra värderingar och behov.

2.6 De ökade behoven i fråga om användningen av skogarna kräver samordning av de olika användningsformerna

De globala megatrenderna ökar konkurrensen om skogsbiomassa. Den ökade efterfrågan på träbaserade produkter återspelas i skogsavverkningarna och kan parallellt med andra faktorer orsaka en minskad skogsareal globalt sett. Samtidigt ökar trycket på skogarnas biologiska mångfald. En minskande skogsareal och regional avskogning är ur global synvinkel de största hoten mot en ekologiskt hållbar användning av skogarna, produktionen av ekosystemtjänster och skogarnas biologiska mångfald. Avskogningen och en försämrad skogskvalitet har stor betydelse också för klimatet, eftersom de står för en fjärdedel av de globala växthusgasutsläppen. I Finland orsakar

skogsbruket inte en sådan allvarlig avskogning som avses ovan, men till följd av förändringar i markanvändningen minskar också Finlands skogsareal med cirka 10 000 hektar per år.

Den globala avskogningen tar sig uttryck inte bara i direkta förändringar i markanvändningen, utan också i en splittrad naturmiljö och i en försämring av arternas levnadsförhållanden och möjligheter att sprida sig. Trycket på att avverka naturskogar lindras av att den skogsbiomassa som behövs för att täcka industrins behov i allt högre grad kommer från snabbväxande planterade skogar med kort omloppstid. Trädplantager i utvecklingsländerna konkurrerar däremot ofta om markanvändningen med livsmedelsproduktionen, vilket begränsar tillväxtpotentialen för produktionen av skogsbiomassa.

De mångsidiga mål som på global nivå ställts upp för användningen av skogarna ställer genom internationella politiska processer mål och krav på att också Finland säkerställer skyddet av skogarnas biologiska mångfald och samordnandet av andra former av skogsanvändning med urfolkens rättigheter. Det behövs en samordning av motstridiga målsättningar mellan dels en ökning av skogarnas biologiska mångfald, naturvården, bekämpandet av och anpassningen till klimatförändringen och produktionen av biomassabaserade råvaror, och dels andra skogsbaserade näringar (bland annat turism, renskötsel, fiske, jakt, samlande och traditionellt hantverk). Att öka virkesförbrukningen utan att försämra den biologiska mångfalden är enligt en utredning av Naturresursinstitutet och Finlands miljöcentral[7] möjligt endast om bevarandet av mångfalden och naturvården i ekonomiskogarna sköts bättre än för närvarande.

På nationell nivå kräver en samordning av målen att beredningen av olika politikområden görs öppet och i växelverkan. Samordningen kan främjas med hjälp av samarbete, effektiv planering och sökandet av synergier. Det finns i Finland avsevärda regionala skillnader i prioriteringarna i fråga om olika former av skogsanvändning och därför kommer även samordningsförfarandena och lösningarnas prioriteringar att vara olika. På global nivå försvåras samordningen av bristen på geografisk information. Finland kan ha en framträdande roll i stärkandet av denna kunskapsbas.

[7] Korhonen et al. 2016: Biotalousskenaarioiden mukaisten hakkuiden vaikutukset metsien monimuotoisuudelle tärkeisiin rakennepiirteisiin. – Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 51/2016.

Särdrag i fråga om samernas hembygdsområde

Samerna är den enda ursprungsbefolkningen på Europeiska unionens område. I Finland bor det cirka 10 000 samer, av vilka cirka 4 000 bor på samernas hembygdsområde. Samernas hembygdsområde avser Enontekis, Utsjoki och Enare kommuner samt renbeteslaget Lapin paliskuntas område i den norra delen av Sodankylä kommun. Av samernas hembygdsområde är cirka 90 procent statlig mark som förvaltas av Forststyrelsen. Av den marken är 90 procent lagstadgade skydds- och ödemarksområden och 9 procent skogsbruksområden.

De viktigaste nationella författningar som avser samernas ställning och rättigheter är **Finlands grundlag** (rätt till eget språk och egen kultur 17 §, respekt för de grundläggande fri- och rättigheterna 22 §, språklig och kulturell autonomi inom samernas hembygdsområde 121 §), **sametingslagen, lagen om Forststyrelsen** (vården, användningen och skyddet av naturresurser inom samernas hembygdsområde ska samordnas så att förutsättningarna för utövande av samekulturen tryggas 6 §, kommunvisa delegationer med uppgift att handlägga ärenden som gäller en hållbar användning och skötsel av statens land- och vattenområden och de naturresurser som hör till dem inom samernas hembygdsområde 39 **§), skoltlagen, samiska språklagen, renskötsellagen** (mark inom renskötselområdet får inte användas så att det medför betydande olägenhet för renskötseln 2 §) samt **markanvändnings- och bygglagen, ödemarksla**gen och **naturvårdslagen**.

Internationella överenskommelser som gäller ursprungsbefolkningar är bland andra **FN:s internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter** och **konventionen om biologisk mångfald** (CBD). Dessutom har Finland förbundit sig till FN:s deklaration om ursprungsfolkens rättigheter.

Forststyrelsen iakttar Akwé: Kon-anvisningarna, som utarbetats vid ett partsmöte under konventionen om biologisk mångfald i samarbete mellan staterna och ursprungsbefolkningarna. Anvisningarna ger praktiska tillvägagångssätt för hur samernas traditionella kunskap ska beaktas vid utarbetandet av vård- och användningsplaner för skydds- och ödemarksområden och i naturvårdsplanen för samernas hembygdsområde. Inom skogsbruket har förfarandet tillämpats vid planeringen av rekreationsskogen i Juutua.

Traditionella samiska näringar är renskötsel, fiske, jakt, samlande, samiskt hantverk och moderna former av dessa näringar. De traditionella samiska näringarna är speciellt känsliga för de negativa konsekvenserna av klimatförändringen.

2.7 Bekämpandet av och anpassningen till klimatförändringen märks tydligt i skogsbranschen

Skogarna har en viktig roll när det gäller att bekämpa klimatförändringen. Klimatavtalet från Paris förutsätter att balans mellan utsläpp och kolsänkor nås under andra hälften av detta århundrade. Om man vill framskrida med den uppvärmningstakt om 1,5 grader som nämns i IPCC:s rapport, ska balansen mellan utsläpp och kolsänkor nås redan före medlet av århundradet. Markanvändningssektorn är en del av EU:s klimatpolitik fram till 2030 och EU:s utsläppsminskningsmål på minst 40 procent. Klimatpolitiken påverkar den reglering som gäller skogar och detta har en stor inverkan på ett skogrikt land som Finland. Kolsänkorna har en viktig roll i klimatpolitiken även framöver, vilket bland annat framgår av nationella granskningar av de hållbara avverkningsmöjligheterna.

Genom aktiv skötsel och användning av skogarna kan man stärka skogarnas förmåga att binda koldioxid och främja ersättandet av fossila bränslen med träbaserade produkter. Träbyggande och träprodukter binder koldioxid långvarigt. Energi som produceras som en biprodukt av skogsindustrin och skogsvården ersätter fossila energikällor. Enligt World Energy Outlook som nyligen offentliggjordes av Internationella energiorganet (IEA) var användningen av modern bioenergi[8] år 2017 lika stor som ökningen av andra förnybara energikällor sammantagna. Målet att ersätta fossila råvaror med förnybara råvaror märks också i förpacknings-, textil- och kemiindustrin i form av en ökad potentiell efterfrågan på träbaserade och biologiskt nedbrytbara produkter. Även miljömedvetna konsumtionsvanor kommer att ha en stor roll när det gäller att bekämpa klimatförändringen.

Det föränderliga klimatet förutspås förbättra skogsbeståndets tillväxt särskilt i norra Finland. Däremot kommer de risker som klimatförändringen medför för skogarnas hälsa och därigenom för virkesproduktionen att öka. De extrema väderfenomen och efterföljande skador som blir allmännare i och med klimatförändringen kan på virkesmarknaden leda till tillfälliga störningar i efterfrågan och utbud på virke.

Såväl de biotiska som de abiotiska skaderiskerna påverkas av skogarnas åldersstruktur, trädslagsblandningen och skogsvården. För ett mer klimatsäkert skogsbruk krävs

[8] Med modern bioenergi avses modern användning av biomassa för uppvärmning/avkylning, elproduktion och trafik.

aktiv skogsvård, beaktande av föränderliga växtförhållanden vid valet av trädslag och deras ursprung samt satsningar på forskning och skogsträdsförädling.

Riskerna för skogsskador ökar till följd av klimatförändringen

Den ökade mängden extrema väderfenomen (torka, regniga somrar och höstar, varma vintrar, översvämningar, stormvindar osv.) ökar risken för abiotiska skador och följdskador till dessa. Även olika biotiska skogsskador bedöms bli vanligare. Klimatförändringens inverkan på skadeinsekter är emellertid artspecifik och bland annat beroende av insektarternas övervintring.

För att förebygga skogsskador, som blir frekventare till följd av klimatförändringen, krävs det god skogsvård, kontinuerlig uppföljning av skogarnas hälsotillstånd samt ett effektivt förebyggande av skador i rätt tid.

Eftersom granen bedöms vara det trädslag som sämst klarar de ökande stormar och torrperioder som klimatförändringen för med sig, ska skogsvården i högre grad än tidigare sträva efter att skapa blandskogar och en skogsbild med ett mångsidigt urval trädslag. En minskning av granens andel förutsätter en decimering av älgstammen.

Klimatuppvärmningen kan påverka skadeinsektsbestånden positivt eller negativt. Till exempel förbättras granbarkborrens möjligheter att skaffa föda och föröka sig av den förlängda vegetationsperioden, vilket kan öka skogsskadorna avsevärt. Däremot kan klimatuppvärmningen effektivisera verksamheten för de naturliga fienderna till vissa arter (till exempel fjällhöstmätaren). Konsekvenserna av olika skadegörare kan också ha avsevärda sammanlagda konsekvenser (stormskador, rotticka, granbarkborre). Klimatet förbättrar också förutsättningarna för sådana invasiva och främmande arter som är skadliga för skogsbruket att sprida sig till Finland.

Skogarna som kolsänka och kollager

Kolsänkan, det vill säga differensen mellan den mängd koldioxid som binds upp ur atmosfären när skogen växer och den mängd skogen ger ifrån sig, har i Finland under åren 1990–2016 varierat mellan 22 och 50 miljoner ton koldioxidekvivalent (mn t CO_2-ekv.). Trädbeståndets kollager ökar när trädbeståndets årliga tillväxt är större än den årliga avgången (se även avsnitt 2.11). Storleken på kollagret i marken varierar i enlighet med förändringar i växtlighetens produktion av förna, väderförhållandena och avverkningar samt markbehandling (markberedning, dikning). I synnerhet har jordar med ett djupt torvlager avsevärd betydelse med tanke på kollagringen i marken. I Finland har kollagren i skogsväxtligheten och skogsmarken ökat, det vill säga skogarna fungerat som kolsänka, även om en del av skogarnas tillväxt samtidigt har använts till träprodukter och bioenergi. Tidsspannet för hur länge trävaror binder koldioxid varierar beroende på varornas livslängd och återanvändbarhet.

Skogarna och markanvändningssektorn blev i och med LULUCF-förordningen en del av EU:s klimatpolitik fram till 2030. Förordningen förutsätter att medlemsländerna gör beräkningsmässiga prognoser för sina skogars kolsänka, alltså en referensnivå. Finlands referensnivå under perioden 2021–2025 är -34,77 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år med träprodukter och -27,88 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år utan träprodukter. Prognosen för den finländska skogens kolsänka utgår i enlighet med kriterierna i LULUCF-förordningen från de faktiska siffror som beskriver skogsanvändningen 2000–2009 samt från antagandet att skogsvården fortsätter på samma sätt även under den kommande åtagandeperioden. Periodens faktiska, uppmätta siffror för den årliga kolsänkan jämförs sedan med referensnivån. Den nytta eller den belastning som skogen som kolsänka medför räknas in i klimatmålet för hela markanvändningssektorn. Den eventuella nytta som skogarna ger begränsas i utsläppsberäkningarna med ett tak som är bundet till utsläppen 1990. För Finland är taket 2,5 miljoner koldioxidton per år. Till sektorn hör därtill utsläppen och sänkorna från beskogning, avskogning och jordbruksmark.

För Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod som pågår till utgången av 2020 ska skogarnas kolsänka vara -19,3 miljoner ton koldioxidekvivalenter utan träprodukter och -20,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter med träprodukter. Den uppmätta kolsänkan har överstigit denna nivå.

En långsiktig prognos för kolsänkor (MALULU: Utveckling av utsläpp och sänkor i jordbruks- och LULUCF-sektorerna före 2050) blir färdig i februari 2019.

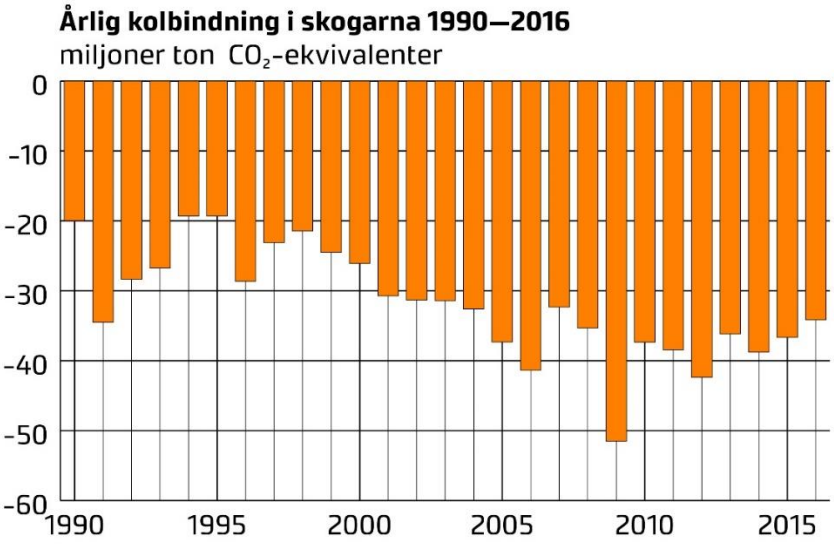

Skogsbeståndets och jordmånens årliga kolsänka 1990–2016. Ju större det negativa talet för den årliga koldioxidbindningen är, desto större kolsänka är trädbeståndet och jordmånen.

2.8 Utnyttjandet av digitalisering är avgörande för att modernisera skogssektorn

Digitaliseringen har globalt påverkat konsumtionsmönstren. Nedgången för tryckta medier och ökningen av näthandeln har gett upphov till motsatta utvecklingstrender i fråga om tryckpapper och förpackningskartong, vilket i Finland har lett till en kraftig strukturomvandling inom skogsindustrin och till betydande ekonomiska konsekvenser på regional nivå. Förändringarna i efterfrågan på produkterna har också förutsatt anpassning och lett till en framgångsrik modernisering av skogsindustrins produktion och förfaranden.

Nya digitala lösningar är en betydande möjlighet när det gäller att förbättra den finländska skogsbranschens konkurrenskraft och trygga dess hållbarhet. Den största potentialen i fråga om digitaliseringen hänför sig till ökad effektivitet och produktivitet samt till tryggad hållbarhet i de skogsbaserade värdekedjornas olika faser. De lösningar för optimering av skogstillgångar, drivning och logistik som grundar sig till exempel på artificiell intelligens, den information som avverkningsmaskinerna samlar in och drönare möjliggör nya applikationer.

Exakt information om skogsresurserna och utnyttjandet av denna information bidrar till aktivitet på virkesmarknaden och inom skogsvården och förbättrar förutsättningarna för inriktandet av naturvårdande skötsel. Aktuell och öppen information om skogsresurserna och deras ägare effektiviserar processerna inom skogsbruket. Tjänsten MinSkog.fi, som förvaltas av Finlands skogscentral, är ett exempel på en tjänst som baserar sig på öppna data, som är i allmänt bruk och producerats med offentliga medel. Användningen av även andra elektroniska tjänster som är riktade till skogsägare ökar snabbt. Tjänsten Kuutio.fi, som tagits fram av aktörer inom skogsbranschen tillsammans, är en unik elektronisk handelsplats för virke, som effektiviserar virkesmarknadens och handelspartnernas verksamhet. Digitala lösningar som baserar sig på geografisk information, såsom den information som tillhandahålls skogsägare i MinSkog.fi tjänsten, främjar såväl riktandet av metoder för skyddet av skogarnas biologiska mångfald och naturvårdande skötsel som samordningen av olika former av skogsanvändning.

Det blir allt vanligare att finländska skogsägare är stadsboende. När avståndet mellan skogen och bostadsorten ökar är det vanligt att den skogsvård ägaren själv gör minskar och behovet av externa skogstjänster ökar. Samtidigt framhävs också behovet av digital geografisk information. Förändringen ökar efterfrågan på elektroniska tjänster och behovet att så enkelt som möjligt kommunicera med dem som arbetar inom skogsbranschen.

2.9 Arbetsformerna och arbetskraftsbehovet förändras

Effekterna av ny teknik, robotisering och automatisering jämförs med de förändringar som industrialiseringen förde med sig under det senaste århundradet. Inom den närmaste framtiden kommer arbetets innehåll och arbetsformerna att förändras. Nyttjandet av den ständigt ökande datamängden förändrar företagsmodellerna och betonar företagande. Arbetets innehåll förändras i och med att en del av arbetet kan skötas av maskiner och algoritmer. I takt med att globaliseringen och digitaliseringen vinner mark kan arbetet delas upp och överföras dit där de bästa förutsättningarna och det behövliga kunnandet finns.

Optisk läsning och robotisering samt den växande mängden geografisk information och sammanförandet av olika datamaterial kommer att effektivisera virkesanskaffningen. När det gäller skogsförnyelse och plantskogsvård är stora tekniska reformer inte sannolika inom den närmaste framtiden. Det faktum att vissa skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten fortfarande är arbetskraftsintensiva tryggar arbetsplatsen för många som får sin försörjning från skogen, vilket kan ses som en av de faktorer som upprätthåller skogsvårdens sociala och kulturella hållbarhet.

De stora förändringarna inom skogsbranschen gör kompetensbehoven för branschens anställda och företagare mera diversifierade. Skogsbranschen sysselsätter allt oftare multiprofessionella experter och experter utanför den traditionella skogsbranschen. Nya arbetsplatser förutsätter att arbetskraften har nya färdigheter och dessa ska stödjas genom en översyn av utbildningen och utveckling av fortbildningen och den examensinriktade fortbildningen.

Sysselsättningen inom skogssektorn

Skogsbranschen har en sysselsättningsskapande effekt i hela Finland. År 2017 sysselsatte den traditionella skogsindustrin och skogsbruket 59 000 personer. Indirekt är antalet ungefär fyrfaldigt.

Skogsbranschen har fått ett nytt uppsving även om automatiseringen av processer och mekaniseringen av virkesdrivningen har minskat arbetskraftsbehovet på lång sikt. Behovet av arbetskraft per producerad enhet är mindre än tidigare i de nya investeringar som gjorts inom skogsindustrin. I fortsättningen kommer det dock inom skogsbranschen och andra naturresursbranscher att öppnas upp möjligheter för ökad sysselsättning i och med att efterfrågan på skogsbaserade produkter och tjänster ökar. Den ökade informationstekniken ger möjligheter att främja tillväxten i fråga om sådana skogsbaserade ekosystemtjänster som hänför sig till annat än virkesproduktion, såsom naturturism, rekreation och naturproduktsbranschen.

Den största tillväxtpotentialen för företagande finns inom planerings- och rådgivningstjänsterna, naturturismen, naturproduktsbranschen och skogsvårdstjänsterna. En utveckling av företagandet kan också skapa nya sysselsättningsmöjligheter. Inom ramen för Matkailudiili har det till exempel inletts ett pilotprojekt för skogsarbetare med hjälp av vilket man vill skapa sysselsättning året om för skogsarbetare i norra Finland där förutsättningarna för att utföra skogsarbete under perioden januari–mars är utmanande, medan det samtidigt råder personalbrist i turistbranschen.

Det finns potential även i den högtstående skogskunskapen och i exporten av skogsutbildning. Det finländska företagskunnandet är internationellt uppskattat. Bland annat har konsultverksamhet inom branschen utvidgats till den internationella marknaden.

2.10 Den allmänna ekonomiska utvecklingen i Finland

Finlands ekonomi har utvecklats gynnsamt under de senaste åren. De mål som statsminister Sipiläs regering har ställt upp om en sysselsättningsgrad på 72 procent och 110 000 nya sysselsatta ser ut att uppfyllas, vilket har stött såväl den offentliga ekonomin som den privata konsumtionen. Den privata konsumtionen har också stötts av den exceptionellt låga räntenivån. Enligt prognoserna kommer den ekonomiska tillväxten från och med nu att avta till under 2 procent efter att som högst 2017 ha varit drygt 3 procent. Avmattningen i den ekonomiska tillväxten kan bland annat ses i form av ett minskat antal nya påbörjade byggprojekt.

Näringslivsstrukturen i Finland är i ständig förändring. I och med att den allmänna förmögenhetsnivån har stigit, har också efterfrågan på produkter och tjänster av högre förädlingsgrad vuxit, vilket också återspeglas i näringslivsstrukturen. Bedömningar visar att tjänsternas andel av Finlands bruttonationalprodukt växer medan industrins och primärproduktionens andel minskar. Tjänsterna står nu för cirka 70 procent av bruttoproduktionen och det totala antalet sysselsatta. Tjänsternas betydelse framhävs också inom skogsbranschen.

Det goda konjunkturläget har minskat underskottet i de offentliga finanserna liksom även skuldkvoten. De anpassningsåtgärder som regeringen beslutat om har också stärkt de offentliga finanserna. Saldot i de offentliga finanserna kan så gott som uppnå balans före 2020. Den offentliga sektorns skuld i förhållande till bruttonationalprodukten sjunker under 60 procent 2019. Befolkningens stigande medelålder försämrar dock förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och ökar utgifterna inom de offentliga finanserna. För att de offentliga finanserna ska uppnå balans krävs det således stram hushållning även i fortsättningen. På grund av besparingarna i de offentliga finanserna måste resurserna vara mera målinriktade och verkningsfulla, och samtidigt måste man hitta nya gemensamma finansieringsmodeller för den offentliga och privata sektorn. För att de offentliga finanserna ska uppnå balans krävs en kontinuerlig förbättring av effektiviteten inom den offentliga sektorn.

2.11 Finlands skogsresurser, skogsbruk och den biologiska mångfalden

Trädbeståndet i de finländska skogarna växer numera mer än någonsin tidigare. Skogarnas tillväxtökning beror på en avveckling av blädningsskogsbruket, satsningar på skogsvård och skogsförbättring, ett ökat virkesförråd och en större andel unga skogar. Tillväxtökningen förbättrar inte bara avverkningsmöjligheterna, utan också annan användning av skogarna, inklusive skogsskyddet. För att öka skogarnas tillväxt krävs det att virkesproduktionen effektiviseras på ett hållbart sätt.

Avverkningarna har i årtionden varit på en lägre nivå än de virkesproduktionsmässigt hållbara avverkningsmöjligheterna. Med nuvarande avverkningsvolymer blir närmare en fjärdedel av den årliga tillväxten kvar och ökar virkeskapitalet. Avverkningsmöjligheterna är mindre än de största virkesproduktionsmässigt hållbara avverkningsmöjligheterna, om klimatmålen beaktas (bild 5). Vid bedömningen av hur stora mängder virke som faktiskt används ska man dessutom beakta att virkesförbrukningen på lång sikt sannolikt landar på en lägre nivå än de virkesproduktionsmässigt hållbara avverkningsmöjligheterna. Detta till följd av skogsägarnas varierande mål och priselasticiteten på virkesmarknaden.

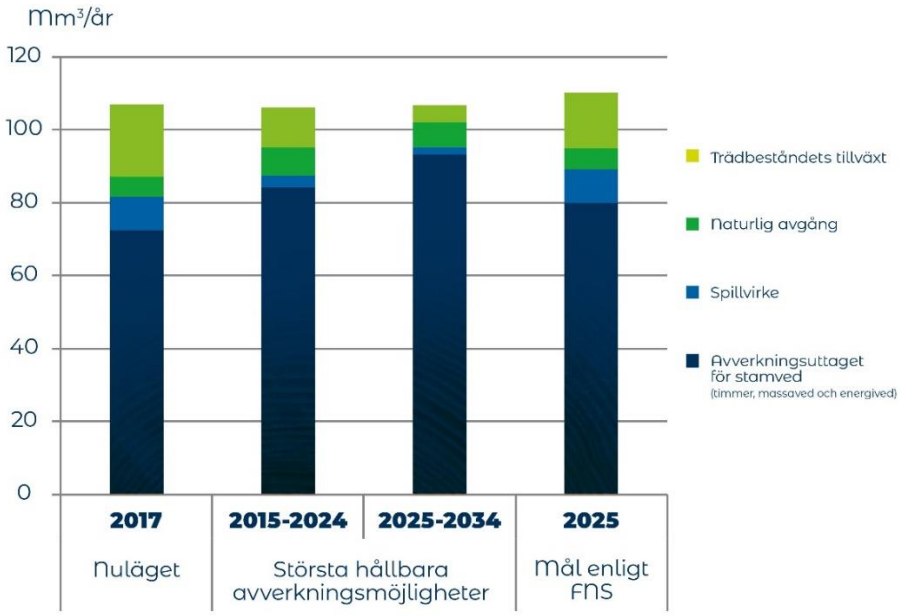

Bild 5. Balansjämförelse mellan skogarnas tillväxt och avgång. Avverkningsmöjligheterna i staplarna Största möjliga avverkningsmöjligheter har beräknats enligt Naturresursinstitutets MELA-modell: hur stor andel av stamvedens årliga tillväxt kan avverkas hållbart med beaktande av den teknisk-ekonomiska lönsamheten och nuvarande skyddsbegränsningar. Uppskattningarna av avverkningsmöjligheterna utgår från att skogsförnyelsen inte försummas. Uppskattningarna av avverkningsmöjligheterna har gjorts enligt MELA-modellen utan att ta i beaktande Finlands åtagande att använda skogen som kolsänka 2021–2030. I stapeln Målet enligt FNS anges målen för ekonomiskogarnas tillväxt och avverkningsuttaget av stamved. Staplarna är inte direkt jämförbara sinsemellan, eftersom trädbeståndets tillväxt i staplarna Nuläget 2017 och Största hållbara avverkningsmöjligheter har räknats för alla skogar, medan tillväxtmålet i stapeln Mål enligt FNS bara gäller virkesproduktionsarealen. I fråga om den naturliga avgången och avgången genom spillvirke[9] tillämpas i beräkningen bedömningar utifrån situationen 2017. Om man vill få ekonomiskogarnas årliga tillväxt att öka till 110 miljoner kubikmeter, krävs det åtgärder för att främja tillväxten och att klimatförändringen har en positiv inverkan på skogarnas tillväxt och att skogsskadorna hålls på en låg nivå. Det trädbestånd som lämnas att växa producerar huvuddelen av kolsänkan. Avverkningar är den största faktor som påverkar kolsänkan, som även påverkas av den naturliga avgången.

Avverkningsuttaget uppgick 2017 till det rekordstora 72,4 miljoner kubikmeter. Av denna mängd kom ungefär 80 procent från privat skog. De privata skogarna genererade rotprisintäkter på 1,91 miljarder euro. År 2018 överskred de årliga rotprisintäkterna 2 miljarder euro.

[9] Med spillvirke avses all stamved som blir kvar i skogen vid avverkning: toppar, stammar av röjningsvirke, spillvirke av lumpade rotändor och andra lumpar, överlånga stubbar och kvarlämnade stockar. Information om skogsspillvirke som uppkommer vid avverkning och naturlig avgång som blir oanvänd kommer inte in varje år, utan de siffror som har använts i statistiken över avgång baserar sig på utredningar och uppskattningar som görs mera sällan.

Om ungskog är övertät blir trädens diametertillväxt långsammare och begränsar de framtida avverkningsmöjligheterna. Eftersläpningen i vården av ungskog har ökat under de senaste åren. Enligt de nyaste inventeringsuppgifterna (den tolfte riksskogstaxeringen) finns det i Finland närmare 1,8 miljoner hektar plantskog eller unga skogar där plantbeståndsvården eller förstagallringen är försenad enligt skogsvårdsrekommendationerna. Slyröjning, röjning och vård av ungskog borde göras på en dubbelt så stor areal som nu.

Med hjälp av skogsträdsförädling kan skogstillväxten främjas och följderna av klimatförändringen förekommas. Genom ett förädlat skogsodlingsmaterial som har anpassats till olika växt- och klimatförhållanden och är skadetåligt kan man beroende på trädslag och frönas förädlingsgrad öka stamvedstillväxten med 15–30 procent utan att pruta på kvalitetsegenskaperna. Med hjälp av skogsträdsförädling kan man också förbättra virkeskvaliteten. Biotekniken erbjuder lovande metoder för att påskynda och målinrikta skogsträdsförädlingen.

En betydande del av de arter som lever i Finland är direkt eller indirekt beroende av skogen. Skyddet av skogarnas biologiska mångfald har effektiviserats genom att man ökat arealen av skyddade skogar, restaurerat skyddade skogar samt utvecklat naturvården av ekonomiskogarna. Ökningen av andelen hotade arter har minskat lite i skogarna, men den har ännu inte stannat upp10. En ökad virkesförbrukning kräver att de nuvarande åtgärderna som tryggar den biologiska mångfalden stärks och att nya metoder utvecklas och tas i bruk. Det behövs också ett bättre kunskapsunderlag bland annat om åtgärdernas kostnadseffektivitet samt utveckling av planeringsverktyg och verksamhetsmodeller.

[10] Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (red.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Miljöministeriet & Finlands miljöcentral. Helsingfors.

Trädbeståndets tillväxt och avverkningsuttag

Tre fjärdedelar av Finlands landareal eller cirka 23 miljoner hektar täcks av skog. Av detta utgör skogsmarken cirka 20 miljoner hektar. Tvinmark, alltså trädfattig skogsbruksmark, såsom öppna mossar och hällmarker, upptar över 3 miljoner hektar. Enligt den tolfte riksskogstaxeringen är skogsbeståndet på skogs- och tvinmark 2 473 miljoner kubikmeter.

Skogarnas årliga tillväxt är enligt den tolfte riksskogstaxeringen 107 miljoner kubikmeter per år, av vilket ekonomiskogarnas tillväxt är cirka 100 miljoner kubikmeter. Virkesförrådet uppgår till cirka 2,5 miljarder kubikmeter. Jämfört med resultaten av den elfte riksskogstaxeringen har virkesförrådet ökat med 110 miljoner kubikmeter. Såväl tall-, gran- och lövträdsvolymen har ökat.

Klimatförändringen leder sannolikt till att det finländska skogsbeståndets tillväxttakt ytterligare kommer att öka framför allt i norr och i torvmarksskogar. Detta har inte beaktats vid beräkningen av de tal som anger skogsbeståndets tillväxt eftersom uppskattningarna är osäkra. Klimatförändringen antas öka stamvedstillväxten på mineraljordar med cirka 10 procent fram till 2020 och med 29 procent fram till 2050, när man använder 2013 som referensnivå. Samtidigt måste man också kontrollera de risker som klimatförändringen innebär för skogarnas hälsa.

Förbrukningen och avverkningen av inhemskt virke har ökat avsevärt under de fyra senaste åren. År 2017 uppgick stamvedsuttaget till totalt cirka 72 miljoner kubikmeter. Av detta var utgjorde timmerveden cirka 26,6 miljoner kubikmeter. De största virkesproduktionsmässigt hållbara avverkningsmöjligheterna på skogsmark är för åren 2015–2024 cirka 84,3 miljoner kubikmeter per år, och för åren 2025–2034 cirka 93,0 miljoner kubikmeter per år. En ökning av avverkningarna till den största virkesproduktionsmässiga hållbara nivån skulle kräva mer satsningar än i nuläget på naturvårdande skötsel och naturskydd för att bevara skogarnas biologiska mångfald.

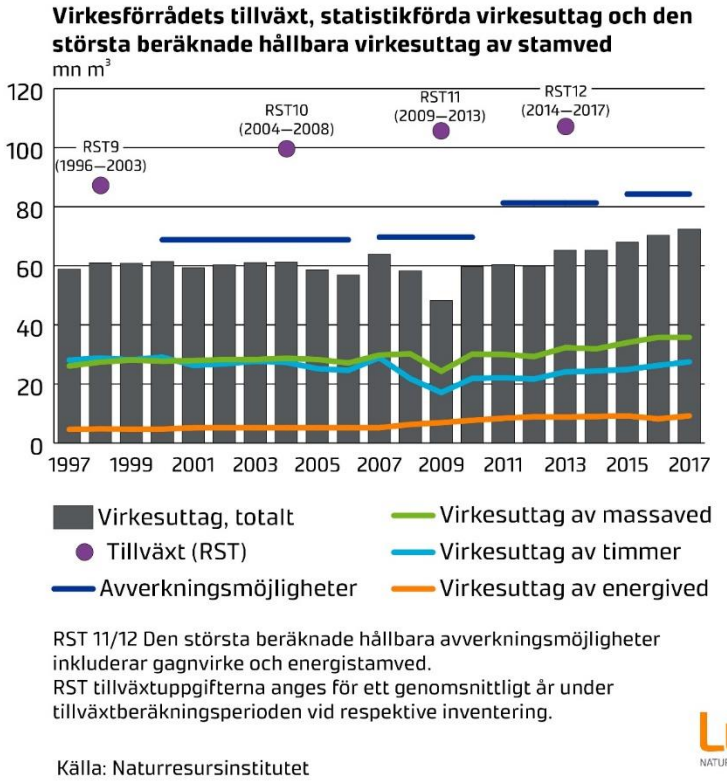

Det finländska gagnvirkets tillväxt, avverkningsuttagets utveckling och de virkesproduktionsmässigt största hållbara avverkningsmöjligheterna 1975–2017.

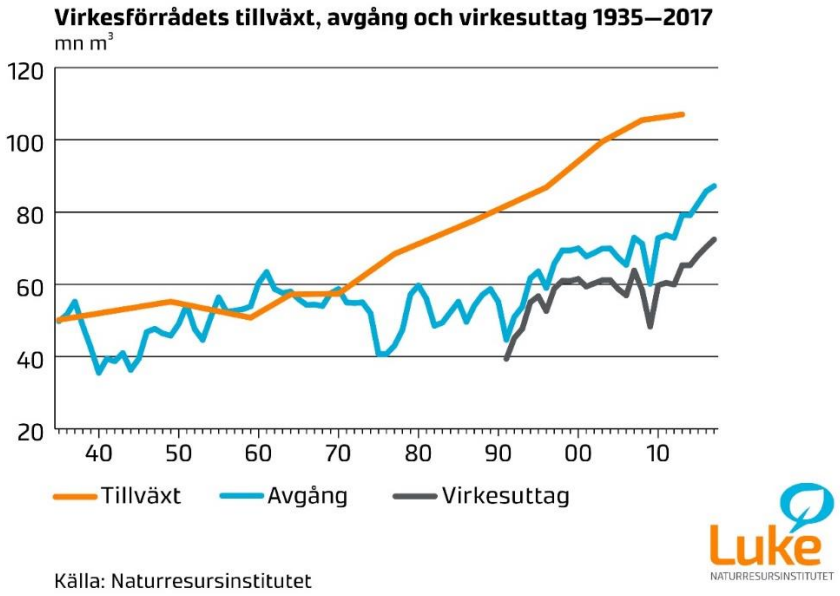

Utvecklingen av virkesförrådets tillväxt och uttag 1935–2017.

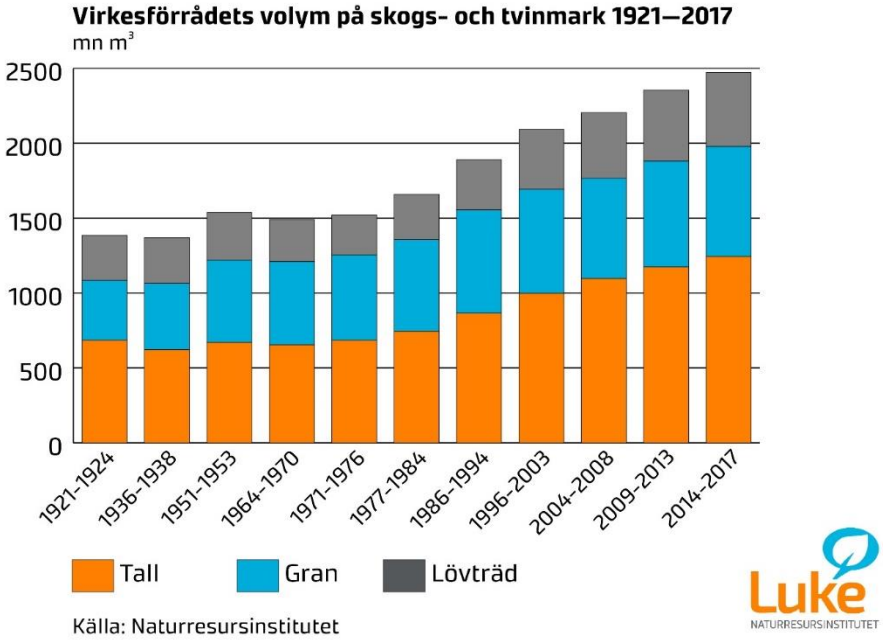

Virkesförrådets utveckling 1921–2017.

Skogsskydd

Enligt Aichimålen för biologisk mångfald, som hänför sig till konventionen om biologisk mångfald, ska bland annat minst 17 procent av alla land- och sötvattensområden vara skyddade. Det internationella skyddsbegreppet är omfattande. Det omfattar inte bara egentligt skydd, utan också andra effektiva, regionspecifika metoder för att trygga mångfalden, såsom park- och rekreationsskogar. I Finland har målet i fråga om procentandelen skyddad areal redan nåtts[11], men en brist är att arealen huvudsakligen finns i norra Finland såväl i fråga om den sammanlagda arealen land- och sötvattensområden som i fråga om skogarna.

I Finland finns det sammanlagt 2,7 miljoner hektar skog (varav 1,6 miljoner hektar skogsmark) som är skyddad i enlighet med en nationell klassificering som bygger på IUCN:s (International Union for Conservation of Nature) internationella kriterier, vilket betyder 12,0 procent av skogs- och tvinmarken. Av skogsmarkens areal är 7,7 procent skyddad. De skyddade skogarnas areal består av skogar på lagstadgade skyddsområden och skyddade mångfaldsobjekt i ekonomiskogar. Arealen för de lagstadgade skyddsområdena uppgår till 10,6 procent av arealen för skogs- och tvinmark (6,6 procent av arealen för skogsmark). Största delen av de skyddade skogarna finns i norra Finland. I södra Finland är 4,8 procent och i norra Finland 19,4 procent av skogsmarken och tvinmarken skyddad. Även om skogarna innefattar både skogsmark och tvinmark är det med tanke på samordningen av användningen och skyddet av skogarna väsentligt att skydda den skogsmark som används för skogsbruk. Skyddet av den biologiska mångfalden stöds inte bara av skyddade skogsområden utan också bland annat av skogar på rekreationsområden och andra specialområden.

Lagstadgade skyddsområden, skyddade mångfaldsobjekt i ekonomiskogar och specialområden som stöder skyddet av naturvärden, arealen i Finland 1.1.2016.

[11] I publikationen Fifth national report to Convention on Biodiversity, Finland, s. 117 anges det att Finland har säkrat skyddet för minst 18 procent av sin areal (https://www.cbd.int/doc/world/fi/fi-nr-05-en.pdf)

Areal för lagstadgade skyddsområden, skyddade mångfaldsobjekt i ekonomiskogar och special områden som stöder skyddet av naturvärden i hela landet 1.1.2016

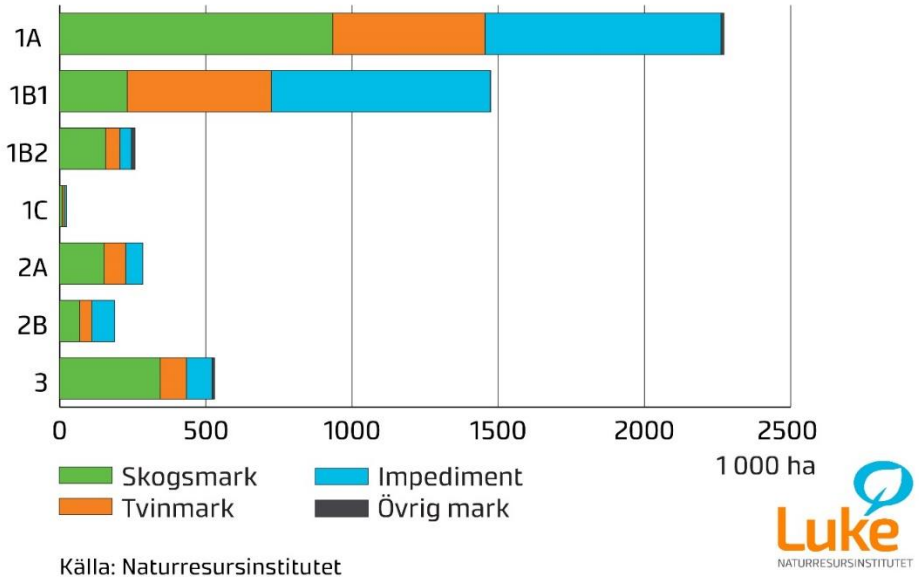

1A: Naturskyddsområden och områden reserverade för naturskydd, 1B1: Övriga lagstadgade skyddsområden, inga avverkningar, 1B2: Övriga lagstadgade skyddsområden, försiktiga avverkningar, 1C: Tidsbegränsade skyddsområden, 2A: Särskilda mångfaldsobjekt i ekonomiskogar, inga skogsbruksåtgärder, 2B: Mångfaldsobjekt i ekonomiskogar, begränsat skogsbruk, 3: Skogar som stöder skyddet av naturvärden, andra specialområden och specialobjekt, begränsat skogsbruk.

Hotbedömningen av naturtyper

En hotbedömning av naturtyper har gjorts för andra gången i Finland och den publicerades i december 2018. I bedömningen tog man i bruk en ny internationell metod, IUCN Red List of Ecosystems, som Finland är en föregångare i att använda. En granskning gjordes av hurdana förändringar som skett i naturtypernas mängd, kvalitet och sällsynthet under de senaste 50 åren liksom deras historiska förändring jämfört med den förindustriella tiden, det vill säga 1750-talet. Samtidigt strävade man även efter att förutspå framtida förändringar. Dessutom bedömdes om utvecklingstrenden för naturtypernas status är positiv, stabil eller negativ.

Av de 40 skogsnaturtyper som identifierades i bedömningen var 15 lundar, 19 moskogar och 6 specialtyper av skog; av dessa var 6 samlingsgrupper för olika naturtyper. Lundtyperna särskildes enligt hur fuktiga och näringsrika de var, medan ädellövslundarna särskildes enligt ädelträdslag. Moskogarna indelas enligt skogarnas bonitet och skogens successionsskede. Specialtyper är bland andra solbelysta sluttningar i åsskogar, svämskogar och bergbunden skog.

De finländska skogarna har i betydande utsträckning gått miste om sina naturliga ekologiska särdrag. Samtidigt har arealen för många skogsnaturtyper minskat. Till följd av dessa förändringar är 76 procent av Finlands skogsnaturtyper hotade. Av skogsnaturtyperna bedömdes 21 procent vara nära hotade, och en naturtyp finns det dålig kännedom om. Bedömt enligt kriterierna på kort sikt (läget för 50 år sedan) var 41 procent av skogsnaturtyperna hotade. Av dessa är 11 lundnaturtyper, 3 moskogsnaturtyper och 1 specialtyp av skog.

I moskogar beror den negativa trenden vanligen på en långvarig försämring av naturtypens ekologiska kvalitet. Förändringen kan särskilt noteras i ungskogar, där mängden död ved och grova träd har minskat till en bråkdel av de mängder som naturligt uppstår i en skog efter en skogsbrand eller storm. Gammelskogarna har däremot blivit hotade till följd av att deras areal har minskat. Arealen har också minskat för skogar på magra växtplatser till följd av övergödningen. På kort sikt noteras den negativa trenden främst i lövträdsdominerade skogar.

Största delen av lundnaturtyperna bedömdes vara hotade. Orsaker till detta är bland annat att lundarna blivit granbevuxna och att de röjts till åkermark.

Hotade arter i Finland

Nästan hälften av de cirka 45 000 arter som är kända i Finland lever i skogar på mineraljord, alltså i moskogar och lundar. En hotbedömning av arterna och naturtyperna görs med ungefär tio års mellanrum. De ger närmare information om hur hotstatusen utvecklas. Bedömningarna bidrar till förståelsen av hur arter och naturtyper går tillbaka och vilka faktorer som påverkar detta samt till inriktandet av skyddsåtgärder.

Den fjärde hotbedömningen av arterna (2010) tyder på att skyddsåtgärderna har betydelse och på att de åtgärder som vidtas för skogsskyddet och för en hållbar skötsel och användning av skogarna har en positiv inverkan på skogarnas biologiska mångfald. Resultaten av riksskogstaxeringen ger till exempel vid handen att mängden död ved under den senaste tiden ökat i södra Finland, men minskat i norra Finland. I norra Finland beror minskningen av död ved sannolikt på att där inte har förekommit likadana stormar som i södra Finland.

Skogar på mineralmark är primärt habitat för sammanlagt 814 hotade arter och 36,2 procent av alla hotade arter lever i dem. Av de skogslevande arter som inventerades för hotbedömningen konstaterades 9 procent vara hotade. En del av skogsarterna har anpassat sig till och rentav dragit nytta av de förändringar som skogsbruket har medfört. På torvmarker, inklusive öppna mossar, lever 104 hotade arter (4,6 procent av alla hotade arter), av vilka cirka 25 procent har myrar eller kärr som sitt primära habitat. Nästa hotbedömning av arterna publiceras i mars 2019.

Lundarnas och gammelskogarnas betydelse för hotade arter är avgörande. Minskningen av död ved är den vanligaste orsaken till och det största hotet mot skogsarter. Många av naturtypernas strukturella drag, såsom andelen död ved, grova träd och lövträd samt andelen gamla åldersklasser, har förändrats i och med användningen av skogarna. Ofta är det fråga om en historisk utveckling som hänför sig till förändringar i användningen av skogarna och i samhällsbehoven.

3 Strategiska mål, delmål och indikatorer

Den nationella skogsstrategin innefattar de bästa åtgärderna för att uppnå målen i fråga om tillväxt och välfärd, och den offentliga sektorn har en central roll för uppnåendet av dessa mål. De föreslagna åtgärderna (avsnitt 4) kräver ofta att såväl skogsbranschens som övriga förvaltningsområdens aktörer ger sitt stöd och samarbetar.

Åtgärderna genomförs inom ramen för planen för de offentliga finanserna och den godkända budgeten, och därför föreslås det att finansieringen riktas endast till de åtgärder som med tanke på utvecklingen av skogsbranschen är av största betydelse och har den bästa verkningsfullheten. Med verkningsfullhet avses att de ska leda till samhällelig nytta.

Uppnåendet av målen beskrivs i huvudsak genom indirekta effektindikatorer för skogsbruket, och dessa kan åtgärderna i strategin inte påverka direkt. För att påverka en enskild indikator krävs det flera strategiska åtgärder. Förutom att det används indikatorer görs det också kvalitativa bedömningar av hur målen uppnås, som utnyttjas direkt för utvecklingen av funktionerna.

Med tanke på de strategiska målen samt delmålen är det väsentligt att skogspolitiken är tillräckligt långsiktig och proaktiv och att man kan anvisa tillräckliga resurser till de åtgärder som behövs.

3.1 Finland är en konkurrenskraftig omvärld för skogliga affärsfunktioner

Den offentliga sektorns uppgift är att skapa en konkurrenskraftig omvärld för skogliga affärsfunktioner. Genom politiken främjas innovationer relaterade till skogar, skogsägande och användning av träråvaror och andra råvaror från skogar samt företagsamhet, nya investeringar, affärsverksamhetens tillväxt och nya arbetstillfällen.

I Finlands färdplan för cirkulär ekonomi är den skogliga återvinningen det kunskapsområde på vilket vårt land utmärker sig mest. I fortsättningen kommer träförädlingsindustrin i allt större grad att koncentrera sig på resurseffektivitet och förnyelse.

3.1.1 Företagen i skogsbranschen förnyas och det grundas nya företag

I och med förändringarna i våra värderingar uppstår det nya affärsmöjligheter som baserar sig på efterfrågan på marknaden och på de nya affärsmodeller som digitaliseringen och företagens samarbete möjliggör. Den offentliga sektorns uppgift är å ena sidan att stöda företagens förutsättningar och å andra sidan att säkerställa att de samhälleliga mål som saknar en marknad kan uppnås. Verksamhetens hållbarhet och kontrollen av hållbarheten spelar en nyckelroll i skogsbranschens tillväxt.

Framgångsrika storföretag skapar framöver en grund för det växande antalet små och medelstora företag i skogsbranschen. I en sådan omvärld har tillväxtinriktade och kompetensorienterade små och medelstora företag goda möjligheter att utveckla en egen affärsverksamhet inom bioekonomin och den cirkulära ekonomin. De stora aktörerna tillsammans med de små och medelstora företagen bildar i framtiden nya industriella produktions- och servicenätverk där det av virke och biprodukter förädlas fram slutprodukter för olika ändamål och där produktionens förädlingsvärde och resurseffektivitet ökar. Produktionsavfallets och biprodukternas betydelse som råvara ökar och de utgör en allt viktigare konkurrensfaktor. De nya industriella produktions- och servicenätverken ökar resurseffektiviteten inom skogsbranschen.

Många av de företag som bedriver verksamhet inom bioekonomi eller med skogsresurser behöver åtminstone rimliga produktionsvolymer och ett internationellt servicenätverk för att klara sig på den internationella marknaden. I Finland finns det inom den skogliga bioekonomibranschen relativt få medelstora företag som är inriktade på kraftig tillväxt. Grundandet av nya företag, spin-off-verksamheten och digitaliseringen bör uppmärksammas, och de företag och finansieringsarrangemang som främjar internationella medelstora företags tillväxt är förtjänta av mera uppmärksamhet och flera åtgärder än tidigare.

För att man ska kunna utnyttja de möjligheter som bioekonomin och den cirkulära ekonomin erbjuder bör de politiska besluten stödja skapandet av nya företag och innovationer, och lagstiftningen eller tolkningen av den får inte utgöra onödiga hinder för ett hållbart nyttjande av skogar och virke. De offentliga resurserna bör mer än tidigare riktas till utvecklandet av den datainfrastruktur som digitaliseringen förutsätter och till forsknings- och utvecklingsverksamhet (FoU). De onödiga flaskhalsar för utvecklingen av bioekonomin och skogsbranschen som finns i de nuvarande bestämmelserna bör avlägsnas inom de olika förvaltningsområdena. Politiken ska vara långsiktig och proaktiv samt främja den hållbarhetsprincip som hela bioekonomin bygger på.

Skogsbranschens kompetens, hållbarheten, tillgången till virke och konkurrenskraftiga produktionsfaktorer, en fungerande infrastruktur och högt utvecklad teknik är centrala konkurrensfaktorer inom skogsbranschen. Den ekonomiska betydelsen av de traditionella produkterna inom skogsindustrin är fortfarande central, men vid sidan av dessa utvecklas och produceras det nya träbaserade produkter som till exempel biokemikalier och biomaterial. Sådana fiber- och cellulosaprodukter som ger högt mervärde, till exempel textiler och biokompositer, kan tillgodose behovet av de materiallösningar som behövs för global hållbar utveckling. Träbiomassan och komponenter av den erbjuder nya produktmöjligheter även för tillverkning av de kemikalier, förpackningar och filmer samt isolerings- och fyllningsmaterial och ligninbaserade produkter som ger högt mervärde. Produktionen av träbaserad energi ökar särskilt inom produktionen av värme och biobränslen.

Produktutvecklingen och saluföringen av nya produkter bör påskyndas. Bioruukki, VTT Ab:s center för pilotförsök, är ett bra exempel på satsningarna inom den offentliga sektorn eftersom man genom detta har skapat Nordens största forskningsmiljö för bioekonomi. I takt med att det uppstår nya produkter stiger skogsbranschens förädlingsvärde. Utnyttjandet av det råvaruförråd som skogen producerar bör i allt högre utsträckning grunda sig på lösningar som betonar material- och resurseffektivitet.

Användningen av virke inom till exempel byggandet av bostäder har ökande potential. De nya metoderna och materialen inom träbyggandet utgör en viktig exportmöjlighet. Inom exporten skulle man även mer än tidigare kunna nyttja de utvecklingsmöjligheter inom affärsverksamheten som till exempel hänför sig till de hälsoeffekter som träbyggandet och möblerna av trä har. Att ta till vara den nu underutnyttjade potentialen i fråga om olika naturprodukter kräver också innovation, internationalisering, mer avancerad teknik och utveckling av företagandet inom naturbranschen. Marknaden för naturprodukterna och skogstjänsterna bör förbättras genom att bygga plattformer för effektiv matchning av efterfrågan och utbud.

Att öka andelen förnybar energi är ett viktigt mål inom Finlands energi- och klimatpolitik. Träbränslenas betydelse som förnybar källa är av avgörande betydelse för Finland. Genom att skapa förutsättningar för investeringar i träförädlingsindustri ökar man dessutom förutsättningarna för produktion av träbaserad energi, eftersom den förnybara energin vanligtvis produceras som en del av förädlingsprocessen. Det aktiva skogsbruk som träförädlingsindustrin upprätthåller förser även marknaden med det skogsflis som lämpar sig för energianvändning. Det är möjligt att öka användningen av träbaserad energi genom en långsiktig och proaktiv energipolitik. Målet är att största delen av den träbaserade energin även i fortsättningen ska produceras på marknadsvillkor och från biprodukterna från övrig virkesanvändning.

Finland erbjuder goda möjligheter till resurseffektiv, decentraliserad energiproduktion. Förutsättningarna för den träbaserade energiproduktionen bör tryggas, eftersom den för tillfället är den mest kostnadseffektiva formen av förnybar energi i Finland. År 2017 producerades det i Finland 136 TWh förnybar energi, varav 74 procent producerades med träbränslen. Samtidigt användes importerad fossil energi för 138 TWh.

Förutom klimatnyttan är fördelen med träbaserad energiproduktion att den är inhemsk. Genom träenergi, liksom även andra inhemska energikällor, skapar man arbetstillfällen och förbättrar försörjningsberedskapen inom energiproduktionen och Finlands bytesbalans. Den inhemska energiproduktionen är inte direkt kopplad till internationella marknadsstörningar, vilket förbättrar stabiliteten och förutsägbarheten i verksamhetsmiljön. Den största osäkerhetsfaktorn vad gäller den träbaserade energin hänför sig till den internationella energi- och klimatpolitiken. Marknadspriserna på konkurrenternas bränslen och utvecklingen av priserna på utsläppsrätter kommer att påverka konkurrenskraften hos och efterfrågan på inhemska bränslen.

Skogsbranschens tjänster kan delas in i tjänster som gäller träförädlingsprodukter, skogsbruk och andra tjänster som hänför sig till skogar. Marknaden för träförädlingsprodukter utvidgas och innehåller i stället för traditionell produktion allt mera heltäckande servicelösningar. De som äger skog behöver mer individuellt producerade tjänster för virkesproduktionen och natur- och landskapsvården. Utvecklingsbehoven finns i fråga om skogsägarnas serviceutbud förutom inom arbetsservicen bland annat inom planerings-, placerings- och företagstjänsterna.

Av de övriga tjänster som hänför sig till skogen är naturturismen den viktigaste. Naturturismen kan utvecklas i synnerhet genom nätverket av skyddsområden, men också de statliga mångbruksskogarna och de privatägda skogarna har potential. Utnyttjandet av skogarna som hälsomiljöer i förebyggandet av sjukdomar och inom övriga hälso- och välbefinnandetjänster skapar möjligheter för ny skogsbaserad affärsverksamhet. Utvecklandet av naturturismen och av övrig serviceverksamhet i de privatägda skogarna förutsätter att verksamhetsmodellerna och avtalsförfarandena utvecklas och förankras i praktiken (se avsnitt 3.3.1).

Det totala värdet av traditionella naturprodukter såsom bär, svamp och vilt stiger till hundratals miljoner euro på årsnivå. Även den värdeökning som viltvården och renskötseln medför är betydande, och den kan ökas ytterligare genom att höja produkternas förädlingsgrad och utveckla serviceproduktionen. Norra Finlands stora skyddsområden och ödemarksområden är en miljö som kan utvecklas för renskötseln och turismen genom att öka nyttjandet av miljöns speciella särdrag. Naturprodukt-branschens affärsverksamhet kan utökas inte bara inom den traditionella primärproduktionen utan också inom till exempel livsmedels-, bioteknik-, kosmetika- och läke-

medelsindustrin. Vid utvecklandet av nya affärsfunktioner behövs det sektorsövergripande samarbete och nätverk för sakkunniga på olika delområden. De nya affärsfunktionerna erbjuder också skogsägarna nya förtjänstmöjligheter och ger unga sysselsättningsmöjligheter. Den ökande digitaliseringen möjliggör nya former av varu- och serviceproduktion i anknytning till naturproduktbranschen och främjar matchningen mellan efterfrågan och utbud.

Det är viktigt att man i det offentliga beslutsfattandet beaktar utvecklingspotentialen även i fråga om nya skogsbaserade, innovativa produkter och tjänster och inte bara de som baserar sig på virkesproduktion. Det är viktigt att vidareutveckla metoder för att samordna virkesproduktionen med annan användning av skogarna (bl.a. turism och renskötsel).

Delmål:

Politiska beslut och lagstiftning förbättrar förutsättningarna för företagen i skogsbranschen att förnya sig och växa.

Förädlingsvärdet stiger och resurserna utnyttjas effektivt.

Produktionen av inhemsk träbaserad energi ökar. Träbaserade råvaror ersätter fossila råvaror och fossil energi.

Den skogsbaserade och diversifierade affärsverksamheten ökar, inbegripet tjänster samt naturproduktbranschen.

Indikator	Utgångsläge 2013	Utfall 2016/2017	Målnivå 2025
Utvecklingen av skogsbranschens värdeökning enligt bransch • Skogsindustrin • Kemiindustrin inom bioekonomi • Skogsbruk • Naturprodukter • Naturturism	• Skogsindustrin 3,9 md euro • Kemiindustrin inom bioekonomi 0,4 md euro (2011) • Skogsbruket 2,9 md euro • Naturprodukterna 159 mn euro • Naturturismen 1,2 md euro (2011)	• Skogsindustrin: Trävaruindustrin 1,2 md euro, massa- och pappersindustrin 3,1 md euro • Kemiindustrin inom bioekonomi 0,7 md euro • Skogsbruket 3,5 md euro • Naturprodukterna 171 mn euro (2016) • Naturturismen 1,4 md euro	Ökar
Utvecklingen av skogsbranschens omsättning enligt bransch • Skogsindustrin • Kemiindustrin inom bioekonomi • Skogsbruk • Naturprodukter • Naturturism	• Skogsindustrin 25,7 md euro Trävaruindustrin 6,4 md euro, massa- och pappersindustrin 19,3 md euro • Kemiindustrin inom bioekonomi 1,6 md euro (2011) Skogsbruket 4,2 md euro • Naturprodukterna 230 mn euro Naturturismen 2,7 md euro (2011)	• Skogsindustrin 29,8 md euro Trävaruindustrin 6,9 md euro, massa- och pappersindustrin 22,9 md euro (2017 e) • Kemiindustrin inom bioekonomi 2,4 md euro • Skogsbruket 4,9 md euro • Naturprodukterna 300 mn euro (2016) • Naturturismen 3,3 md euro	Ökar
Den träbaserade energins andel av den totala förbrukningen	• 25 %	• 26 % (2016)	I enlighet med energi- och klimatmålen
Användningen av fasta träbränslen för energiproduktion, samt skogsflisens andel	• Fasta träbränslen sammanlagt 19,4 mn m^3 (38,8 TWh) • varav andelen skogsflis 8,7 mn m^3 (17,4 TWh)[12] [11] I siffrorna ingår 0,7 miljoner kubikmeter skogsflis som används för småhus.	• Fasta träbränslen sammanlagt 19,9 mn m^3 (2017e) • varav andelen skogsflis 7,8 mn m^3 (15,6 TWh) (2017e)	• Användningen av skogsflis enligt den nationella energi- och klimatstrategi som färdigställdes 2016 ca 15 mn m^3 2030

3.1.2 Råvarutillgången möjliggör ökad hållbar skogsanvändning och nya investeringar

Genom att satsa på och sporra till att skogsvården i ekonomiskogarna är rätt tajmad, resurseffektiv och främjar naturvärden (se avsnitt 3.3.1) kan man förbättra skogsbrukets lönsamhet, öka trädbeståndets tillväxt och trygga skogarnas biologiska mångfald samt uppnå många andra miljöfördelar. Samtidigt kan man då också trygga tillgången till träbiomassa för träförädlingsindustrin, förebygga spridning av skogsskador och säkerställa bevarandet av skogarna som kolsänka (se avsnitt 3.3.2). I framtiden måste man även kunna erbjuda speciella råvaror exakt och effektivt för nya kundgrupper och olika industrier.

På marknaden för virkes- och skogstjänster bör man säkerställa att det finns konkurrensförutsättningar och att marknaden är välfungerande samt förebygga att det uppstår marknadsstörningar. Det är viktigt att uppmärksamma utvecklingsbehoven inom de olika sektorerna inom bioekonomin. De nuvarande verksamhetsmodellerna kan effektiviseras genom digitalisering och förtroendet mellan olika parter inom virkeshandeln förbättras bland annat genom utveckling av mallarna för prissättningen inom virkeshandeln. Genom att utveckla elektroniska marknadsplatser kan efterfrågan och utbud matchas effektivare än tidigare. I och med de nya verksamhetsmodellerna och de elektroniska tjänsterna blir servicemarknaden mer kundorienterad och mångsidigare. Den elektroniska marknadsplatsen för virkeshandel utvidgas till skogstjänsterna och det skapas nya marknadsplatser för andra affärsfunktioner än de som grundar sig på virkesproduktionsmässiga ekosystemtjänster.

Ett nätverk av vägar och andra leder som hålls i gott skick och i ett skick som motsvarar dess avsedda ändamål samt effektiva datakommunikationsförbindelser skapar förutsättningar för en mångsidig företagsverksamhet inom skogsbranschen och för en livskraftig landsbygd. Genom att utveckla infrastrukturen och minska det eftersatta underhållet förbättrar man skogsbranschens konkurrenskraft och säkerställer tillgången till råvaror för den industri som använder trä som råvara. Om vägnätet fungerar bra och informationen om geografin och förhållandena kan utnyttjas bättre än för närvarande minskar också säsongsvariationerna i virkesanskaffningen, vilket betyder att de nuvarande person- och maskinresurserna kan användas effektivt. Även den höjda risk för skogsbränder som beror på klimatförändringen förutsätter att det vägnät som hör till den lägsta underhållsklassen är i tillräckligt gott skick så att räddningsuppdragen kan utföras snabbt och skogsbränderna begränsas effektivt.

Fastighetsstrukturen är splittrad i vissa delar av Finland. I sådana områden är den nytta som de enskilda fastigheterna har av vägnätet liten i förhållande till byggkostnaderna. I områden med en splittrad fastighetsstruktur kan ägoreglering förbättra fastighetsstrukturen så att investeringarna i skogsvägar blir lönsamma. I och med att fastighetsstrukturen förbättras kan också åtgärdsfigurerna planeras rationellt. Således inverkar även en optimal skogsfastighetsstruktur positivt på tillgången till råvaror (se avsnitt 3.3.1).

Flexibla transporter och mindre säsongsvariationer förutsätter tillräcklig finansiering för underhållet av vägnätet och för utvecklandet av det informationsmaterial som beskriver vägnätet. De offentliga investeringarna i trafikinfrastruktur bör dimensioneras och inriktas så att transportkedjorna från skogar till förädlingsplatser och vidare fungerar och är kostnadseffektiva och så att den förväntade tillväxten i avverkningsuttaget uppnås och virkesdrivningen och logistiken kan effektiviseras. På det sättet skapas förutsättningar även för nya investeringar och för fortsatt tillväxt inom skogsbranschen. Ett vägnät som är i gott skick främjar också rekreationsanvändningen av skogarna, turismnäringen, de näringsgrenar som grundar sig på naturprodukter och en effektiv bekämpning av skogsbränder samt landsbygdens näringsverksamhet i allmänhet.

Effektiva och fungerande trafikförbindelser i hela Finland är en grundförutsättning för utvecklingen av verksamheten. Styrningen av verksamheten bygger i allt högre grad på ”on line”-styrning, och olika system som stöder beslutsfattande samt olika servicehelheter byggs upp med hjälp av välfungerande datanät.

Delmål:

Skogsresurserna är rikliga, friska och produktiva och svarar mot bioekonomins växande behov.

Marknaden för virkes- och skogstjänster är balanserad och konkurrenskraftig. Det finns en fungerande marknad för annan affärsverksamhet än den som baserar sig på virkesproduktionsmässiga ekosystemtjänster.

Transport- och datakommunikationsförbindelserna förbättras vad gäller servicekapacitet, effektivitet och funktion.

Indikator	Utgångsläge 2013	Utfall 2017/senaste	Målnivå 2025
Trädbeståndets årliga tillväxt i ekonomiskogar • Ekonomiskogarna • Skogarna sammanlagt	• Ekonomiskogarna 99 mn m^3 (VMI11, i genomsnitt 2009) • Sammanlagt 105,5 mn m^3 (VMI11, 2009 - 2013)	• Ekonomiskogarna ca 100 mn m^3 (VMI12, i genomsnitt 2013) • Sammanlagt 107 mn m^3	• 110 mn m^3 (120–130 mn m^3 2050) • Sammanlagt 115 mn m^3
Årlig avverkningsvolym • Avverkningsuttaget för stamved • Hyggesrester och stubbar[13]	• Avverkningsuttaget för stamved 65 mn m^3 • Hyggesrester och stubbar 4 mn m^3	• Avverkningsuttaget för stamved 72,3 mn m^3 (2017 e) • Hyggesrester och stubbar 2,9 mn m^3 (2017 e)	• Avverkningsuttaget för stamved 80 mn m^3 • Hyggesrester och stubbar ca 6–7 mn m^3 (uppskattning för 2030 enligt scenarierna i energi- och klimatstrategin)
Investeringarna i användning av virkesråvara: reella investeringar och investeringsgrad (investeringarnas värde i förhållande till värdeökningen) • Skogsindustrin (trävaruindustrin, massa- och pappersindustrin) • Kemiindustrin inom bioekonomi • Naturturism och rekreation	• Trävaruindustrin 119 mn euro • Massa- och pappersindustrin 616 mn euro • Kemiindustrin inom bioekonomi 138 mn euro • Naturturismen och rekreation 168 mn euro	• Trävaruindustrin 170 mn euro • Massa- och pappersindustrin 755 mn euro • Kemiindustrin inom bioekonomi 167 mn euro • Naturturismen och rekreation 219 mn euro	Investeringarna passerar avskrivningarna

[13] En del av skogsflisen kommer från hyggesrester och stubbar.

3.1.3 Den internationella skogspolitiken och EU-påverkan främjar uppnåendet av målen för hållbar utveckling och skogsbranschens förutsättningar samt stärker de internationella affärsmöjligheterna

Finland har förbundit sig till flera internationella avtal och processmål och är en aktiv och betydande aktör inom dem. Exempelvis inom ramen för konventionen om biologisk mångfald har man definierat de internationella målen för tryggandet av den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna. Målet för klimatkonventionen är bland annat minskning av utsläppen av växthusgaser samt bevarande, stärkande och hållbar användning av kolsänkor och kollager.

Vikten av gemensam påverkan har erkänts både internationellt och inom EU-påverkan. Den finländska skogssektorn måste vara aktiv, ta initiativ, agera proaktivt och samarbeta intensivt med de internationella organisationerna, EU-kommissionen och andra länder. Det är viktigt att skapa kontakter både till de övriga skogsländer, som av naturliga skäl har samma mål, och till de länder för vilka skogens betydelse är av ett annat slag. Utgångsläget är att det ligger i Finlands intresse att skogssektorns ställning stärks även i andra länder. Finland har som mål att påverka skogsbranschen genom att se till att beredningen och beslutsfattandet inom EU sker koordinerat, främjar hållbarhet och beaktar de nationella särdragen inom skogsbranschen. Finlands strävan är att de olika sektorernas mål ska samordnas.

En av Finlands styrkor är ett välfungerande samarbete mellan förvaltningen, forskningsinstituten och intressentgrupperna. Det intensiva samarbetet säkerställer att ståndpunktsbildningen i alla de internationella ärenden och EU-frågor som gäller skogssektorn är konsekvent. Syftena med den kontinuerliga dialogen med intressegrupperna är att uppnå en gemensam vision för skogssektorn och att främja delaktigheten. Även om Finland är ett litet land har vår skogssektor kunniga och aktiva aktörer och breda nätverk. Dessa styrkor bör nyttjas optimalt.

Samarbetet med de följande ordförandeländerna är viktigt. Samarbetet gör det möjligt att finna effektivare förfaranden för skogssektorn på de olika nivåerna inom Europarådet och samarbetet med kommissionen och parlamentet. Det gör också att planerandet av kommande års initiativ tillsammans med EU:s ordförandeländer blir långsiktigare, vilket är särskilt viktigt med tanke på Finlands förberedelser inför det egna ordförandeskapet under senare hälften av år 2019.

Finlands aktiva utvecklingspolitik är en viktig del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Syftet med utvecklingspolitiken är att stödja utvecklingsländernas strävanden att minska fattigdom och ojämlikhet och att främja hållbar utveckling. Genom utvecklingssamarbetet verkställs utvecklingspolitiken. Finlands prioriteringar fastställdes i den redogörelse om Finlands utvecklingspolitik som utarbetades 2016. Prioriteringarna inkluderar den hållbara användningen av naturresurserna såsom till exempel skogarna.

Finland stöder offentliga, privata och småskaliga producenter samt organisationer i utvecklingsländernas skogsbranscher och andra branscher inom bioekonomi. Syftet är att öka producenternas kunskap och förmåga att skaffa sig samarbetspartners och göra investeringar som främjar hållbar utveckling samt att öka deras möjligheter att utnyttja ny och ren teknik.

Skogssektorn kan erbjuda lösningar för en framtid med mindre utsläpp och för en biobaserad cirkulär ekonomi. Finländska aktörer har mycket att ge vad gäller att förbättra förvaltningen av naturresurserna och främja den hållbara användningen av skogarna. Uppfyllandet av de internationella kraven i fråga om skogar ger Finland konkurrensfördelar inom skogsbranschen.

Finlands allmänna mål i fråga om skogsfrågor både internationellt och inom EU fram till 2025 är att främja uppnåendet av målen för hållbar utveckling och förutsättningarna för skogsbranschen och att stärka de internationella affärsmöjligheterna. Verksamhetsområdena innefattar den internationella skogspolitiken och utvecklingspolitiken samt EU:s skogsfrågor och främjandet av affärsmöjligheterna. Prioriteringarna för verksamheten inom dessa är kunskap och kommunikation samt samarbete och samordning. Prioriteringarna för innehållet är bioekonomi, klimatförändringen, bioenergi, lagenlighet och god förvaltning samt biodiversitet och ekosystemtjänster. I bilaga 1 förtecknas prioriteringarna, målen och initiativen i detalj.

I verksamheten betonas följande perspektiv:

- beroendeförhållandena mellan målen för olika sektorer och för hållbar utveckling identifieras och behovet att stärka olika strategiers inbördes konsekvens betonas

- öppenheten främjas och den sektorsövergripande interoperabiliteten mellan de olika aktörerna stärks både i Finland och internationellt

- kommunikationen är proaktiv, planmässig och aktiv både nationellt och internationellt
- kunskap och kunnande nyttjas för påverkan, beslutsfattande och verkställande
- förfaranden utvärderas och förnyas och utnyttjandet av digitaliseringen främjas
- näringsperspektivet och utvecklandet av affärsmöjligheter främjas

Delmål:

Skogarnas, det hållbara skogsbrukets och den skogliga bioekonomins roll stärks i syfte att nå målen för handlingsprogrammet Agenda 2030 för hållbar utveckling.

Samordning, skogsexpertis och skogsbranschens möjligheter att erbjuda lösningar främjas.

Skogsbranschens internationella affärsmöjligheter stärks.

3.2 Skogsbranschen och dess strukturer förnyas och diversifieras

Skogspolitiken stöder förnyelsen av branschen och dess strukturer. Kompetens som grundar sig på forskning och sakkunskap ingår som en fast del i god förvaltningssed och i beredningen och verkställandet av skogspolitik och beslutsfattande. Förfarandena är smidiga och sträcker sig över sektorsgränserna. Förvaltningen ska bli mera kundorienterad, och samarbetet mellan olika förvaltningsområden ska utökas. Fokuseringen av forskning och produktutveckling sker på ett flexibelt sätt i enlighet med behoven. Näringsstrukturen diversifieras och det sektorsövergripande företagandet och betydelsen av affärsverksamheten kring tjänster ökar. Kompetensen inom branschen möter företagens och samhällets förändrade behov. Digitaliseringen och det kunnande som anknyter till den kommer att få en allt större betydelse som tillväxtmotor.

3.2.1 Kompetensen inom skogsbranschen är mångsidig och möter de förändrade behoven

Den höga nivån på kunnandet inom skogsbranschen är en betydande konkurrensfördel för Finland. Finland har satsat stort på forskningen och kompetensen inom skogsbranschen. Satsningarna har bidragit till att öka välfärden i hela samhället. De snabba förändringarna inom skogsbranschen, urbaniseringen och internationaliseringen, ett serviceutbud som beaktar de olika mål som skogsägare och andra användare av skogarna har, digitaliseringen och teknikutvecklingen samt förändringarna i ekosystemen utmanar hela bioekonomin och de branscher inom bioekonomi där kompetenskraven ökar.

Förnyelse i en omvärld som ständigt förändras kan inte ske utan aktiv FoU-verksamhet och kontinuerlig utbildning. För att kompetensen i branschen ska bevara en sådan nivå som förändringarna kräver bör samarbetet mellan forskningen, näringslivet och utbildningssektorn ökas ytterligare.

Inom forskningsverksamheten bör man betona den samhälleliga verkningsfullheten och stödet för beslutsfattandet. Den offentliga FoU-finansieringen bör riktas till sådana områden som är centrala för förnyelsen inom skogsbranschen, till exempel utvecklandet av nya affärsmodeller, främjandet av kommersialiseringen av produkter och tjänster samt marknadsforskning. Den produktutveckling som finansieras med offentliga medel ska basera sig på efterfrågan och främja ibruktagande av ny teknik. Sådan forskning och produktutveckling som anknyter till skötsel och användning av skogar ska främja produktiviteten inom skogsvården, utnyttjandet av de skogliga ekosystemtjänsterna samt samordningen av de olika användningsmålen för skogarna. För att metoderna för skötseln av skogarna ska bli mångsidigare krävs det långsiktigt arbete, tvärvetenskaplig forskning och tillräcklig finansiering så att metodernas lämplighet och de motstridiga effekter som beror på olika mål kan utredas.

Betydelsen av internationellt forskningssamarbete ökar ytterligare i takt med att globaliseringen ökar. Naturresursinstitutets omfattande verksamhet och höga vetenskapliga nivå samt VTT:s nya organisation som fokuserar på företagsamhet erbjuder utmärkta förutsättningar för att utnyttja den internationella forskningsfinansieringens möjligheter på ett sätt som även gagnar den finländska skogsbranschen. Om Tulanet-nätverket utvidgas och fungerar bra kan det stärka forskningen om skogsbranschens värdekedjor vad gäller både ekologiska och ekonomiska faktorer. Metsäkoulutus ry, som grundades 2016, strävar efter att öka samarbetet mellan utbildningsanordnarna och näringslivet i syfte att utveckla utbildningen för skogsbranschen och tillgodose det ökande behovet av kompetens.

Forskningens förutsättningar bör stärkas genom att man i enlighet med Finlands Akademis vägvisare för forskningens infrastrukturer för åren 2014–2020 utvecklar långsiktiga nationella och internationella forskningsinfrastrukturer till stöd för skogsforskningen och bioekonomin.

Yrkeshögskolornas och universitetens roll inom den FoU-verksamhet som stöder arbetslivet har förstärkts. Yrkeshögskolornas betydelse betonas särskilt inom de FoU-uppgifter som anknyter till den regionala utvecklingen. För att resultaten från FoU-verksamheten ska kunna börja tillämpas effektivt och snabbt krävs det att företagen har den kompetens som behövs.

När det gäller universitetens forskningsverksamhet har tyngdpunkten flyttats till de nationella spetsforskningsenheterna. För närvarande finns det flera sådana enheter inom de universitet i Finland som representerar forstvetenskaperna. Vid enheterna produceras forskning som är av högsta kvalitet internationellt sett. Forskningen inom universiteten organiseras i allt växande grad genom att bilda enheter som fokuserar på tvärvetenskapliga forskningsproblem, som t.ex. Helsingfors universitets enhet HELSUS för forskning om hållbarhet.

Tillväxten inom skogsbranschen och de ökande kraven på kompetens orsakar ett tryck på att utveckla utbildningen inom alla utbildningsstadier. Antalet utexaminerade och den kompetens som erhålls på de olika skolstadierna bör motsvara behoven och kraven på kompetens inom skogsbranschen, övriga branscher och hela samhället samt den internationella efterfrågan. Utbildningen ska vara flexibel och kundorienterad och utöver den yrkeskompetens inom skogsbranschen som baserar sig på aktuell kunskap även ge goda förutsättningar för företagsverksamhet, utvecklande av nya produkter och tjänster samt för kundorienterad och effektiv verksamhet inom skogsbranschen. För att öka utbildningens möjligheter att motsvara arbetslivet förutsätts det strategiskt partnerskap mellan företag, forskningsorganisationer och utbildningsorganisationer.

Tillväxten inom skogsbranschen orsakar redan nu rekryteringssvårigheter. Företagen behöver flera sakkunniga arbetstagare bland annat för virkesdrivning och transporter samt inom den kemiska förädlingen av biomassa. För att stödja tillväxten inom skogsbranschen bör man säkerställa en behovsbaserad tillgång till kunnig arbetskraft inom trävarubranschen, skogsmaskinförare, grävmaskinentreprenörer och timmerbilförare bland annat genom att förnya kanalerna för sysselsättning inom branschen. Man måste söka lösningar för matchning av efterfrågan och utbud. Det betyder att man bör stärka konkurrenskraften hos och intresset för arbetsplatserna inom skogsbranschen och att man vid dimensioneringen av utbildningen bör beakta att det finns sådana utexaminerade och yrkeskunniga som byter bransch.

Till största delen sker uppdaterandet av kompetensen inom skogsbranschen genom personalutbildning, icke-examensbaserad omskolning och fortbildning samt yrkesinriktade examina, vilket bör beaktas när prioriteringarna för utvecklandet av utbildningen fastställs. Utvecklandet av vuxenstudierna, omskolningen och specialutbildningarna ger de yrkeskunniga inom skogsbranschen möjligheter till livslångt lärande.

Många personalgrupper som är viktiga för skogsbranschen utbildas inom breda utbildningsprogram där bara en del studerande söker sig till skogsbranschen. Detta gäller i synnerhet virkes- och processindustrin. Studieämnen som gäller trä och andra material från skogarna borde ingå och utnyttjas i de olika utbildningsprogrammen mer än för närvarande. Vid utvecklandet av utbildningen är det viktigt att medvetet överskrida de traditionella branschgränserna, eftersom skogsbranschen behöver mer kunnig arbetskraft till de gränsöverskridande områdena från de övriga branscherna.

Allt fler unga förväntar sig att deras arbetsplats ska ha hållbar utveckling som ett värde i verksamheten. Även ungas intresse för företagsamhet växer. Unga som inleder företagsverksamhet ska uppmuntras och få stöd med att uppfinna nya lösningar, produkter och tjänster. Skolors samarbete med arbetslivet borde ökas så att unga får en verklighetsbaserad uppfattning av de mångsidiga studie- och karriärmöjligheter som bioekonomin och den cirkulära ekonomin erbjuder och så att branschens rekryteringsgrund är så omfattande som möjligt även i fortsättningen (se avsnitt 3.3.2).

Förändringarna i arbetets innehåll är ett tecken på att skogarna får en större roll inom hållbar välfärd. De som arbetar inom skogsbranschen har i framtiden sannolikt en mer mångfacetterad relation till skogen än i dag. Till exempel migrationen, diversifieringen av skogsbranschen samt digitaliseringen kommer att leda till att kompetensbehoven och själva kompetensen blir mångsidigare och att rekryteringsmöjligheterna ökar. Det är viktigt att förståelsen av skogskulturen ökar på alla utbildningsstadier, eftersom detta förbättrar aktörernas förutsättningar för mångsidig växelverkan i fråga om skogarna och ökar skogsbranschens anpassning till samhällets föränderliga värderingar.

Motiverade arbetstagare är ett trumfkort för branschen i konkurrensen, och därför måste man se till att de anställda mår bra i arbetet och att deras kompetens uppdateras. Exempelvis minskningen av säsongsvariationerna är en metod för att förbättra personalens välbefinnande i arbetet. Säsongsvariationerna inverkar också på skogsbranschens attraktivitet.

Delmål:

Den FoU-verksamhet som finansieras med offentliga medel och strukturerna stöder på ett ändamålsenligt sätt en hållbar skoglig bioekonomi, utvecklingen av affärsverksamheten, kommersialiseringen av produkter och tjänster samt försöksprojekt och prognostiseringen av förändringar på marknaden och i den övriga omvärlden.

Samarbetet mellan utbildning och arbetsliv stärks.

Antalet utexaminerade från olika utbildningsstadier och deras kompetens motsvarar skogsbranschens rekryteringsbehov och kompetenskrav.

Forskningsverksamheten svarar mot bioekonomins behov.

Personalens kompetens uppdateras och välbefinnandet i arbetet främjas.

Indikator	**Utgångsläge 2013**	**Utfall 2017/senaste**	**Målnivå 2025**
Storleken på samt en kvalitativ utvärdering av den offentliga FoU-finansieringen	Den offentliga FoU-finansieringen för skogssektorn beräknas uppgå till ca 140 miljoner euro	uppgifter saknas	• Finansieringen ökar • Kvaliteten motsvarar behovet
Antalet och andelen förstahandssökande • Högskolor • Yrkeshögskolor • Grundläggande yrkesutbildning	uppgifter saknas	• Högskolor (forstvetenskaper): 173 förstahandssökande, andel 36 % (2017) • Yrkeshögskolor 530 förstahandssökande, andel 36 % (2017) • Grundläggande yrkesutbildning: 496 förstahandssökande, andel 34 % (2017)	Andelen förstahandssökande ökar

Antalet utexaminerade och sysselsättningen ett år efter utexamineringen • Högskolor • Yrkeshögskolor • Grundläggande yrkesutbildning	• Högskolor (forstvetenskaper): 190 utexaminerade, sysselsatta i huvudsyssla 37 %, arbetslösa 5 % • Yrkeshögskolor 221 utexaminerade, sysselsatta i huvudsyssla 70 %, arbetslösa 15 % • Yrkesutbildning: 608 utexaminerade, sysselsatta i huvudsyssla 56 %, arbetslösa 21 %	• Högskolor (forstvetenskaper): 81 utexaminerade med kandidatexamen, 87 med magisterexamen, 15 med doktorsexamen. Dessutom utexaminerades 16 filosofie magistrar från forstlinjen vid Östra Finlands universitet. (2017) • Yrkeshögskolor 198 utexaminerade (2014) • Yrkesutbildning: 745 utexaminerade (2015)	Motsvarar behovet

3.2.2 Förvaltningen är flexibel, verkningsfull och kundorienterad

För att uppnå balans i den offentliga ekonomin krävs det att man utvecklar en smidig, kostnadseffektiv och resultatinriktad förvaltning. Samarbetet mellan de olika förvaltningsområdena blir allt viktigare i framtiden. För att öka verksamheten över branschgränserna behövs det nya verksamhetsmodeller. I och med att skogsbranschen blir mångsidigare bör förvaltningens centrala tjänster tillhandahållas så att kundupplevelsen ur kundernas, dvs. skogsägarnas och branschaktörernas, perspektiv förbättras och så att ärendena kan skötas smidigt. Vid bemötandet av kunden bör man beakta att skogsägarna har olika mål och att man bör erbjuda alternativ och tjänster på basis av skogsägarens behov. En välfungerande och kundorienterad förvaltning skapar förutsättningar för utveckling av affärsverksamheten och av nytt företagande i skogsbranschen. För att man på ett ändamålsenligt sätt ska kunna undanröja de hinder i förvaltningen och lagstiftningen som bromsar utvecklingen av företagandet krävs det täta dialoger mellan företagen och förvaltningen. Digitaliseringens möjligheter bör utnyttjas mera inom förvaltningen så att verksamheten blir smidigare och så att förvaltningens resurser kan användas på ett mer ändamålsenligt sätt för främjande av näringsverksamhet och uppnående av andra samhälleliga mål.

Då den nya landskapsförvaltningen och Luova vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet inleder sin verksamhet förutsätts det att skogsbranschens organisationer

skapar nära samarbetsförhållanden med dessa aktörer. Landskapen är viktiga aktörer bland annat vid främjandet och finansieringen av de skogsbaserade näringarna och vid planeringen av markanvändningen. Vid verkställandet av miljöskyddslagen och naturvårdslagen har Luova många kopplingar till funktioner inom skogsbruket och i mer omfattande utsträckning inom hela den bioekonomi och cirkulära ekonomi som grundar sig på skogarna.

De datalager som är bundna till en viss plats utgör en av den finländska skogsbranschens största möjligheter. Aktuella uppgifter om skogarna möjliggör verifiering av hållbarheten och effektivisering av olika aktörers processer. Verktyg som baserar sig på geografisk information är en hjälp för resurseffektiv skötsel av skogarna, tryggandet av den biologiska mångfalden, bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen och förbättrandet skogarnas tillgänglighet samt främjandet av naturproduktbranschen, naturturismen och välbefinnandetjänsterna. De verktyg som utvecklas kan också användas för påverkan internationellt och inom EU och för utvecklandet av kompetensen och utbildningen.

Genom att förbättra informationens kvalitet och tillförlitlighet samt utveckla verktygen för utnyttjande av information kan den finländska skogsbranschen utnyttja informationen för att uppnå betydande konkurrensfördelar jämfört med de övriga länderna. När åtgärder för skötseln av skogarna och naturen planeras och genomförs bör det finnas information om naturen och miljön som är av hög kvalitet och som är tillgänglig för alla.

För närvarande är den geografiska information som samlas in av olika aktörer splittrad, och ibland är den också av dålig kvalitet och svårtillgänglig. I fortsättningen är det väsentligt att de serviceplattformer med vilka de skogsdata som är bundna till en viss plats samt den geografiska information som produceras av övriga aktörer inom den offentliga eller privata sektorn utvecklas så att informationen kan nyttjas i största möjliga utsträckning. Detta förutsätter att datasystemen är kompatibla, att systemen har fungerande gränssnitt och en växelverkan mellan förvaltningen och aktörerna vid upprätthållandet av databasen. Att den geografiska informationen är tillräckligt exakt och aktuell är en förutsättning till exempel för att den elektroniska handeln med virke och skogstjänsterna ska öka samt för att det ska utvecklas marknadsplatser för affärsfunktioner som grundar sig på andra ekosystemtjänster än de som baserar sig på virkesproduktion.

Det inventeringsprogram som inleds 2020 förkortar intervallet mellan flygfotograferingarna från gällande tio år till sex år, vilket i någon mån förbättrar kvaliteten på informationen om skogsresurser. Även intervallet för laserskanningen skulle kunna förkortas till sex år ifall finansieringen kan tryggas. Aktörerna behöver också sådan information

om skogsresurserna som är aktuellare än det, men detta förutsätter att de åtgärdsuppgifter som är bundna till en viss plats återinförs i den offentliga informationen om skogsresurserna i enlighet med de principbeslut som fattades hösten 2018. Särskilt uppföljningen av skogsvårdsläget i plantbestånden förutsätter att man utnyttjar informationen om utförda arbeten och eventuellt använder andra inventeringsmetoder som komplement till laserskanningen.

Smidiga tillståndsprocesser skapar säkerhet när det gäller viljan att göra investeringar. Den tid det tar att gå igenom en process kan påskyndas utan att man sänker nivån för gott miljöskydd och god riskhantering. Processerna kan påskyndas bland annat genom att utveckla förfarandet med förhandsförhandlingar och principen om ett enda serviceställe.

I planeringen av markanvändningen och planläggningen skapas det möjligheter för utvecklingen av en mångsidig affärsverksamhet inom skogsbruket. Planläggningen samordnar de olika behoven i fråga om markanvändningen med utgångspunkt i de övergripande fördelarna och granskar också kraven på ökad användning av förnybar energi. Planläggningen behöver inte användas som verktyg för bedrivande av skogsbruk på sådana verksamhetsområden där det inte finns ett behov att samordna olika markanvändningsformer. Detta borde beaktas även i reformen av markanvändnings- och bygglagen. Vid planläggningen av tätorter och områden som är viktiga för turismen bör å andra sidan rekreationsanvändningen beaktas utan att äventyra markägarnas egendomsskydd. I samernas hemorter beaktas i mark- och områdesanvändningen och vid planeringen av skogsbruket och fastställandet av mål de rättigheter hos samerna såsom urfolk som tryggas i lagstiftningen och samernas förutsättningar att utöva sin kultur samt de traditionella samiska näringarna.

Man behöver kunna identifiera korseffekterna av de olika målen samt de faktiska synergimöjligheterna. Åtgärdernas effekt ska kunna påvisas och beskrivas med tanke på de olika målen. Detta förutsätter utvecklande av planeringsverktyg och verktyg som stöd för beslutsfattande samt stärkande av det kunskapsunderlag som hänför sig till åtgärdernas effekter. Problemen med samordningen är likadana på alla planeringsnivåer även om dimensionerna och utmaningarna varierar.

Delmål:

Förvaltningen, dess samarbete och tjänster bidrar till branschens konkurrenskraft och svarar mot kundernas behov.

Skoglig information och statistik är öppen, heltäckande och uppdaterad, vilket gör att den kan användas på bred front.

Förvaltningens tillståndsprocesser är smidiga och snabba och stöder genomförandet av investeringsprojekt och en hög nivå på miljöskyddet.

Planläggningssystemet stöder möjligheterna för skogsbruket och en mångsidig affärsverksamhet.

Indikator	**Utgångsläge 2013**	**Utfall 2017**	**Målnivå 2025**
Utvecklingen av kundtillfredställelsen i fråga om Finlands skogscentral och Forststyrelsen	Uppgifter saknas	• Finlands skogscentral: Utbildning, skogsägare - rekommendationsindex 69% - vitsord 4,3 (1-5) Utbildning, aktörer - rekommendationsindex 53 % - vitsord 4,1 (1-5) Kundarbetet, skogsägarna - rekommendationsindex 71 % Kundarbetet, företag och samfund - rekommendationsindex 45 % • Forststyrelsen: ryktet som helhet är bra enligt intressentgrupperna. Resultatet har förblivit relativt oförändrat de senaste åren, men resultatet av 2017 sjönk en aning jämfört med 2016.	Kundtillfredsställelsen ökar
Andelen geografisk information som är tillgänglig för aktörerna	15,5 % av den insamlade informationen om skogsresurserna (målet för den strategi som godkändes 2015 gällde informationen om skogsresurserna)	Finlands information om skogsresurserna har använts av de flesta aktörer sedan den 1 mars 2018. Man har börjat planera en sådan plattform för geografisk information som ska förbättra de olika aktörernas möjligheter att kombinera geografiska uppgifter.	Den geografiska informationen anpassas enligt förvaltningens och näringslivets behov

3.3 Skogarna används aktivt och mångsidigt och på ett ekonomiskt, ekologiskt, socialt och kulturellt hållbart sätt

Friska och rika skogar med en mångfaldig natur är en förutsättning för upprätthållande av ekosystemtjänster och en växande och mångsidig användning av skogarna. En större användning av förnybara naturresurser för bioekonomins behov förutsätter att skogsvården och skogsanvändningen är aktiv, hållbar och mångsidig. Samordningen av de olika målen i fråga om skogar möjliggör en ökning av den välfärd som skogen medför. För att säkerställa efterfrågan på skogsbranschens produkter och tjänster är det också väsentligt att man tryggar skogarnas ekologiska, sociala och kulturella hållbarhet. Med hjälp av frivillig skogscertifiering (PEFC, FSC) bekräftas hållbarheten i skogsvården och skogsanvändningen.

Genom de val som görs inom skogsvården skapas grunden för uppnåendet och samordningen av de olika målen för användningen av skogarna. Även om de åtgärder som vidtas i skogen kan uppdelas huvudsakligen i antingen skogsvård eller naturvård är resultatet för skötseln och användningen av skogarna alltid summan av dessa två.

3.3.1 Skogsbruket är aktivt och företagsmässigt

Ett aktivt, resurseffektivt och hållbart skogsbruk skapar en grund för utvecklingen av den finländska skogliga bioekonomin. Tillgången till råvaror och hållbart utnyttjande av skogar är förutsättningar för nya investeringar (se avsnitt 3.1.2). Största delen av Finlands skogar, ca 60 procent, är privatägda. Med tanke på skogsbranschen är det därför viktigt att uppmuntra skogsägare att sköta om sin egendom och att aktivt göra sådana val som bygger på de egna målen. I det företagsmässiga skogsägandet betonas den aktiva, tillväxtinriktade och lönsamma verksamheten samt kompetensen i fråga om skogsvården och naturvården av ekonomiskogar.

Aktiva beslut om vården och användningen av skogarna ökar skogsägarnas förtjänstmöjligheter och skapar en efterfrågan på sådana företag som tjänar skogsägarna. Aktiv skogsvård och skogsägarnas planenliga investeringar i virkesproduktion och naturvård tryggar skogarnas tillväxt och främjar naturen i skogarna (se avsnitt 3.3.2). Skogsägarnas aktiva beslut stärker också produktionen av övriga produkter och tjänster i anknytning till virke och skogar (se avsnitt 3.1.2).

Skogarnas ökande tillväxt är ett resultat av den aktiva skötseln av skogarna under de gångna årtiondena. Tillväxten kan ökas ytterligare genom högkvalitativ skogsförnyelse, användning av förädlat skogsodlingsmaterial, vård av plantbestånd och vård av torvmarksskog och av näringskretsloppet samt gallringar vid rätt tidpunkt. I och med att skogsbranschen ska utvecklas samtidigt som målen för klimatpolitiken ska verkställas accentueras behovet att öka skogarnas tillväxt. Dessutom bör det skapas incitament för beskogning av sådana impediment som inte hör till matproduktionen. För att effektivisera den hållbara virkesproduktionen förutsätts det också att den biologiska mångfalden i skogarna samordnas med övriga sätt att använda skogarna (se avsnitt 2.6, 3.1.1 och 3.3.2).

Enligt bedömningar är framtidens skogsägare i allt större omfattning stadsbor och högutbildade samt ekonomiskt sett mindre beroende av skogsinkomsterna. Denna förändring inverkar inte nödvändigtvis på den aktiva vården och användningen av skogarna så länge förutsättningarna för lönsamt skogsbruk finns och skogsägarna erbjuds sådana alternativ och tjänster som motsvarar deras olika behov i fråga om vården och användningen av skogarna.

Ett vanligt förekommande hinder för aktiv skogsvård är att målen för skogsägandet är oklara. Då skogsägarnas genomsnittliga ålder sjunker genom tidigareläggande av generationsskiften ökar aktiviteten inom skogsbruket. Även en minskning av andelen dödsbon kan möjligtvis öka den aktiva skogsvården. Ökningen av distansskogsägandet korrelerar däremot mera med minskande självverksamhet än med aktivt och företagsamt skogsbruk. Vad gäller skogsägandet och användningen av skogarna behövs det aktuell information om utvecklingen under detta årtionde. Den senaste undersökningen om skogsägandet härstammar från 2009.

För att öka den aktiva skötseln av skogarna förutsätts det ett serviceutbud som motsvarar skogsägarnas varierande mål, nya verksamhetsmodeller för skogsvård samt moderna metoder för utnyttjande av geografisk information. För att skogsägare ska ha förtjänstmöjligheter inom annan verksamhet än virkesproduktion förutsätts det sådana verksamhetsmodeller som underlättar matchningen av efterfrågan på marknaden och skogsägarnas utbud, som t.ex. utvecklande och ibruktagande av avtalsbaserad verksamhet.

I Finland är strukturen i fråga om skogsägandet och skogsfastigheterna på många håll splittrad och ofördelaktig med tanke på att skogsbruket ska vara lönsamt. Det faktum att skogsbruksfastigheterna i genomsnitt har en omfattning av 30 hektar och en splittrad fastighetsstruktur försvagar förutsättningarna för en aktiv skogs- och naturvård.

Förutsättningarna för aktivt och företagsamt skogsbruk kan stödjas bland annat genom att utveckla beskattningen och förbättra ägande- och fastighetsstrukturen. Det

borde bli lättare att nå delägarna i de dödsbon som äger skogar, och omstruktureringen av skogsfastigheter borde få mera resurser. Bildandet och utvidgningen av samfällda skogar och organiserandet av skogsfastigheterna i de områden som är särskilt splittrade är viktigt för att förbättra strukturen på skogsägandet och skogsfastigheterna. Med hjälp av de ovannämnda åtgärderna kan man få större stämplingsposter, förkorta skogstransportsträckorna och öka den virkesdrivning som utförs året runt.

Incitamentssystemet för skogsbruket bör stödja de skogspolitiska mål som ställs upp i denna strategi. Genom incitamentssystemet tryggas ett hållbart skogsbruk på torvmarker, aktiveras vården av plantbestånd vid rätt tidpunkt och främjas upprätthållandet av skogarnas näringsbalans. Dessutom stöder incitamentssystemet bevarandet av skogarnas biologiska mångfald och utvecklandet av skogsvägnätet samt främjar skogsägarnas samarbete. Även på lång sikt bör incitamentssystemet fokuseras i synnerhet på att aktivera skogsägarna och på att främja friska skogar och de nyttigheter som saknar marknad.

Delmål:

Det aktiva och företagsmässiga skogsbruket ökar, fastigheterna blir större och strukturen på skogsägandet och skogsfastigheterna stöder en aktiv skogsanvändning.

Incitamentssystemet för skogsbruket är ändamålsenligt och aktiverar skogsägarna.

Skogsägarnas förtjänstmöjligheter ökar genom en kommersialisering av ekosystemtjänster.

Indikator	**Utgångsläge 2013**	**Utfall 2017**	**Målnivå 2025**
Andelen privata skogsfastigheter och samfällda skogar med en areal på över 50 hektar	• Privatägande 56 % • Samfällda skogar 2,2 %	Inga nya uppgifter	Sammanlagt 70 %
Ålder vid generationsskifte			Sjunker
Avkastning på investeringar i virkesproduktionen i privatskogar	• 4,3 % (beaktar inte förändringar i rotpriserna) • 4,7 % (beaktar förändringar i rotpriserna)	• 4,2 % (beaktar inte förändringar i rotpriserna) (2017 e) • 6,3 % (beaktar förändringar i rotpriserna) (2017 e)	Ökar
Slyröjning och vård av ungskog (ha)	• Slyröjning: inga uppgifter • Vård av ungskog: 213 000 ha	Stöd för slyröjningoch vård av ungskog 147 334 ha	• Slyröjning: 140 000 ha • Vård av ungskog: Vårdbehovet enligt riksskogstaxeringen

3.3.2 Skogarnas biologiska mångfald samt ekologiska, sociala och kulturella hållbarhet ökar

Genom att trygga skogarnas biologiska mångfald och de faktorer som påverkar ekosystemen stärks den ekologiska hållbarheten. Skogsnaturen har ett egenvärde. Utöver det utgör mångsidiga skogar med en mångfaldig natur den ekologiska grund som all skogsvård och skoganvändning bygger på. Tryggandet av mångfalden är en väsentlig del av den hållbara skogsvården och skogsanvändningen. Mångfalden bör tryggas vad gäller såväl gener och arter som naturtyper.

När virkesdrivningen ökar bör man stärka tryggandet av mångfalden och andra än virkesproduktionsmässiga ekosystemtjänster samt samordningen med virkesproduktionen. Miljöfrågorna och den biologiska mångfalden beaktas inom både skogsvården och naturvården som en helhet som stöder de båda områdena. Betydelsen av högkvalitativ och aktuell geografisk information accentueras även vid tryggandet av mångfalden.

Skogsstrategin stöder verkställandet av den nationella biodiversitetsstrategin och dess verksamhetsprogram. Den nationella biodiversitetsstrategin (Statsrådets principbeslut om Finlands strategi för bevarande och hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden för åren 2012–2020, För naturen – till nytta för människan) bygger på målen i den internationella konventionen om biologisk mångfald (CBD) och EU:s strategi för biologisk mångfald. Målet är att stoppa utarmningen av den biologiska mångfalden före 2020 och att ha säkrat ett gynnsamt tillstånd för den biologiska mångfalden före 2050. Det står klart att målet inte kommer att uppnås före 2020. Målet ändras vid behov då man har kommit överens om de nya internationella och nationella målen efter 2020 för tryggandet av mångfalden. I detta sammanhang preciseras de mer detaljerade målen för skyddet och återställandet. Åtgärderna för tryggandet av naturtyperna preciseras i handlingsplanen för hotade naturtyper.

Eftersom ca 90 procent av våra skogar används för skogsbruk är det viktigt att utveckla naturvården i ekonomiskogarna och integrera vården i den dagliga skogsvården. Det är viktigt att öka till exempel mängden grova och döda träd och lövträd samt användningen av eld i ekonomiskogarna. Dessutom måste man utveckla sådana aktiva naturvårdsåtgärder som kan genomföras som separata naturvårdsprojekt. Mer omfattande skydd för mångfalden behövs särskilt i landets södra delar, eftersom skyddsområdena huvudsakligen finns i Norra Finland. Utöver en ökning av antalet skyddsområden och arealer behövs även deras kvalitet förbättras.

Man ska främja sammanförandet av skogarna och samordningen av de olika målen genom bättre planering av områden och av användningen av naturresurserna samt

genom utveckling av nya verksamhetsmodeller. Utbudet av metoder för skydd och naturvård bör granskas som en helhet. Till exempel den minskande mängden död ved särskilt i norra Finland där skyddsarealerna är stora betonar behovet av en helhetsgranskning.

Upprätthållandet av en god tillväxt i dikad torvmarksskog och beaktandet av naturvärden kräver omständig planering av vården i områdena. Genom att sådana objekt som är mindre lönsamma lämnas utanför virkesproduktionen eller i vissa fall till och med aktivt återställs och genom att utnyttja de ekologiska särdragen hos kantzonerna mellan torvmark och moskog kan främjandet av den biologiska mångfalden, vattenskyddet och lönsamt skogsbruk synkroniseras. Enligt resultaten av projektet LIFE Peat-LandUse kan man först på lång sikt se de fördelar som restaureringen av torvmarker i underproduktion ger med tanke på växthusgasbalansen.

Genom skyddet och bevarandet av skogsträdens genetiska resurser i genreservskogar och genresurssamlingar säkerställer man att trädarternas genetiska mångformighet, livskraft och anpassningsförmåga förblir tillräcklig även om klimatförhållandena förändras.

Skogsbrukets belastning på vattendragen kan få betydande konsekvenser särskilt i vattendragens källflöden, små tjärnar och bäckar samt älvsystem med få sjöar. Gödsling, iståndsättningsdikning och skogsförnyelseåtgärder inom det aktiva skogsbruket ökar belastningen på vattendragen. Belastningen inverkar också på fiskbeståndet. Vattenskyddet inom skogsbruket utvecklas kontinuerligt, men då arealerna där det vidtas belastande åtgärder ökar och klimatet samtidigt förändras ökar också behovet att effektivisera skyddet. De senaste forskningsresultaten antyder att den belastning på vattendrag som de gamla dikningsområdena orsakar är större än beräknat. Särskilt i de områden som har många dikade torvmarker har detta stor betydelse. Det behövs noggrannare utredningar om detta och ibruktagande av metoder för att hantera den belastning som de gamla dikade torvmarkerna orsakar.

Utvecklingen av den belastning av vattendrag som härstammar från skogar i naturtillstånd och de skogar som omfattas av skogsbruket följs upp genom ett uppföljningsnätverk som består av 11 små avrinningsområden i naturtillstånd och 20 inom skogsbruket. Resultaten av uppföljningen används för att utveckla vattenskyddet inom skogsbruket och utreda klimatförändringars avrinningseffekter.

I de vattenförvaltningsplaner och åtgärdsprogram som utarbetas vart sjätte år och godkänns av statsrådet, och som grundar sig på EU:s ramdirektiv om vattenpolitik (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för

gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område), granskas vattenskyddsåtgärderna även vad gäller behoven inom skogsbruket. Branschspecifika anvisningar för planeringsarbetet för skogsbruket har utarbetats i samarbete med intressentgrupper.

Syftet med bekämpningen av **klimatförändringen** är att förändringarna i klimatet ska vara så små som möjligt. Genom anpassningen till klimatförändringen strävar man efter att förutspå och lösa de problem som förändringarna medför. I Finland har skogarna en stor betydelse vid minskandet av klimatförändringar och anpassningen till dem. Finland har förbundit sig till målen enligt klimatavtalet från Paris. Inom EU är markanvändningssektorn en del av det klimat- och energipolitiska mål om att minska utsläppen med 40 procent som sträcker sig fram till 2030. Detta mål formar de ramar inom vilka skogarna i allt högre grad ska bli en del av bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen (se avsnitt 2.7). Genom aktiv skötsel och användning av skogarna upprätthålls skogarnas hälsa och tillväxt, vilket även samtidigt är en förutsättning för ekonomiskogarnas förmåga att binda koldioxid.

Då användningen av virke ökar kommer den nuvarande nivån på kolsänkorna enligt uppskattningarna att minska under de följande tio åren, men den ökar efter det och förstärker då skogarnas kolsänkor på lång sikt. Kollagret minskar dock inte även om dess tillväxt blir långsammare. Den ökade användningen av skogarna ökar i viss mån mängden kol som är bunden i produkter, vilket beaktas i helhetsgranskningen av kolsänkorna.

Skogarnas tillväxt beräknas accelerera då klimatförhållandena i Finland förändras. Samtidigt ökar dock också de olika riskerna för skogsskador. Det föränderliga klimatet ökar inte risken bara för olika nya skadedjur utan också för en ökning av redan förekommande skadegörare. För att kunna minska de skadliga verkningarna på skogarnas tillstånd, virkesproduktionen och verksamheten på virkesmarknaden bör man aktivt följa upp skogsskador och reagera på skador redan i begynnelseskedet. Sveriges stora skogsbränder år 2018 och de omfattande skador som insekter har orsakat redan efter tidigare stormar visar hur brådskande det är att minimera riskerna.

Bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen stöds genom mångsidig skötsel och användning av skogarna. De olika sätten att vårda skogar bör utvecklas så att de motsvarar de nya och föränderliga klimatförhållandena, och detta gäller också klimatets verkningar på jordmånen. På så sätt kan de beräknade positiva följderna av klimatförändringen utnyttjas och riskerna med förändringarna hållas på en så låg nivå som möjligt. Även skogsskötselmetodernas verkningar på växthusgasutsläppen ska utredas och beaktas när besluten om skötsel fattas.

Träden i de inhemska skogarna anpassar sig långsamt till det föränderliga klimatet. Genom urvalsförädling kan man försnabba anpassningen och därmed säkerställa

skogarnas framtida produktionsförmåga. Detta förutsätter effektiva tester och val i så olika miljöer som möjligt för att kunna hitta sådana exemplar som anpassar sig bäst till det framtida klimatet och som är genetiskt stabila och som kan utnyttjas för produktion av skogsodlingsmaterial. Utöver anpassningen till klimatförändringen kan förädlingen användas för att förbättra skogarnas tillväxt, kvalitet och tillstånd. Förädlat skogsodlingsmaterial är också till arvsmassan lika mångsidigt som naturskogarnas arvsanlag.

Social hållbarhet innebär att säkerställa sysselsättningen, välbefinnandet i arbetet och uppdateringen av kompetensen samt trygga en mångsidig användning av skogarna för rekreation. Främjande av sysselsättning behandlas närmare i avsnitten 3.1.1, 3.1.2 och 3.3.1. Välbefinnandet i arbetet behandlas närmare i avsnitt 3.2.1.

Ungefär 96 procent av finländarna rör på sig utomhus, och cirka två miljoner finländare sysslar med svampplockning. Genom att öka skogarnas rekreationsanvändning kan man direkt öka de hälso- och välbefinnandeeffekter som skogarna har. Forskning visar att redan det att man vistas i skogen har en positiv inverkan på den mentala och psykiska hälsan, och om man rör på sig där ökar hälsofördelarna ytterligare. För att maximera skogarnas hälso- och välbefinnandeeffekter behöver man förstå den nytta som naturen har för individen, samfund och hela samhället och utnyttja den bland annat vid utvecklandet av hälso- och välbefinnandetjänster.

Lättillgängliga skogar och allemansrätten är de viktigaste förutsättningarna för att skogarnas välbefinnande- och hälsoeffekter ska uppnås. Närvaron av skog eller grönområde jämnar ut socioekonomiska hälsoskillnader. Närskogarna och bra ruttnätverk och frilufts- och vandringsstrukturerna i dessa samt tillgången till information är centrala när det gäller skogarnas tillgänglighet. En stor del av de skogar som används för rekreation finns i de vanliga ekonomiskogarna och i Forststyrelsens normala mångbruksskogar. Genom att utveckla användningen av statens strövområden och nationalparker har de grupper som använder tjänsterna lättare att använda skogarna för rekreation och för att öka sitt välbefinnande.

I ekonomiskogarna är jakt och fiske betydande rekreationsformer. Det finns cirka 200 000 - 300 000 jägare i Finland beroende på hur man räknar. Viltbeståndet är en förnybar naturresurs som kan utvecklas för varje djurart genom ändamålsenlig skogsskötsel och som möjliggör utveckling av ödemarksbruket parallellt med skogsbruket. Vilthushållningen har många olika verkningar på välbefinnandet och erbjuder många möjligheter för landsbygdens företagare och markägare att få extra inkomster genom markägandet. Skogarnas natur ger också förutsättningar för fiske, till exempel småvattnen i skogen är viktiga för vårt öringsbestånd.

Skogen borde också betraktas mera ur ett perspektiv som beaktar den kulturella **hållbarheten**. Skogen erbjuder ramar för människans verksamhet och människan använder skogarna för många olika ändamål och skapar sin egen relation till skogen. Varje människas individuella relation till skogen är en del av den gemensamma skogskulturen och människan anpassar sig till gruppens gemensamma förfaringssätt, värderingar och uppfattningar. Den finländska skogskulturen är mångfacetterad och bygger på många olika värderingar. Det har alltid funnits många olika sätt att använda skogen, att värdera den och att påverka genom den. Samerna har haft sina egna kulturella särdrag vad gäller skogarna, och dessa bör beaktas i frågor som gäller kulturell hållbarhet.

Kulturell hållbarhet förutsätter kontinuitet och att de förfaringssätt, metoder och förhållningssätt som anknyter till skogarna överförs till följande generationer i en tidsenlig form. Skogskulturen är tidsbunden och en kontinuerlig process som utvecklas genom människornas verksamhet. När man kopplar ett längre kontinuum som sträcker sig från det förflutna till framtiden till diskussionen om skogarna kan man lättare förstå nuläget och fatta hållbarare och klokare beslut med tanke på framtiden.

Uppskattningen av skogsanvändningen och skogsmiljön har en direkt inverkan på ökningen av den välfärd som eftersträvas i skogsstrategins vision. Det är viktigt att människorna har en möjlighet att med grund i tillförlitlig och vetenskaplig kunskap skapa sig en mångsidig och motiverad uppfattning om och förståelse för målen för skogen, skogsnaturen, skogsanvändningen och skogarnas betydelse för samhället. Uppskattningen av skogarna ökar också genom en sådan hållbar användning av skogar där hållbarhetssynpunkterna beaktas på ett balanserat sätt.

En livskraftig och medveten förhållning till skogarna skapar förutsättningarna för uppskattningen av skötseln och användningen av skogarna. Det är viktigt att vara medveten om att människor har olika relationer till skogen i olika situationer samt att kunna kommunicera på en nivå som mottagaren förstår och beakta de olika relationerna till skogen. Skogsrelationen och grunden till skogsanvändningen och uppskattningen av skogsmiljön byggs upp i barndomen. Barns och ungas mångfacetterade förståelse för skogen är en förutsättning för en mångsidig relation till skogen och för en mångsidig uppskattning av användningen av skogarna och av skogsmiljön. Att skogen är tillgänglig i alla åldrar är centralt för att människan ska kunna skapa och upprätthålla en relation till skogen. Därför är närskogarna och de erfarenheter som dessa ger så viktiga.

För genomförandet av samtliga strategiska projekt och för att öka deras verkningsfullhet behövs det **växelverkan och kommunikation** med syftet att öka den mångsidiga dialogen för att upprätthålla och öka uppskattningen av skogsvården och skogsan-

vändningen. Det skogskulturella perspektivet och skogsrelationstänkandet kan förbättra våra möjligheter att föra en uppbyggande och mångsidig dialog om skogarna och samordna de olika målen gällande skogarna.

Barn och unga är framtidens arbetstagare, skogsägare och utbildare, och därför utgör de en viktig målgrupp för kommunikationen och interaktionen. Skogen är en bra inlärningsmiljö och erbjuder möjligheter att genomföra de studieplansbaserade studiehelheterna på ett mångsidigt sätt. Det innehåll som används inom studierna ska ge en mångsidig bild av skogsnaturen, skogsvården, skogsanvändningen och av de näringsgrenar som baserar sig på skogar och virke. För att främja detta mål förutsätts det att aktörerna inom skogsbranschen satsar aktivt på samarbetet med skolorna.

Frivilligorganisationerna spelar en nyckelroll när det gäller att uppnå målen i fråga om utvecklandet av användningen av skogarna för rekreation och välbefinnande och människornas relation till skogen. Samarbetet med förvaltningen och frivilligorganisationerna inom skogsbranschen bör således utvecklas ytterligare.

Det finns många aktörer som utifrån sina egna utgångspunkter sysslar med sådan växelverkan och kommunikation som främjar de ungas relation till skogen. Förutom att kommunikationen behöver ökas behöver också de gemensamma målen för ungdomskommunikationen klargöras och mätas. För att förbättra verksamhetens verkningsfullhet och mångsidighet bör man säkerställa att samordningen av samarbetet inte bara fungerar riksomfattande utan också regionalt. Finlands skogscentral är lämplig att sköta denna uppgift eftersom den är en riksomfattande organisation och dess allmänna uppgift är att främja skogsbruket.

Delmål:

Utarmningen av skogarnas biologiska mångfald har stoppats före 2020 och ett gynnsamt tillstånd för den biologiska mångfalden har säkrats före 2050.

Skogsbrukets olägenheter för vattendragen har minimerats med hjälp av de bästa till buds stående metoderna.

Den diversifierade vården och användningen av skogarna stöder bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen.

Användningen av skogarna för rekreation och skogarnas hälsoeffekter ökar, och skogarna är tillgängliga för alla.

Uppskattningen av skogsanvändningen, skogsmiljön och skogskulturen ökar.

Indikator	**Utgångsläge 2013**	**Utfall 2016/2017**	**Målnivå 2025**
Faktiska förändringar i klassificeringen av skogsarter	• Positiv utveckling för 81 arter • Negativ utveckling för 108 arter	Inga nya uppgifter. Följande hotbedömning av artgrupperna blir färdig 2019.	De arter som berörs av en positiv utveckling är två gånger flera än de som berörs av en negativ utveckling
Genomsnittsvolymen av död ved i skogsmarkerna • Södra Finland • Norra Finland	• Södra Finland 3,8 m^3/ha • Norra Finland 8,0 m^3/ha (VMI11, genomsnitt år 2009)	• Södra Finland 4,3 m^3/ha • Norra Finland 7,6 m^3/ha (VMI12, genomsnitt år 2013)	• Södra Finland 5 m^3/ha • Norra Finland 10 -11 m^3/ha (På lång sikt bör mängden död ved utökas till mera än den målnivå som har satts för år 2025)
Utfall av METSO (ha)	• JSM: 28 629 ha • MM: 28 798 ha	• JSM: miljöstöd och naturvård 42 720 ha (kumulativ 2008 - 2017) • MM: 64 521 ha (2008–2017)	• JSM: 82 000 ha (2008-2025) • MM: 96 000 ha
Belastningen från fasta partiklar vid iståndsättningsdikning	57 000 ton	49 020 ton (2016)	Minskar
Kolsänka • Skogarnas träd och jordmån • Träprodukter	• Skogarnas (trädens och jordmånens) kolsänka -36,1 mn t CO_2-ekv. • Träprodukternas kolsänka -2,4 mn t CO_2-ekv.	• Skogarnas (trädens och jordmånens) kolsänka -34,1 mn t CO_2-ekv. (2016) • Träprodukternas kolsänka -3,6 mn t CO2-ekv. (2016)	**Minst** på referensnivån för skogarna • Skogarnas (trädens och jordmånens) kolsänka, -27,88 mn t CO_2-ekv.

			• Träprodukternas kolsänka -6,89 mn t CO2-ekv. (Preciseras enligt nya kalkyler)[14]
Antalet besökare i nationalparker och friluftsområden, antalet dagar då det bedrivs jakt och fiske på statens mark samt kundtillfredsställelse	• Till statens skydds- och strövområden som sköts av Forststyrelsen 5,4 mn besök, varav 2,6 mn besök till nationalparkerna och strövområdena. • Antalet dagar då besökare bedriver jakt och fiske 350 000 (2015) • Besökarnas kundtillfredsställelse 4,3 (1–5).	• Till statens skydds- och strövområden som sköts av Forststyrelsen 6,7 mn besök, varav 3,3 mn besök till nationalparkerna och strövområdena (2017) • Antalet dagar då besökare bedriver jakt och fiske 405 000 (2017) • Kundtillfredsställelse: Jägare med tillstånd 3,7 (1-5), fiskare 3,7, Besökare i naturrum och användare av service i naturen 4,3 (2017)	• Antalet besökare och besöksdagar ökar • Kundtillfredsställelsen oförändrad eller ökar
Antal gånger friluftsliv idkas i närområdet (LVVI)	156 ggr/år/medborgare som idkat friluftsliv i närområdet	Inga nya uppgifter, uppdateras följande gång 2020	Ökar
Barn och unga som deltar i skogliga evenemang	• Barn och unga: 308 843 • Lärare: 13 378	• Barn och unga: ca 300 000 • Lärare och småbarnspedagoger: ca 15 000 (2016)	Ökar

[14] En långsiktig prognos för kolsänkor (MALULU: Utveckling av utsläpp och sänkor i jordbruks- och LULUCF-sektorerna före 2050) blir färdig i februari 2019.

4 Verkställandet av strategin

För att strategin ska verkställas krävs det att man genomför de åtgärder som är prioriterade. Utöver de prioriterade åtgärderna inrymmer det dagliga utvecklingsarbetet samt andra strategier och program insatser som främjar uppnåendet av målen i skogsstrategin (se avsnitt 4.2). I denna strategi prioriteras åtgärder som inte genomförs på något av de andra sätt som nämns ovan.

En strategisk projektportfölj har utformats utifrån skogsstrategins prioriterade åtgärder och genom åtgärderna eftersträvas allt bättre förutsättningar för att öka den välfärd som skogsbranschen skapar samt för att trygga ekonomisk, ekologisk, social och kulturell hållbarhet.

Det krävs politisk vilja, sektorsövergripande kompetens och samarbete samt nytänkande inom skogsbranschen för att de strategiska projekten ska kunna genomföras. För vissa strategiska projekt krävs det dessutom tillräcklig offentlig finansiering (se avsnitt 6).

4.1 Skogsstrategins projektportfölj

Projekten inom den nationella skogsstrategin formar en helhet (bild 6). Varje projekt anknyter till minst två av de tre strategiska målen i skogsstrategin. Genom projekten främjas konkurrenskraften för skogsbranschens verksamhetsmiljö och nya strukturer inom branschen samt hållbar och aktiv vård och användning av skogarna. För att uppnå verkningsfullhet och målen på ett balanserat sätt är det viktigt att samtliga projekt verkställs. För att projekten ska kunna bemöta utmaningen med att samordna de olika målen bör man vid styrningen, genomförandet och uppföljningen av projekten fästa särskild uppmärksamhet vid det samarbete mellan projekten som syftar till att främja den övergripande hållbarheten i vården och användningen av skogarna.

De strategiska projekten varierar när det gäller omfattningen, de ansvariga instanserna och tidsplanen för genomförandet. Vissa projekt kan genomföras snabbt, och då gäller det att bedöma om det behövs nya åtgärder inom ett enskilt ämnesområde. I avsnitt 5, Organisering av verkställigheten och uppföljningen av strategin, ges en närmare beskrivning av prioriteringarna i genomförandeordningen och kompletterandet av projektportföljen.

Bild 6. Nationella skogsstrategin 2025, uppdaterade strategiska projekt.

Detaljerade projektbeskrivningar:

Strategiskt projekt	**Projektmål**
A. Skogsdata och plattformsekonomi Ansvariga ministerier: JSM, MM, FM Övriga aktörer: Finlands skogscentral, Naturresursinstitutet, Lantmäteriverket, Finlands miljöcentral, Forststyrelsen, Tapio Ab, aktörer	Detta genomgripande projekt ska göra skogs-, natur- och miljödata enklare och lättare att tillgå och använda samt att förena med andra informationskällor. Tillgången till högklassiga, uppdaterade och mer exakta geografiska uppgifter bidrar till att utveckla digitaliseringen. Dessutom möjliggör den utveckling av nya verktyg för skogs- och naturvård samt bättre planering och genomförande av och större verkningsfullhet för tjänster inom skogsbranschen.

Projektet skogsdata och plattformsekonomi är en genomgående helhet i skogsstrategins projektportfölj. Inom projektet skogsdata och plattformsekonomi skapar man en serviceplattform där informationen kan delas och utnyttjas och utvecklar informationssystemen så att datainnehållet och datakvaliteten svarar mot de behov som upptäckts

i andra projekt. I detta sammanhang är skogsdata sådan information som ger en omfattande beskrivning av skogen, naturen, miljön och vägnätet.

Projektet innefattar att genomföra ett utvecklingsprogram där verktyg som stöder insamling och användning av data utvecklas. Inom projektet utnyttjar man sådan teknik som använts i andra branscher och gör pilotförsök med sådana applikationer som möjliggör helt nya förfaringssätt. De nya metoderna används särskilt för att förbättra den insamlade informationens kvalitet och uppdatera den. Utvecklingen av tekniken förutsätter även FoU-verksamhet. En central del av utvecklingsprogrammet är uppbyggandet av en serviceplattform för skogsdata som ska förbättra informationsmaterialets tillgänglighet och användbarhet och dess kompatibilitet med övriga informationskällor. Genom att utveckla datastandarder, gränssnitt och spelregler för uppdatering och användning av data får de olika aktörerna i skogsbranschen kostnadseffektiva och lika förutsättningar att ta i bruk och utveckla digitala tjänster. Informationen ska i möjligaste mån vara öppet tillgänglig, men samtidigt måste kraven i dataskyddslagstiftningen beaktas.

Den geografiska information som samlas in med offentliga medel och användningen av den formar en stabil och säker grund för den geografiska informationen, som kan användas av andra aktörer för att bygga upp applikationer och ny affärsverksamhet. De nya affärsmöjligheterna och konkurrensen mellan de aktörer som utvecklar nya applikationer och tjänster på basis av informationen skapar nya innovativa verksamhetsmodeller för skogsbranschen.

För olika planeringsnivåer utvecklas det sådana planeringsverktyg och verktyg som stöd för beslutsfattandet som kan användas för att identifiera korseffekterna av de olika målen och de faktiska synergimöjligheterna. Åtgärdernas effekter ska kunna påvisas och beskrivas med tanke på de olika målen.

Strategiskt projekt	Projektmål
B. Växelverkan och kommunikation inom skogsbranschen Ansvariga ministerier: JSM, ANM, MM Övriga aktörer: Finska Forstföreningen, Finlands skogscentral, Naturresursinstitutet, Finlands Skogsmuseum, Finlands viltcentral, skolor och läroanstalter, KM, UKM, aktörer	I det genomgripande projektet skapas genom mångsidig kommunikation och växelverkan förtroende och samarbete mellan olika aktörer. Dessutom förbättras förståelsen för hållbar vård och användning av skogar, skogsbaserade produkter och tjänster samt skogarnas biologiska mångfald och andra miljöfördelar. Genom samordnad kommunikation som bygger på forskning ökar projektet kunskapen om skogarnas betydelse och samhälleliga nytta. Med hjälp av kommunikation och nya handlingsmodeller ska projektet införa det skogskulturella perspektivet i växelverkan mellan skogsbranschens aktörer och i diskussioner om skogen.

Projektet Växelverkan och kommunikation i skogsbranschen är en genomgripande helhet i skogsstrategins projektportfölj. Projektet fokuserar på kommunikationen om betydelsen och nyttan av skogarna samt om skogsstrategin som helhet. I de övriga strategiska projekten produceras innehållet för kommunikationen och växelverkan. Inom projektet utvecklas verktyg, kunskapsunderlaget och förfaringssätt för skogsbranschens kommunikation och växelverkan. Utöver det utvecklar man samordningen och samarbetet inom ungdomskommunikationen samt stöder samarbetet och växelverkan mellan skogssektorn och de övriga sektorer som påverkar skogarna. Kommunikationen och växelverkan är till innehållet mångsidig och helhetsmässig och baserar sig på bästa tillgängliga information. Syftet med den är att förbättra förståelsen, förtroendet och samarbetet mellan olika aktörer.

Skogarnas betydelse och samhälleliga fördelar kommuniceras till exempel genom det kommunikationsprojekt som riktar sig till medborgarna eller genom att samla informationen om skogarna på en enda plats (paket eller plattform för skogsdata). Man bör fästa särskild uppmärksamhet vid att kommunikationen är klar och tydlig. Nya, engagerande och interaktiva metoder för delgivning av tillförlitlig skogsdata samt utnyttjandet av nya kanaler för informationsutbyte och bemötandet av nya målgrupper ska utvecklas. Detta förutsätter samarbete genom nätverkande och nya slag av partnerskap till exempel mellan forsknings- och läroanstalter, företag, mediebranschen, museer och vetenskapscenter.

I kommunikationen används forskningsresultat. Tack vare kunskapsunderlaget kan kommunikationen fokusera på innovationer i skogsbranschen, skogsbranschens sektorsövergripande utveckling och på bästa möjliga förfaranden för tryggande av hållbart skogsbruk. Inom kommunikationen sammankopplar man projektportföljens projekt till varandra, beskriver resultaten av projekten och för fram hur forskningsresultat har utnyttjats för fastställande av politiska riktlinjer. Dessutom uppmuntrar man frivilligorganisationer och medborgare att använda skogarna för kulturella ändamål och att dokumentera det samt sprider kunskap om skogarnas betydelse för samerna och för deras traditionella näringsgrenar.

För en mångsidig och kundorienterad dialog om skogarna, för kommunikationen och för bemötandet av kunder utvecklar man och tar i bruk olika verktyg och verksamhetsmodeller där man till exempel utgår från ett skogsrelationsperspektiv. Utvecklandet av arbetsverktygen förutsätter också att kunskapsunderlaget förbättras med tanke på de skogskulturella aspekterna och skogsrelationsperspektivet. Förståelsen för innehållet i allemansrätten ingår i det skogskulturella perspektivet. I projektet definierar man och tar i bruk begreppet kulturell hållbarhet i skötseln och användningen av skogar samt försöker öka den skogskulturella förståelsen hos skogsägare och de som arbetar inom skogsbranschen. Man definierar också begreppet social hållbarhet och dess kopplingar till den kulturella hållbarheten.

Genom att stödja den ömsesidiga förståelsen mellan skogssektorn och de övriga sektorer som påverkar skogarna förbättras samarbetet och växelverkan. Samarbetet förbättras bland annat mellan skogs-, miljö-, undervisnings-, forsknings- och transportsektorerna. På regional och kommunal nivå ska växelverkan mellan de aktörer som fattar beslut om skogsbruket och aktörerna inom skogsbranschen utvecklas. Den verksamhetsmodell med ett forum om enskilda vägar som har skapats av representanter för de instanser som arbetar med ärenden om enskilda vägar kommer att fortsätta i syfte att utbyta information mellan olika aktörer om potentiella utvecklingsprojekt och utvecklingsbehov i fråga om enskilda vägar och skogsvägar.

Ungdomskommunikationen och samordningen av den samt samarbetet aktörerna emellan utvecklas riksomfattande och regionalt. Genom samordningen och samarbetet kan man få information om de olika aktörernas kommunikation med ungdomar, sprida god praxis, främja intresset för kommunikation samt se till att skolsamarbetet eller kommunikationsämnena täcker alla behövliga områden. Samarbetet med skolorna och fritidsföreningarna främjas till exempel genom att utveckla nya metoder och verktyg för det regionala ungdomsarbetet. Inom projektet stärks dessutom det skogskulturella perspektivet inom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och utbildningsprogrammen inom skogs- och naturbranschen. De unga säkerställs tillgång till pålitlig och mångsidig information om skogarnas roll i klimatförändringen.

Möjligheterna att ta med de unga och att öka deras delaktighet betonas i alla de strategiska projekten, särskilt i projektet Kompetens och utbildning vad gäller tillgången på kunnig arbetskraft. För barns och ungas deltagande utarbetas en plan. Via kommunikationen om arbetsuppgifterna i branschen och om förändringar i fråga om dessa kan man påverka skogsbranschens image och därmed också tillgången på kunnig arbetskraft.

Strategiskt projekt	**Projektmål**
C. Resurseffektiv och hållbar skogsvård Ansvariga ministerier: JSM, MM, JM Övriga aktörer: Naturresursinstitutet, Finlands skogscentral, Lantmäteriverket, Tapio Ab, Finlands viltcentral, Forststyrelsen, aktörer	Inom projektet bedrivs FoU-verksamhet, ordnas utbildning och utvecklas verktyg som bygger på geografisk information. Detta ska öka en aktiv, optimalt inriktad skogsvård vid rätt tidpunkt för att öka skogstillväxten och stärka kolsänkorna. Målet är att öka möjligheterna till hållbara avverkningar i ekonomiskogar. Samtidigt beaktas aktivt hur de åtgärder som utvecklas påverkar skogarnas biologiska mångfald och vattenskyddet samt vilka övriga korseffekter dessa är förenade med. Åtgärder som förbättrar strukturen i fråga om skogsbruksfastigheter och skogsägande stöder skogsägares beslutsfattande och det hållbara utnyttjandet av skogarna. De nya incitamentssystem som riktas till skogsägare på 2020-talet är ändamålsenliga, effektiva, administrativt sett lätta, skapar mervärde och stöder en hållbar och resurseffektiv skogs- och naturvård.

Inom projektet verkställs de centrala FoU-åtgärder vars syfte är att öka virkesproduktionen i ekonomiskogarna och förbättra kvaliteten på skogsvården på ett hållbart sätt så att åtgärderna inte äventyrar skogarnas biologiska mångfald, skogarnas övriga ekosystemtjänster eller onödigt begränsar övriga sätt att använda skogarna. När projektet verkställs utnyttjas den färdplan för effektivisering av en hållbar virkesproduktion som Naturresursinstitutet utarbetar. Åtgärderna innehåller olika åtgärdshelheter som ska vidtas i skogarna, för att öka trädbeståndets tillväxt, diameter och kvalitet i ekonomiskogarna på ett hållbart och kostnadseffektivt sätt. Åtgärderna innefattar bland annat skogsvårdsåtgärder vid rätt tidpunkt och förbättrande av näringshushållningen samt skogsförädling. I åtgärderna beaktas aspekter som gäller naturvård och klimatsäkert skogsbruk samt korseffekter, och dessa granskas i förhållande till uppnåendet

av målen för ett resurseffektivt skogsbruk. Dessutom utvecklas det på basis av forskning nya tillväxt- och avkastningsmodeller för skogar av olika åldrar och strukturer samt olika trädslag.

När det gäller torvmarksskogarna betonas i FoU-åtgärderna förutsättningarna för att fortsätta med rationellt skogsbruk. Fokus sätts särskilt på att utveckla sådana metoder och förankra sådana fungerande förfaranden inom skogsodling, skogsförnyelse, plantbeståndsvård, naturvård och vattenvård som är förmånliga med tanke på kostnads- och nyttoförhållandet. Olika åtgärder granskas i förhållande till klimatfördelarna och målen för att förbättra vattenvården och förbättra naturhänsynen. Genom planeringen av avrinningsområdena och verksamhetsmallarna för denna planering samordnar man i praktiken målen för de olika formerna för användningen av skogarna. I samband med grundlig förbättring av skogsvägar och byggande av nya skogsvägar fäster man även uppmärksamhet vid naturvård och vandringsfiskområden.

Inom projektet kartlägger man den nyaste forskningsbaserade kunskapen om skogsägarnas värderingar och mål samt de faktorer som påverkar beslutsfattandet i fråga om skogar. Detta skapar kunskapsunderlaget för att välja de styrningsmetoder och ändringar i servicestrukturen som kan ge skogsägarna incitament att bedriva sådan aktiv skogsvård som är ändamålsenlig och mångsidig med tanke på de samhälleliga målen. Projektet ska öka det smarta serviceutbud som baserar sig på information om kunderna och skapa förutsättningar för att utveckla sådana applikationer som stöder beslutsfattandet på ett sätt som tjänar skogsägarnas mål. Dessa applikationer ska främja lönsam, resurseffektiv och mångsidig skogsvård samt effektiv och ändamålsenlig naturvård i ekonomiskogar. Som stöd för beslutsfattandet identifierar man på basis av den geografiska informationen de objekt i plantskogar och ungskogar som behöver skötsel samt utvecklar lämpliga skötselalternativ.

Utvecklandet av skogsfastighets- och och skogsägarstrukturen fortsätter. För att utveckla fastighetsstrukturen främjas omstruktureringen samt bildandet av nya samfällda skogar och utvidgandet av gamla. Skogsägarstrukturen utvecklas genom att öka ägarbytena och generationsskiftena under skogsägarnas livstid till exempel genom skogsgåvoavdraget eller genom att minska dödsbons skogsägande och främja handeln med skogsbruksfastigheter på den fria marknaden.

Inom ramen för projektet bereds och stiftas dessutom lagstiftning om ett nytt incitamentssystem som uppmuntrar ägare av privatskogar att vårda skogen och naturen aktivt och vid rätt tidpunkt och att upprätthålla infrastrukturen. Systemet ska öka skogsägarnas aktivitet och vara enkelt och tydligt samt administrativt sett lätt. Incitamentssystemet främjar användningen av experthjälp i skogsvården och naturvården.

För att uppnå målen för det strategiska projektet utnyttjas de mångsidiga möjligheter som ny teknik, digitaliseringen och automatiseringen erbjuder.

Strategiskt projekt	**Projektmål**
D. Naturvård i ekonomiskogar och skogarnas biologiska mångfald Ansvariga ministerier: JSM, MM Övriga aktörer: Naturresursinstitutet, Finlands skogscentral, Lantmäteriverket, Tapio Ab, Finlands viltcentral, Forststyrelsen, aktörer	Utvecklingsarbetet inom projektet ska öka effekten av naturvården i ekonomiskogar och integrera den i den dagliga skogsvården och i företagandet inom skogstjänster mer än tidigare. Geografisk information och nya applikationer ger bättre möjligheter att samordna skogarnas biologiska mångfald, virkesproduktionen och de övriga ekosystemtjänsterna. Skogsträdens genetiska resurser tryggas. Handlingsplanen METSO genomförs och dess resurser säkerställs i enlighet med de mål som ställts upp för handlingsplanen.

Inom projektet utvecklas ekonomiskogarnas naturvård som en del av skogsvården så att den biologiska mångfalden, vattenskyddet, viltvården, rekreationsanvändningen, landskapsvärdena och kulturarvet samt övriga ekosystemtjänster beaktas allt bättre inom vården och användningen av skogarna. Man strävar efter att utföra naturvårdsarbeten i samband med skogsbruksarbetet. Projektet är nära kopplat till projektet Resurseffektiv och hållbar skogsvård.

I projektet ingår sådana metoder inom bland annat utbildning, rådgivning och annan kommunikation som ökar beredskapen att ta i bruk sådana metoder och verksamhetsmodeller inom skogs- och naturvård som stärker den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna. Man tar i bruk de verksamhetsmodeller som utvecklats inom projektet Monimetsä och som främjar naturvården och användningen av geografiskt informationsmaterial inom planeringen av naturvården och vattenvården i enlighet med skogsägarnas mål (frågor som gäller enbart vattenvården i torvmarksskog hör till projektet Resurseffektiv och hållbar skogsvård).

Skogsägarnas kunskap om naturvård av ekonomiskogar ökas. Utvecklandet av kostnadseffektiva verksamhetsmodeller fortsätter bland annat i syfte att identifiera viktiga objekt och rikta naturvårdsåtgärder optimalt i olika skogsbruksmetoder och på varierande skalor. I ekonomiskogarna ska mängden grova och döda träd samt andelen lövträd ökas och användningen av eld främjas.

Inom projektet utreds även möjligheterna att utveckla sådana metoder och verksamhetsmodeller för vattenvård och tryggande av den biologiska mångfalden i ekonomiskogarna som lämpar sig för Finlands förhållanden och som kan användas i större utsträckning på regional nivå till exempel inom avrinningsområden och inte bara i enskilda bestånd. Man utreder hur metoderna inom naturvården och naturskyddet som helhet kan riktas på ett kostnadseffektivt och optimalt sätt. Arbetet sker i samarbete med miljöministeriet. Dessutom beaktas bland annat markinnehavsstrukturen, de förfaranden och finansieringsmodeller som baserar sig på frivillighet samt bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen.

För att utveckla naturvården, optimera inriktandet av åtgärderna och samordna de olika målen krävs det att kunskapsunderlaget förbättras, att den geografiska informationen om skogsnaturen och miljön uppdateras och är av hög kvalitet samt att uppföljningen och incitamenten utvecklas. Projektet skapar ett kunskapsunderlag för projektet Skogsdata och plattformsekonomi och projektet Resurseffektiv och hållbar skogsvård bland annat om kostnaderna för och fördelarna av naturvårdsåtgärderna, utvecklingsbehoven inom uppföljningen av naturens tillstånd och om behoven i fråga om innehållet i den geografiska informationen.

Programmet METSO är centralt för att utveckla ett nätverk för skyddsområdena. För uppnåendet av de internationella och nationella målen gällande biologiska mångfalden är det väsentligt att sörja för att programmet har tillräckliga resurser och att utveckla metoderna. Informationen om natur- och skogsresurserna ska i större grad användas för att inrikta METSO-programmets finansiering till ett ekologiskt sett mera ändamålsenligt tryggande av objekt och till naturvårdsprojekt. METSO-programmet utvecklas också så att det lämpar sig även för andra ekosystem som t.ex. torvmarker och våtmarker och för förbättrandet av levnadsmiljöer. För att utveckla ett nätverk för skyddsområdena behövs det också sådana åtgärder som ingår i övriga strategier om biodiversitet, som t.ex. återställande av skyddsområden.

Skogsträdens genetiska resurser skyddas genom att sörja för att det finns tillräckliga resurser för genreservskogar och genresurssamlingar. För att bevara de arter som är särskilt utsatta för skadegörare utvecklas olika metoder. Man producerar basinformation om genmanipulationen i fråga om varje art, som kan användas för att fastställa genresurssamlingarnas optimala sammansättning och bedöma materialets användbarhet.

Strategiskt projekt	**Projektmål**
E. Klimatsäkert skogsbruk Ansvariga ministerier: JSM, MM Övriga aktörer: Naturresursinstitutet, Finlands miljöcentral, Meteorologiska institutet, Tapio Ab, Finlands skogscentral, Forststyrelsen, Finlands viltcentral	Projektet stöder Finlands klimatpolitik genom att öka vetskapen om hur kollager uppstår och kolbindning sker i skog samt om skogarnas och skogsvårdens effekter vid anpassning till klimatförändringen. Genom den information som tas fram kan man bättre ta hänsyn till bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen vid beslut om skog. Den information som produceras inom projektet kan när den tillämpas i skogsbruket förbättra skogsbrukets och skogsägarnas riskhantering. Projektet skapar förutsättningar för att effektivare än för närvarande beakta klimatperspektivet i skogsvården och i användningen av skogarna.

Genom projektet produceras information om utvecklingen av skogarnas kollager och koldioxidbindning samt anpassning till klimatförändringen. Väder- och klimatriskerna inom skogsbruket hanteras genom skötsel av skogarna och val av trädslag. Metoderna består t.ex. i att vidta skogsvårdsåtgärder, att planera tidpunkten för avverkningen exaktare, prioritera blandbestånd och att göra försök med olika lövträdsarter som t.ex. odling av ädla lövträd. Dessutom utvecklar man och tar i bruk metoder för effektiv reglering av hjortdjur. Rekommendationerna om skogsvården uppdateras och kommunikationen om anpassningen till klimatförändringen, skogarnas koldioxidbindning och kollager effektiviseras.

Skötseln av skog i torvmarker granskas i detta projekt med tanke på klimatverkningarna. Projektet är nära kopplat till de FoU-åtgärder som beskrivs i fråga om projektet Resurseffektiv och hållbar skogsvård, som t.ex. till utredningarna om förnyelse av torvmarksskog, naturvård, vattenvård och främjande av näringshushållningen. Resultaten av projektet beaktas på motsvarande sätt i den granskning av korseffekter som görs inom projektet Resurseffektiv och hållbar skogsvård.

Inom projektet utvecklas uppföljningen av skogsskador och främmande arter samt prognostiseringssystem och aktiva metoder och verksamhetsmodeller för minskning av risker för skador. Beroende på målet bedömer man behoven av bestämmelser om bekämpning av skogsskador, främjar användningen av geografiskt informationsmaterial och det sektorsövergripande samarbetet. Dessutom utvecklar man och testar metoder för att följa upp och prognostisera virkesdrivningsförhållanden.

Projektet har beröringspunkter med genomförandet av LULUCF-förordningen i vilken en av de saker som granskas gäller de behövliga åtgärderna inom markanvändningssektorn, som t.ex. möjligheterna och lämpligheten att öka beskogningen och minska avskogningen. Inom ramen för skogsstrategin bedöms möjligheterna att utveckla ett system för kompensation av skogarnas kolsänkor samt de eventuella effekterna av det och dess användningsmöjligheter. Dessutom utreds de sammanlagda effekterna och korseffekterna av klimatpolitiken och av de åtgärder som syftar till att bevara den biologiska mångfalden samt möjligheterna att förbättra de gynnsamma åtgärdernas verkningsfullhet.

Strategiskt projekt	**Projektmål**
F. Skogsvägar och skogarnas tillgänglighet Ansvariga ministerier: KM, JSM, MM Övriga aktörer: Finlands skogscentral, Forststyrelsen, kommuner, aktörer	Projektet förbättrar vägnätets servicenivå och användbarhet bland annat genom utnyttjande av geografisk information. Projektet förbättrar även väglagens förmåga att fatta beslut och möjligheterna att nå vägdelägarna. Projektet främjar tillgången till driftssäkra och snabba datakommunikationsförbindelser av jämn kvalitet i hela landet. Satsningarna på infrastruktur främjar bland annat förutsättningarna för den träförädlingsindustrin, mångsidig användning av skogarna, utförandet av räddningsuppdrag, rekreation och naturturism samt annan näringsverksamhet på landsbygden.

Inom projektet främjas plattformslösningar i fråga om insamling och utnyttjande av data om vägnät, t.ex. serviceplattformen för data om privatvägar. Detta innefattar information om vägar både i den högsta och i den lägsta underhållsklassen. Projektet genomförs som ett samarbete mellan aktörer inom skogsbranschen samt kommunikationsministeriet och dess förvaltningsområde. Genom att med olika metoder kombinera uppdaterad information om geografi och vägars skick med informationen om realtida förhållanden kan man förbättra skogarnas tillgänglighet samt planeringen och optimeringen av logistiken för virkesanskaffningen. När informationen förbättras kan väglag och andra aktörer rikta och dimensionera investeringarna i reparationer av vägnätet i lägre klassen. På så sätt kan vägnätets service upprätthållas och förbättras kostnadseffektivt.

Underhållet av vägnätet effektiviseras också genom att främja vägförvaltningen och förbättra väglagens samarbete. Möljigheten att nå väglagen förbättras genom att samla in deras kontaktuppgifter. Väglagens beslutsfattande och delägarnas nåbarhet främjas genom utbildnings- och informationsprojekt i anknytning till den nya lagen om enskilda vägar.

Glesbygderna utgör kärnområdet för skogsbruket. Därför bör man utöver vägarna främja även infrastrukturen för datakommunikation och fungerande it-tjänster för att trygga skogsägarnas och företagens verksamhet. I strategin för digital infrastruktur definieras målen för Finlands digitala infrastruktur för 2025 samt metoder för att uppnå dessa mål. Uppbyggandet av kommunikationsnäten kan underlättas till exempel genom att främja kostnadseffektiv placering av datakommunikationskablarna.

Inom projektet främjas även förutsättningarna för användning av skogar för rekreation bland annat genom att investera i konstruktioner för rekreation och i terrängtrafikleder, trygga tillgängligheten till skogar i städer vid planeringen av markanvändningen samt utveckla samarbetet med kommunerna. Serviceutrustningen i de nationalparker och statens rekreationsområden som reserverats för rekreation samt det eftersatta underhållet i fråga om rekreations- och snöskoterfärdleder ska ses över.

Strategiskt projekt	**Projektmål**
G. Nya träbaserade produkter Ansvariga ministerier: ANM, JSM, MM Övriga aktörer: Business Finland, Finlands Akademi, Naturresursinstitutet, VTT, KM, branschföretag	Projektet ska utveckla nya lösningar som bygger på skogsbiomassa och stödja en kommersialisering av dem. Verksamheten fokuserar på att utveckla nya fiber- och cellulosaprodukter som ger högt mervärde samt på att öka säkerheten vid användningen av virke och kommersialisera träbyggandets och massivträprodukters välbefinnandeeffekter. Nya produktmöjligheter som grundar sig på träbiomassa och komponenter av den utreds för tillverkning av kemikalier, förpackningar, filmer och ligninbaserade produkter som ger högt mervärde. Offentliga incitament för att stödja ett mångsidigt samarbete inom forskning och utveckling försnabbar tillväxten inom affärsverksamheten inom bioekonomi och cirkulär ekonomi.

Inom projektet stöds utveckling, pilotförsök och demonstrationer för nya skogsbiomassabaserade material- och produktlösningar, kommersialisering av nya produkter, tjänster och lösningar samt sådan mångsidig användning av trä som ger mervärde.

Projektet fokuserar på nya fiber- och cellulosaprodukter, träbyggande och produkter av massivt trä. Även produkterna i den nuvarande produktportföljen ska vidareutvecklas och kommersialiseras.

De fiber- och cellulosaprodukter som har ett högt mervärde (textilier och biokompositer) svarar på de globala utmaningarna. Träbiomassan och komponenter av den erbjuder nya produktmöjligheter även för tillverkning av sådana kemikalier, förpackningar och filmer samt isolerings- och fyllningsmaterial och ligninbaserade produkter som ger högt mervärde.

Syftet med de nya material- och produktlösningarna är att tillverka förädlade produkter av hög kvalitet och att utvidga användningen av produkterna till nya användningsområden. Dessutom ska träråvaror och biprodukter utnyttjas effektivt och produkternas återanvändbarhet utvecklas. Utvecklingen av träbyggandet och boendet fokuserar på att öka materialeffektiviteten och användningssäkerheten samt att kommersialisera hälso-, välbefinnande- och miljöeffekterna av användningen av trä. Potentialen på den framtida produkt- och servicemarknaden och slutförbrukarnas krav och erfarenheter kartläggs för varje produktgrupp.

Omständigheterna och omfattningen i fråga om övergången till en koldioxidsnål bioekonomi förutsätter ett aktivt och omfattande samarbete mellan näringslivet, forskare, forskningsfinansierare och statsförvaltningen. Små och medelstora företag ska stödjas i syfte att fördjupa samarbetet och kommersialisera nya lösningar i olika skeden av värdekedjan.

Exportmöjligheterna inom trävaruindustrin och träbyggandet förbättras genom att metoder, material och produkter utvecklas enligt marknadens behov, med grund i systematisk marknadsforskning och genom ett långsiktigt främjande av efterfrågan. Dessutom ska offentligt träbyggande och kartläggning av möjligheterna för träbyggande främjas i samarbete med miljöministeriet.

Användningen av träkonstruktioner inom transportinfrastrukturen kan ökas. Detta skulle öka den mångsidiga användningen av trä och minska byggandets koldioxidfotavtryck och livscykelkostnader. För att uppnå detta mål förutsätts det att de internationella förfarandena gällande virkesanvändningen inom infrastrukturbyggandet utreds och att kunskapsbrister åtgärdas.

Strategiskt projekt	Projektmål
H. Naturturism, naturproduktbranschen och andra naturrelaterade tjänster Ansvariga ministerier: JSM, ANM, MM Övriga aktörer: Forststyrelsen, Finlands skogscentral, Naturresursinstitutet, Ruralia, Tapio Ab, Finlands viltcentral, företag, markägare	Projektet ska utveckla verksamhetsförutsättningarna för naturturism, skogliga hälso- och välbefinnandetjänster och naturproduktbranschen och dessas samarbete med skogssektorn. Nya verktyg förbättrar matchningen mellan utbud och efterfrågan på naturprodukter och skogslandskap. Nya värdekedjor och skogsägarnas förtjänstmodeller skapar ny skogs- och naturrelaterad affärsverksamhet.

Inom projektet utvecklas förutsättningar för ekologiskt hållbar natur- och upplevelseturism, naturprodukter och andra skogsbaserade hälso- och välbefinnandetjänster bland annat genom försöksprojekt och genom att förbättra samarbetet mellan företag och olika branscher. Projektet fokuserar på de viktigaste åtgärderna och säkerställer att deras omfattning är ändamålsenligt och att verksamheten är ekologiskt hållbar och ansvarsfull så att den ger riksomfattande effekter. Vid utvecklandet av natur- och upplevelseturismen, naturproduktsbranschen och de övriga skogsbaserade tjänsterna krävs det olika slags åtgärder. De viktigaste åtgärderna gäller stärkandet av företagarkunnandet, företagens nätverkande och produktifieringen samt identifierandet av marknadspotentialen. Inom projektet Kompetens och utbildning är det viktigt att utbildnings- och forskningsverksamheten är tätt sammankopplade med företagsverksamheten och näringslivets tjänster.

Genom projektet skapas förutsättningar för hållbar tillväxt och utveckling samt hållbara och sektorsövergripande nätverk inom naturproduktsbranschen särskilt när det gäller sådana naturprodukter som inte omfattas av allemansrätten. Vad gäller branschens utveckling gäller de kritiska frågorna tillgängligheten till råvaror av hög kvalitet, organiseringen av hållbart tillvaratagande och matchningen av efterfrågan och utbud. Genom att utveckla samarbetet kan man undanröja de flaskhalsar som försvårar tillgången på råvaror för företag inom naturproduktsbranschen och öka skogsägarnas förtjänstmöjligheter. Utvecklandet av samarbetet mellan skogsbranschen och naturproduktsbranschen kan till exempel innefatta att utnyttja digitaliseringen och öppen skogsdata för planering av råvaruanskaffning.

För att förbättra tillgången på certifierade ekologiska skogsbär utreds metoder för att öka plockningsområdena även i södra Finland. Man utreder möjligheterna att i Minskog.fi-tjänsten integrera en teknisk lösning för certifieringen av ekologiska naturprodukter.

Med tanke på naturturismen och övrig serviceverksamhet är produktifieringen och marknadsföringen det centrala. Möjligheterna att produktifiera Finlands styrkor - skogar, ren luft och rent vatten, tystnad, utrymme och årstider - ökar. För att samordna de olika näringsgrenarnas behov ska naturturismföretagares och andra företagares samarbete med aktörerna inom skogsbranschen främjas bland annat genom försöksprojekt och genom att utveckla avtalsbaserade verksamhets- och finansieringsmodeller och förankra dem i praktiken. Genom projektet Skogsvägar och skogarnas tillgänglighet främjas tillgängligheten till skydds- och rekreationsområden.

De nya affärsverksamheterna kan öka skogsägarnas förtjänstmöjligheter och på så vis resultera i alternativa sätt att använda skogen vid sidan av virkesproduktionen. Inom projektet utvecklas värdekedjor och intjäningslogiker för andra hållbara affärsverksamheter än de som baserar sig på virkesproduktionsmässiga ekosystemtjänster. Inom utvecklandet beaktas de olika typerna av skogsägare. De avtalsbaserade verksamhetsmodellerna främjas bland annat med hjälp av kommunikation, rådgivningsservice eller nya marknadsplatser.

För att affärsmöjligheterna ska kunna utnyttjas produceras det information om värdenäten för de affärsfunktioner som baserar sig på ekosystemtjänster och om flaskhalsarna och korseffekterna i fråga om dem samt om de regionalekonomiska effekterna och den socioekonomiska betydelsen av naturbaserade affärsfunktioner för aktörerna på området, från markägare till företagare. Det kunskapsunderlag som gäller samordningen av de skogliga affärsfunktionerna hänför sig också till projektet Naturvård i ekonomiskogar och skogarnas biologiska mångfald.

Strategiskt projekt	Projektmål
I. Kompetens och utbildning Ansvariga ministerier: UKM, JSM, ANM Övriga aktörer: Utbildningsstyrelsen, utbildningsanordnare, Metsäkoulutus ry, Arbetseffektivitetsföreningen rf, branschföretag och branschorganisationer, Naturresursinstitutet, Finlands skogscentral, Business Finland, Finlands Akademi, Forststyrelsen, Finlands Skogsmuseum, Tapio Ab	Projektet ska fördjupa samarbetet mellan forskningen, näringslivet och utbildningen, vilket hjälper att säkra kompetensen såväl bland yrkesfolk som bland studerande. Större satsningar på kompetens och utbildning när det gäller geografisk information, träteknik, naturvård i ekonomiskogar, vattenvård, vård av torvmarksskog, skogars vägnät, företagsamhet samt annan användning av skog än den som baserar sig på virkesproduktion (naturturism, tjänster, naturprodukter) minskar de flaskhalsar som upptäckts i verksamheten. Utvecklingen av inlärningsmiljöer stödjer dessutom en reform av kvaliteten på skogsbranschens transportutbildning och förbättrar tillgången på förare. Då det uppstår nya kompetensbehov ska nya inlärningssätt tas i bruk. Förutsättningarna för att inom utbildningen öka inlärningen i arbetet förbättras särskilt i små och medelstora företag.

Genom projektet ska samarbetet mellan forskningen, näringslivet och utbildningssektorn öka. För att utveckla utbildningen behövs det också forskning till exempel om de framtida kompetensbehoven i fråga om värdekedjan för bioekonomin och den cirkulära ekonomin som helhet. Hur kvaliteten och kvantiteten på utbildningen och kunskapen motsvarar arbetslivet följs upp regelbundet, och läroanstalterna reagerar snabbt på resultaten av uppföljningen.

Kompetensen stärks både genom tillräcklig fortbildning och omskolning och genom ändringar av samtliga studienivåers utbildningsinnehåll. I början av värdekedjan är det särskilt kunskapsområdena gällande användningen av geografisk information, tryggandet av mångfalden, vattenvården, skötseln av torvmarksskog, underhållet av vägnätet i den lägsta underhållsklassen samt företagsamheten som bör stärkas. I värdekedjans slutända behövs det kompetens om ibruktagande av nya innovationer bland annat på områdena för processteknik, träteknik och kommersialiseringen av träets och skogarnas välbefinnandeeffekter. Inom naturproduktbranschen behövs det fortbildning för branschens sakkunniga, dem som bedriver utveckling och för utbildarna

så att kunskapsbehoven hos potentiella och befintliga företagare samt produktutvecklare kan tillgodoses.

Läroanstalternas samarbete förbättras bland annat genom att utveckla gemensam webb-undervisning. Digitaliseringens möjligheter utnyttjas för att stärka kompetensen. Inlärningsmiljöerna inom yrkesutbildningen och förutsättningarna för inlärning i arbetet utvecklas särskilt för små och medelstora företag, vilket bidrar till förnyelse inom yrkesutbildningen och skogsbranschen. I samarbete med undervisnings- och kulturministeriet genomförs det nya och innovativa pilotförsök med omorganisering av utbildning för att matcha arbetslivets behov med de ungas intresse.

Genom projektet ska unga och andra som överväger olika karriärval uppmuntras att söka arbetsplatser och bli företagare inom bioekonomin. Den information som ges om de olika möjligheterna är heltäckande, konkret och tydlig. För att locka unga och andra som överväger olika karriärval till skogsbranschen utvecklar man verksamhetsmodeller och förankrar dem i praktiken samt sörjer för att skogsbranschen är ett attraktivt alternativ. Företagsledares, tjänstemäns och studerandes kunskaper i fråga om mentorverksamhet, handledning och samarbetet mellan arbetslivet och läroanstalterna uppdateras. Eftersom det uppstår nya kompetensbehov utvecklas det metoder för att utnyttja informella inlärningssätt. Stärkandet av kopplingen mellan fritidsaktivitet, läroanstalter och arbetsliv stöds. Fritidsaktivitet i skogarna och det kunnande som erhålls i arbetet och som företagare beaktas som metoder för inlärning.

För att skogsbranschen ska ha tillräcklig arbetskraft utreder man sysselsättningen och kunnandet hos utländska studerande och invandrare och utvecklar rekryteringen av utländsk arbetskraft. För att öka möjligheterna att arbeta året runt främjas möjligheterna att bilda nätverk till exempel med branscherna inom turism och fastighetsskötsel. Dessutom utvecklas statistikföringen i fråga om välbefinnandet i arbetet.

Det är väsentligt att forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten producerar information och kunnande i tillräcklig grad så att den helhet som projektportföljen i skogsstrategin skapar kan verkställas och bioekonomin och den cirkulära ekonomin främjas.Genom projektet kan nya sektorsövergripande forskningsprogram och forskningsprojekt som tillgodoser kunskapsbehoven inom skogsbranschen främjas och resultaten förankras i praktiken till exempel genom pilotförsök. Utvecklingsverksamhetens verkningsfullhet inom skogsbranschen förbättras genom att öka sådan projektverksamhet som baserar sig på partnerskap och där specialkompetensen hos varje aktör utnyttjas i enlighet med kundernas behov.

Strategiskt projekt	Projektmål
J. Internationell skogspolitik och EU-påverkan Ansvariga ministerier: JSM, UM, ANM, MM, FM Övriga aktörer: Business Finland, Naturresursinstitutet, forskningsinstitut, organisationer och företag, andra länder, internationella organisationer och processer	I syfte att förbättra förutsättningarna för ett hållbart skogsbruk och skogsbaserade näringar genomförs de mål som gäller internationell skogspolitik och EU-påverkan samt främjande av internationella affärsmöjligheter (bilaga 1). Projektet ska samordna genomförandet av Agenda 2030 när det gäller skogar, hållbart skogsbruk och bioekonomi. Ett brett, exempelvis FN-baserat, samarbete som gäller skogarna och skogsbranschen ska i likhet med utvecklingspolitiken vara effektivt och verkningsfullt. Med projektet strävar man efter att säkerställa skogsbranschens och det hållbara skogsbrukets förutsättningar och att erkänna skogsbranschens betydelse för de klimat- och energipolitiska lösningarna. Den goda förvaltning som hänför sig till skogar och hållbart skogsbruk stärks och de mänskliga rättigheterna främjas. Tryggandet av skogarnas biologiska mångfald med hjälp av internationellt samarbete är aktivt och verkningsfullt.

Projektet främjar kunskapsbaserat beslutsfattande i samarbetet och utvecklingspolitiken på internationell nivå med hjälp av forsknings-, utvecklings och innovationsverksamhet, kompetensen inom skogsbranschen samt effektiva och uppdaterade informationssystem. Skogsbranschen är en ansvarsfull föregångare som bedriver öppen och aktiv kommunikation. Branschens internationella image är positiv.

Inom projekt ska det verkställande av Agenda 2030 som gäller skogarna, hållbart skogsbruk och bioekonomi samordnas i det internationella samarbetet och i EU-samarbetet. Ett brett, exempelvis FN-baserat, samarbete som gäller skogarna och skogsbranschen ska i likhet med utvecklingspolitiken vara effektivt och verkningsfullt. Förutsättningarna för verksamhet inom skoglig bioekonomi och cirkulär ekonomi har förbättrats och tryggats. EU:s skogsstrategi är det viktigaste instrumentet för att förbättra samordningen av de EU-initiativ som påverkar skogarna.

Ett klart mål för verksamheten internationellt och inom EU-påverkan är att utnyttjandet av den expertis som gäller skogar ska öka. Utnyttjandet av skogsexpertis förbättrar konsekvensen och samordningen. Åtgärder för detta är till exempel att arbeta planmässigt och långsiktigt för att placera experter i sådana uppgifter i internationella organisationer som är av stor betydelse för skogssektorn, till exempel i EU-kommissionen. Samarbetet med Finlands ambassader och Business Finland samt den höga expertisen i EU-representationen bör säkerställas även i fortsättningen.

Kunskapen om skogarna sprids med hjälp av olika utredningar, verkningsfull kommunikation och olika tillställningar som till exempel EFI:s ThinkForest och via den skogsakademi för beslutsfattare som utvidgats till EU. Dessutom uppmuntras finländska forskningsinstitut och övriga aktörer att delta aktivt i sina egna internationella nätverk och i EU och att ordna sådana tillställningar och besök som sprider kunskap om skogssektorn.

4.2 Skogsrelaterade riktlinjer i andra strategier och program

Utöver skogsstrategin finns det många strategier och program som bidrar till måluppfyllelsen för skogsstrategin. Särskild vikt bör fästas vid samordning av samt gränsytor och förenlighet mellan skogsstrategin och andra strategier. Likaså är det viktigt med en ständig dialog mellan ministerierna och näringslivet. I den dialogen engageras alla sektorer som nyttjar skogarna.

Verkställigheten av strategierna för bioekonomi samt energi och klimat har en nära koppling till uppfyllelsen av målen för skogsstrategin. Energi- och klimatstrategin följer riktlinjerna i den nationella skogsstrategin när det gäller skogarna, vartill den innehåller riktlinjer för beskogning och avskogning samt energianvändning av biomassa. Bland åtgärderna enligt bioekonomistrategin bidrar i synnerhet ökad bioekonomisk kapitalfinansiering och ökade innovationssatsningar samt finansiering av nya pilotprojekt och demonstrationer inom bioekonomi till en förnyelse av skogsbranschen. Skogsbranschens tillväxt och utveckling främjas av att bioekonomin görs till en del av Finlandsbilden.

Statsrådets principbeslut om en fortsättning på handlingsplanen för den biologiska mångfalden i skogarna i södra Finland (METSO) 2014–2025 bidrar till att trygga skogarnas biologiska mångfald och bevara livsmiljöerna för hotade skogslevande arter. Handlingsplanen METSO är ett viktigt instrument för att stoppa tillbakagången för den

biologiska mångfalden i skogarna och säkerställa ett gynnsamt tillstånd för den biologiska mångfalden. En annan viktig strategi som rör den biologiska mångfalden är statsrådets principbeslut om Finlands strategi för bevarande och hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden för åren 2012–2020, För naturen – till nytta för människan (den så kallade nationella biodiversitetsstrategin) och dess handlingsprogram. Inom denna strategi görs det, för att utveckla nätverket av skyddsområden och skötseln av det, en bedömning av skyddsbristerna och utvecklingsbehoven med hänsyn till bland annat konsekvenserna av klimatförändringen.

Vattenvården inom skogsbruket genomförs bland annat via det program för genomförande av vattenvård som ramdirektivet för vatten förutsätter. Det är viktigt att införa en verksamhetsmodell för avrinningsområdesvis planering och planering av översilningsområden och våtmarker, utveckla och utnyttja ett nätverk för uppföljning av vattenbelastningen från skogsbruket samt uppgradera anvisningarna för kontroll av skogsbrukets belastning i form av fasta partiklar och ta anvisningarna i bruk. Små vattendrag restaureras som ett led i vården av skogsnaturen. Det är särskilt viktigt att tillhandahålla exempelvis webbaserat utbildnings- och handledningsmaterial för dem som arbetar med planeringen och genomförandet i praktiken. Med hjälp av praktiska exempel och egenkontroll är det möjligt att öka antalet lyckade vattenvårdslösningar.

I arbets- och näringsministeriets färdplan för tillväxt och förnyelse inom turismen i Finland 2015–2025 ”Tillsamman blir det mer” ingår bland annat åtgärder för att utveckla en hållbar turism och säkerställa att i turismhänseende viktiga leder och infrastruktur som stöder dem fungerar och att det finns säker information om lederna. Som prioriterade områden inom produktutvecklingen har man valt välbefinnande, kultur, naturrelaterade sommaraktiviteter och vintern. Vägkartan för turismen uppdateras våren 2019. Finlands natur är en viktig turistattraktion, och den erbjuder en verksamhetsmiljö för många turisttjänster.

Business Finlands Visit Finland-verksamhet ger på ett mångsidigt sätt fart åt naturturismen. Fram till 2023 pågår dessutom Business Finlands program Food From Finland som för sin del stöder naturturismen genom att kombinera den med matturism och den nya finländska naturenliga och hälsosamma matkulturen.

Landsbygdspolitiska rådet arbetar för att främja näringsverksamheten på landsbygden. Möjligheternas landsbygd – Landsbygdspolitiska helhetsprogrammet 2014–2020 främjar måluppfyllelsen för skogsstrategin bland annat när det gäller infrastruktur, planläggning, främjande av företagande och ekosystemtjänster. Företags- och utvecklingsprojektfinansiering enligt programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020 kan på ett mångsidigt sätt användas för utveckling som gäller kompetens och innovationer, mångsidigare företagsverksamhet på landsbygden samt

miljöfördelar. För detta behövs det information om projektfinansieringsmöjligheterna och aktiva aktörer.

De regionala skogsprogrammen genomför den nationella skogsstrategin i landskapen. Programmen har godkänts i skogsråden på landskapsnivå för åren 2015–2020. År 2017 uppdaterades åtgärderna för uppnående av målen i programmen. De regionala skogsprogrammen innehåller åtgärdsprogram för naturvården, det vill säga planer för inriktandet av Finlands skogscentrals naturvård till de olika regionerna med offentliga medel. Nya regionala skogsprogram utarbetas eventuellt för åren 2021–2025. I de regionala skogsprogrammen betonas landskapens egen syn på utvecklingsobjekten inom skogsbranschen, och förhandlingar om programmens koppling till landskapsprogrammen och landskapsstrategierna förs med landskapen. Programmen kan också inverka på styrningen av finansiering av utvecklingsprojekt inom EU:s strukturfonds- och landsbygdsprogram till de projekt som anses viktigast för näringarna samt den biologiska mångfalden och vattenvården.

Inom FN är FN:s skogsforum (UNFF) den viktigaste processen för skogspolitik. Målet för skogsforumet är att främja, följa och utvärdera hållbar skötsel och användning av skogarna, inklusive skogsskydd. Forumet ger en möjlighet att utveckla den internationella skogspolitiken och föra en dialog mellan länder, organisationer och intressentgrupper. FN:s strategiska plan för skog 2017–2030 ger riktlinjer för FN-organens arbete med skogsfrågor och bidrar därmed till att genomföra Agenda 2030. I det internationella skogsarrangemanget ingår dessutom ett partnerskap för samarbete mellan centrala skogsorganisationer i skogsfrågor (Collaborative Partnership on Forests).

Andra betydande internationella överenskommelser och organisationer som gäller skogar är FN:s ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC) och Parisavtalet, konventionen om biologisk mångfald, det vill säga biodiversitetskonventionen (CBD), FN:s konvention om bekämpning av ökenspridning (UNCCD), FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) samt internationella och regionala finansinstitut. Till de viktigaste regionala organisationerna och processerna hör FN:s ekonomiska kommission för Europa (UNECE), Europeiska skogsinstitutet (EFI) och Forest Europé-processen (bild 7).

Finlands medlemskap i Europeiska unionen förutsätter att EU:s rättsakter beaktas i den nationella lagstiftningen. EU har inte någon egentlig gemensam skogspolitik, men flera rättsakter om till exempel landsbygdsutveckling, handelspolitik, energi- och klimatpolitik samt miljö- och naturskydd inverkar direkt eller indirekt också på skogsbruket eller skogsindustrin. EU-sektionen för skogspolitik, som lyder under kommittén för EU-ärenden, bistår vid den nationella beredningen av EU-initiativ som påverkar skogarna.

EU:s skogsstrategi är det viktigaste instrumentet att förbättra samordningen av EU-initiativ som påverkar skogarna. En uppdaterad strategi publicerades 2013 och ett genomförandeprogram 2015. Kommissionen publicerade en halvtidsöversyn av genomförandet av EU:s skogsstrategi i december 2018. EU:s skogsstrategi gäller fram till 2020. Det är viktigt att påverka revideringen av skogsstrategin så att dess betydelse och verkningsfullhet när det gäller andra politikområden och strategier ökar.

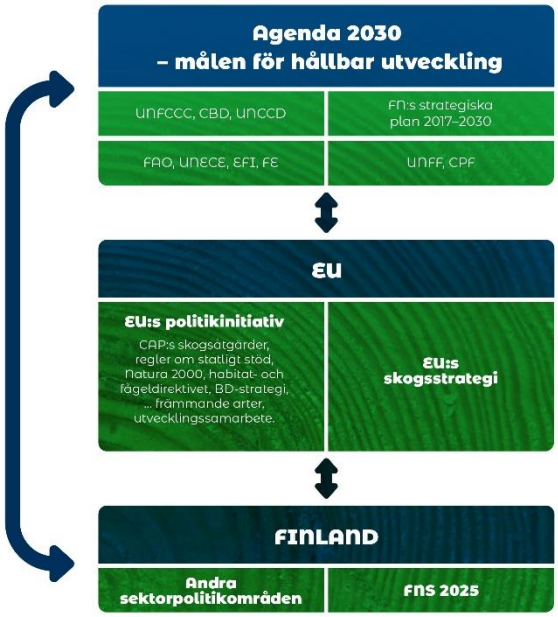

Bild 7. Den politiska ramen på internationell nivå, EU-nivå och nationell nivå i anslutning till skogar och hållbart skogsbruk.

Förordningen om en plan för utveckling av utbildningen och av forskningen vid universiteten (987/1998) gäller utvecklande av utbildningen inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde och av forskningen vid universiteten. Enligt förordningen godkänner statsrådet vart fjärde år en plan för utvecklingen av utbildningen inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde och av forskningen vid universiteten under det år då planen godkänns och de följande fem kalenderåren. Riktlinjer för en utveckling av utbildningen finns bland annat i publikationen ”Finland på kompetensens tillväxtspår. Förslag till examensmål för 2020-talet”, UKM:s publikationer 2015:14. Undervisnings- och kulturministeriet håller också på att ta fram nya åtgärder som gäller studier på arbetsplatsen, till exempel en reform av ungas läroavtalsutbildning och inlärning i arbetet.

Kommunikationsministeriet har utarbetat en strategi för digital infrastruktur genom vilken utvecklandet av med tanke på skogsbranschen viktiga och mera omfattande dataförbindelser främjas. Under kommande regeringsperiod utarbetar kommunikationsministeriet en trafiksystemplan, och i samband med den granskas också skogssektorns behov som en del av ett mera omfattande utvecklande av trafiksystemen.

Genomförandet av strategierna fungerar i två riktningar. Utöver att de olika strategierna för egen del genomför den nationella skogsstrategin, innebär verkställigheten av den nationella skogsstrategin för sin del att de övriga strategierna genomförs.

5 Organisering av verkställigheten och uppföljningen av strategin

Statsrådets principbeslut om den nationella skogsstrategin 2025 verkställs inom ramen för strategiska projekt. Varje strategiskt projekt verkställs med hjälp av flera delprojekt. Skogsstrategin stöder verksamheten vid olika ministerier och inom förvaltningen under dem vid genomförandet av de strategiska projekten.

Jord- och skogsbruksministeriet samordnar verkställigheten och uppföljningen av skogsstrategin. Det nationella skogsrådet har till uppgift att bistå jord- och skogsbruksministeriet i vittsyftande och principiellt viktiga skogspolitiska frågor. Skogsrådet är också ett samarbetsforum för den offentliga skogsförvaltningen och den privata skogssektorn. I denna roll följer skogsrådet upp och främjar genomförandet av skogsstrategin samt lägger fram förslag till utvecklande av strategin som en balanserad helhet som beaktar olika aspekter av hållbar utveckling. Verkställigheten av skogsstrategin främjas förutom av skogsrådet av ett arbetsutskott som lyder under rådet, av nätverken samt av styrgrupperna för de strategiska projekten (bild 8). Styrgruppernas mandattider varierar. I grupperna ingår företrädare för både förvaltningen och intressentgrupperna. Dessutom kan jord- och skogsbruksministeriet utnyttja andra grupper och processer för att främja genomförandet av den nationella skogsstrategin. Till exempel rundabordsprocessen om skogarnas biologiska mångfald har haft betydande positiv inverkan när det gäller samordningen av olika aktörers synpunkter och åtgärderna för att stärka tryggandet av den biologiska mångfalden. Vid behov kan man också bilda andra arbetsgrupper som tar upp bredare ämnesområden och som har till uppgift att utvärdera, planera och främja verkställigheten av strategin.

I syfte att stärka uppföljningen av och påverkansmöjligheterna på den internationella skogspolitiken tillsätter jord- och skogsbruksministeriet en grupp för internationell skogspolitik som också den är en undergrupp till skogsrådet. I tjänstemannasammansättningen ingår medlemmar i den internationella arbetsgruppen för skogstjänstemän. Till gruppens utvidgade sammansättning kallas medlemmar från de viktigaste ministerierna samt från förvaltningen, forskningsinstitut och intressentgrupper. I samband med uppföljningen av de strategiska projekten kan även EU-sektionen för skogspolitik och samarbetsorganet för internationell naturresurspolitik anlitas.

Skogsstrategin verkställs av flera ministerier. Arbets- och näringsministeriet ansvarar särskilt för att utveckla förhållandena för skogliga affärsfunktioner. Dessutom ansvarar arbets- och näringsministeriet för utvecklandet av internationella affärsmöjligheter inom skogsbranschen bland annat via Business Finland, exempelvis genom en fort-

sättning på programmet Wood from Finland. Främjandet av naturturism och användning av skogarna för rekreation verkställs i samarbete mellan arbets- och näringsministeriet, miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet. Verkställigheten av skogsstrategin stöds också av den finansiering för utvecklingsprojekt och företag som kommer att beviljas via det program för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland som verkställs inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Kommunikationsministeriet har en central roll när det gäller att utveckla infrastrukturen, medan undervisnings- och kulturministeriets roll omfattar insatser för att utveckla undervisningen och forskningen. Till miljöministeriets ansvarsområden hör planläggning, miljötillstånd, naturskydd, vattenvård och klimatskydd, terrängtrafik och allemansrätten. Utrikesministeriet ansvarar för handelspolitik som hänför sig till internationella skogsfrågor och genomför utvecklingspolitiken.

Den uppdaterade nationella skogsstrategin genomförs 2019–2025 med beaktande av de ändringsbehov som följer av uppföljningen av programmet, halvtidsutvärderingarna och regeringsprogrammens riktlinjer. Regionala skogsprogram för 2020–2025 baserade på skogsstrategin görs upp före utgången av 2020.

Skogsrådet granskar varje år måluppfyllelsen för strategin och hur de strategiska projekten framskrider. Genom att analysera skogsstrategins indikatorer och måluppfyllelse i relation till förändringarna i omvärlden kan man i samband med den årliga uppföljningen bedöma skogsstrategins verkningsfullhet och behoven av att ändra åtgärderna.

För projektportföljen har man valt målsättningar som med stöd av skogsstrategin med det snaraste bör ingå i utvecklingsverksamheten. Skogsrådet gör årligen prioriteringar för verkställigheten av projektportföljen i syfte att främja uppnåendet av målen för skogsstrategin. Även utomstående halvtidsutvärderingar av skogsstrategin genomförs enligt behov.

Bild 8. Organiseringen av verkställigheten av den nationella skogsstrategin.

6 Finansiering av strategin

Frågor som rör finansieringen av de strategiska projekten enligt den nationella skogsstrategin och av de åtgärder som ingår i den behandlas och beslut om dem fattas årligen i samband med ram- och budgetprocesserna för statsfinanserna. Strategin genomförs inom ramen för rambesluten för statsfinanserna och anslagen i statsbudgeten. För genomförandet av projekten kan man också ansöka om projektfinansiering från EU.

De finansieringsbehov som ett effektivt verkställande av den reviderade projektportföljen förutsätter kan inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde beräknas gälla följande delområden:

1. En effektiv och verkningsfull verkställighet förutsätter större satsningar än för närvarande på FoU-verksamhet inom skogsbranschen. Med hjälp av forskningsdata kan skogsbranschen i en omvärld i förändring utvecklas så att hållbarheten garanteras oberoende av tillväxten och diversifieringen av branschen. När det gäller finansieringsbehovet betonas framför allt frågor i anslutning till en klimatsäker och resurseffektiv skogsvård samt naturvården i ekonomiskogar och samordningen av användningen av skogar.

2. Det finns också finansieringsbehov i anslutning till främjandet av naturturismen och användningen av skogarna för rekreation, såsom underhållet och utvecklandet av Forststyrelsens infrastruktur som stöder rekreationsanvändningen.

3. Den viktigaste delfaktorn vid en verkningsfull verkställighet av skogsstrategin är satsningarna på att främja digitaliseringen och plattformsekonomin i skogsbranschen.

4. Vidare finns det finansieringsbehov i anslutning till genomförandet av handlingsplanen METSO, främjandet av bevarandet av skogsträdens genetiska resurser samt skogsträdsförädlingen.

5. Vid ministeriet och inom förvaltningsområdet måste det riktas tillräckliga resurser till genomförandet av internationella riktlinjer och EU-riktlinjer. Dessutom behövs det finansiering för utrednings- och utvecklingsverksamhet samt för internationellt samarbete.

Måluppfyllelsen för skogsstrategin förutsätter också en allokering av resurserna inom till exempel arbets- och näringsministeriets, miljöministeriets, utrikesministeriets, kommunikationsministeriets och undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområden. Genomförandet av de internationella riktlinjerna och EU-riktlinjerna förutsätter utöver finansieringen från jord- och skogsbruksministeriet bland annat att utvecklingsfinansiering riktas till skogsbranschen, att finansiering beviljas för utvecklande av nya affärsmöjligheter samt att arbetet vid internationella finansinstitut inriktas på att uppnå målen.

7 Bedömning av strategins konsekvenser

Konsekvensbedömningen har gjorts av följande forskare vid Naturresursinstitutet: Tuula Packalen, Leena Finér, Mikko Jokinen, Mikko Kurttila, Antti Mutanen, Raisa Mäkipää, Miia Saarimaa, Pekka Saranpää, Jussi Uusivuori, Esa-Jussi Viitala och Jari Viitanen.

7.1 Konsekvensbedömningens bakgrund och syfte samt genomförandet av den

Konsekvensbedömningar i anslutning till nationella skogsstrategiprocesser har gjorts i form av en separat konsekvensbedömning i efterhand (Hildén et al. 1999), en separat förhandsbedömning (Indufor 2007) och en integrerad förhandsbedömning (JSM 2015). De separata konsekvensbedömningarna (Hildén et al. 1999, Indufor 2007) gjordes av de nationella skogsprogrammen (Jord- och skogsbruksministeriet 1999 och 2008), och i dem ingick beskrivningar av målen samt målnivåerna specifikt för varje mål och åtgärderna i anslutning till målen. Den nationella skogsstrategin 2025 (Jord- och skogsbruksministeriet 2015, detta dokument) har en annan uppbyggnad än de nationella skogsprogrammen. I den nationella skogsstrategin 2025 särskiljs målen och indikatorerna i anslutning till dem från projektportföljen, i vilken de åtgärder som stöder målen beskrivs. I denna uppdatering av den nationella skogsstrategin 2025 (nedan FNS 2025-uppdateringen) bibehölls målen, justerades indikatorerna och reviderades projektportföljen.

Vid bedömningen av konsekvenserna av FNS 2025-uppdateringen valde Naturresursinstitutet att använda sig av en integrerad processbedömning. Vid den följdes processen och det interaktiva genomförandet av den. Vidare stöddes processen till att förutse uppdateringens konsekvenser i förhållande till målen redan under processens gång, vilket innebar att man i samband med uppdateringen vid behov kunde reagera till exempel på delarnas eventuella kors- eller sidoeffekter eller bereda sig på identifierade osäkerheter. Eftersom målen inte ändrades i FNS 2025-uppdateringen ligger konsekvensbedömningens fokus på en bedömning av projektportföljen i förhållande till målen.

I detta kapitel beskrivs konsekvensbedömningen som en del av uppdateringsprocessen (detta kapitel 7.1), granskas FNS 2025-uppdateringens samhälleliga betydelse

och verkningsfullhet (kapitel 7.2) samt osäkerheter i anslutning till en omvärld i förändring (kapitel 7.3) samt görs en bedömning av den reviderade projektportföljen (kapitel 7.4).

I FNS 2025-uppdateringen ingick följande interaktiva arbetsfaser och händelser:

- Seminarier med intressentgrupper (3/2018, 9/2018, 10/2018)
- Projektworkshop (5/2018)
- Hörande av regionerna (9/2018)
- Enkät på dinåsikt.fi (9/2018)
- Skogsrådets sammanträden (3/2018, 6/2018, 9/2018, 10/2018, 12/2018)
- Skogsrådets arbetsutskotts sammanträden (4/2018, 5/2018, 8/2018, 9/2018, 10/2018, 12/2018).

Naturresursinstitutet understödde processen för att uppdatera FNS 2025 bland annat enligt följande:

- Omvärldsanalys (Hänninen 2018)
- Färdplan för effektivisering av en hållbar virkesproduktion (på finska Tiekartta kestävän puuntuonannon tehostamiseksi, Hynynen et al. 2018)
- Workshop för skogsrådets arbetsutskott i syfte att bedöma projekten (nedan projektbedömningsworkshop, som en del av skogsrådets arbetsutskotts sammanträde 9/2018)
- Förhandsbedömning av den dåvarande projektportföljens konsekvenser, framlagd för skogsrådet (10/2018).

Vid konsekvensbedömningarna utnyttjade Naturresursinstitutet resultaten från de olika faserna av processen enligt följande:

- Uppföljningsrapporterna om genomförandet av den nationella skogsstrategin 2025, i vilka prioriterade områden identifierades.
- Indikatorerna och de målsatta nivåerna i FNS 2025-uppdateringen.
- Omvärldsanalysen (Hänninen 2018), i vilken man identifierade vilka möjligheter som kan förstärkas och vilka utmaningar som kan övervinnas genom projektportföljen i den nationella skogsstrategin.
- Färdplanen (Hynynen et al.) i vilken man identifierade vilka utmaningar det finns i anslutning till effektiviseringen av en hållbar virkesproduktion.

- Projektbedömningsworkshopens projektbedömningstabell, vars resultat analyserades och rapporterades vidare till skogsrådet (10/2018) som respons på den dåvarande projektportföljen. Särskild vikt fästes vid projektens gränssnitt och eventuella korseffekter. Naturresursinstitutet uppdaterade projektbedömningstabellen med de ändringar som föranleddes av det nya projekt som fastställdes efter projektworkshopen.
- Resultaten från enkäten på dinåsikt.fi, i vilka de svarandes prioriteringar identifierades. Vid analysen av resultaten beaktades det att svaren inte grundar sig på ett statistiskt representativt urval.
- Sammandraget av hörandet på regional nivå, i vilket de teman som bör beaktas vid färdigställandet av projektportföljen identifierades.

7.2 Skogsstrategins samhälleliga betydelse och verkningsfullhet

Den nationella skogsstrategin syftar till att främja skogarnas välfärdseffekter, öka livskraften från bioekonomin i Finland samt trygga att skogarna används och nyttjas på ett hållbart ekonomiskt, socialt, kulturellt och ekologiskt sätt. Syftet har varit att genomföra de mål som uppställts i skogsstrategin med hjälp av strategiska projekt som ingår i projektportföljen. Hur målen framskrider kan bedömas med såväl kvantitativa som kvalitativa indikatorer. Helhetsbedömningen försvåras dock av att det ekonomiska värdet på kostnaderna för att genomföra projekten och på direkta och indirekta fördelar av projekten inte är kända eller omöjliga att mäta. I sådana fall är det inte heller möjligt att bedöma projektens totala kostnadseffektivitet. Flera indikatorer som beskriver den ekonomiska situationen och som används för att bedöma strategin är dessutom känsliga för det internationella marknadsläget för produkter inom skogssektorn.

7.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Skogsanvändningen i Finland och de näringar som använder träbiomassa har genomgått en kraftig strukturomvandling de senaste 15 åren. Även om de inkomster som papper ger alltjämt motsvarar ungefär en tredjedel av skogsindustriprodukternas exportvärde, minskar tryck- och skrivpapprets betydelse alltjämt på grund av den minskade efterfrågan på världsmarknaden och digitaliseringen av kommunikationen. Vid produktionen har tyngdpunkten för användningen av trä förskjutits mot cellulosa, förpackningsmaterial och biobränslen, i fråga om vilka produktionskapaciteten har ökat i Finland som en följd av de senaste årens investeringar. Inom trävaruindustrin har man investerat i sågkapacitet och dessutom i CLT- och LVL-produkter som en följd av

att träbyggandet ökat. Nya investeringar som i synnerhet ökar användningen av massaved planeras, men det har inte ännu fattats några investeringsbeslut. Investeringsbesluten förutsätter att det råder visshet om produktionstekniken och tillgången till tillräckligt råmaterial till ett pris som fastställs utifrån världsmarknaden (Projekt A, C, F G).

Det goda konjunkturläget de senaste åren har bidragit till värdeökningen och den ökade omsättningen i skogsbranschen. Detta grundar sig framför allt på den ökade produktionen av cellulosa och kartong. Dessutom använder värmeverken och kraftverken allt mera fasta träbränslen. Denna ökning beror på att förbränningen av biprodukter och avfallsvirke från skogsindustrin har ökat som en följd av den ökade användningen av virkesråvara. Prisstegringen på utsläppsrätter gör skogsflisen mera konkurrenskraftig vid värmeproduktion, men det är svårt att uppnå det övergripande mål som i skogsstrategin ställts upp för användningen av skogsflis. För att målet ska uppnås före 2030 krävs det att användningen nästan fördubblas från nuvarande nivå. När det gäller detta mål har FNS 2025-uppdateringen kopplingar till energi- och klimatstrategin.

Ett av målen med skogsstrategin är att utnyttja digitaliseringen och utveckla tjänsterna och serviceplattformarna och göra dem mångsidigare i syfte att förbättra den ekonomiska effektiviteten. Till exempel e-tjänsten MinSkog.fi, som upprätthålls av Finlands skogscentral, grundar sig på öppen skogsdata utifrån vilken det redan har byggts upp flera pilottjänster. Den elektroniska virkeshandelsplatsen Kuutio.fi, som utnyttjar informationen i MinSkog.fi, har under sitt första verksamhetsår etablerat sin ställning. Via den görs ungefär en femtedel av virkesaffärerna, av vilka största delen är affärer där en fullmakt getts till skogsvårdsföreningarna. Man har försökt genomföra strategin för en enklare, flexiblare och effektivare förvaltning genom att göra förfarandena för miljökonsekvensbedömning (MKB) och tillstånd smidigare enligt samserviceprincipen samt genom att revidera markanvändnings- och bygglagen bland annat i fråga om kraven på tillstånd för miljöåtgärder. Alla dessa förutsätter bättre tillgång till material om skogen, naturen och miljön samt bättre möjligheter att använda detta material och förena det med andra informationskällor och ICT-verktyg (Projekt A).

Enligt den tolfte riksskogstaxeringen (RST12, Naturresursinstitutet 2018) uppgår den årliga tillväxten i skogarna i Finland till 107 miljoner kubikmeter. Tillväxten grundar sig på den goda och virkesproduktionsmässigt hållbara skogsvård som bedrivits i Finland i årtionden. Tack vare nya investeringar inom skogsindustrin har användningen av inhemskt virke ökat, och avverkningsuttaget av stamved väntas 2018 stiga till cirka 77 miljoner kubikmeter. En betydande del av de inkomst- och multiplikatoreffekter som det ökade avverkningsuttaget medför blir kvar i de regionala ekonomierna, vilket ökar deras livskraft. Avverkningarna ligger redan nu nära årsmålet i den nationella skogs-

strategin 2025 (2015) på 80 miljoner kubikmeter 2025. För att målet för virkesförrådets årliga tillväxt i ekonomiskogar ska kunna uppnås samtidigt med målet för avverkningsuttaget av stamved förutsätts resurseffektivitet både inom skogsvården (Projekt C) och i naturvården i ekonomiskogarna samt vid tryggandet av skogarnas biologiska mångfald (Projekt D). Det är också viktigt att sörja för skogarnas resiliens (Projekt E).

Klimatförändringen och de allt knappare naturresurserna utmanar den fossila ekonomi som grundar sig på användning av icke-förnybara naturresurser. Befintliga och nya träbiomassaprodukter möjliggör en frigörelse från den fossila ekonomin. Inom skogssektorn har det uppstått ny företagsverksamhet i form av serviceverksamhet som stöder skogsbranschen samt FoU-verksamhet som gäller nya träbaserade produkter, i synnerhet textilfiber, förpackningsmaterial, biobränslen och träbyggande. Med en del av de nya produkterna har det redan gjorts pilotförsök inom produktionen. Förädlingen av biobränslen är tills vidare huvudsakligen produktion med lågt förädlingsvärde. Till utvecklingen inom de regionala ekonomierna bidrar också ökningen i de övriga näringar som baserar sig på skogarna. Till dessa hör till exempel naturprodukts-branschen och naturturismen. De ökade skogsskadorna som en följd av klimatförändringen utgör ett hot också mot skogarnas olika användningsformer, mot näringar som baserar sig på skogarna och mot den välfärd som skogarna genererar. Utvecklandet av nya produkter och tjänster samt verksamhetsmodeller i anslutning till dem i en omvärld i förändring förutsätter ny information (Projekt G), kompetens och nya sätt att lära sig (Projekt I). Också mångsidig kommunikation och växelverkan får en större roll som stöd för företagsverksamheten och möjligheterna att lära sig tillsammans (Projekt B). Det behövs mera information om klimatsäkert skogsbruk och i anslutning därtill om samordningen av olika former av skogsanvändning (Projekt E).

Det allmänna har deltagit i strukturomvandlingen och de förbättrade verksamhetsförutsättningarna inom skogssektorn genom att förbättra infrastrukturen, såsom stomnätet av huvudvägar och dataförbindelserna. Det ställvis dåliga skicket på skogsvägsnätet samt de ogjorda plantbeståndsröjningarna och ungskogsgallringarna försämrar däremot alltjämt de framtida verksamhetsförutsättningarna inom skogsbruket. För att verksamhetsförutsättningarna ska tryggas förutsätts det att infrastrukturen förbättras (Projekt F) och skogsvårdsarealerna ökar (Projekt C).

Bruttorotprisinkomsterna från skogarna uppgick 2017 till cirka 2,2 miljarder euro, varav de privata skogsägarnas andel var 1,9 miljarder euro. Det är ännu för tidigt att bedöma effekterna av det skogsgåvoavdrag som infördes vid ingången av 2017 och som syftar till att främja generationsskiften inom skogsbruket. Det första året hade avdraget mycket ringa betydelse: sammanlagt knappt en miljon euro beviljades i skogsgåvoavdrag, medan till exempel företagaravdrag inom skogsbruket under samma tid beviljades till ett belopp av 54 miljoner euro och skogsavdrag till ett belopp av 210 miljoner euro. För att man ska kunna beakta närings- och företagsperspektivet inom

skogsbruket i beslutsfattandet förutsätts det ny information om skogarnas ekonomiska möjligheter och alternativ (Projekt A, B, C, D, E, H).

7.2.2 Sociala och kulturella konsekvenser

Sysselsättningen inom skogssektorn påverkas av den rådande efterfrågan på och konjunkturläget för skogsindustriprodukter samt av den ökade produktiviteten och automatiseringen. Inom skogsindustrin har antalet sysselsatta minskat i och med strukturomvandlingen i branschen, medan de ökade drivningsmängderna inom skogsbruket har fördröjt nedgången i sysselsättningen inom sektorn. I och med de ökade skogsvårds- och skogsförbättringsarbetena samt drivningen och transporten förväntas nedgången i antalet sysselsatta inom skogsbruket även i framtiden vara förhållandevis långsammare än inom skogsindustrin. Den ökande övriga näringsverksamheten i naturproduktsbranschen och inom naturturismen samt i annan skogsrelaterad serviceverksamhet ger arbetstillfällen. En betydande del av de nya arbetstillfällena uppkommer i östra och norra Finland. Utvecklandet av kompetensen och utbildningen är viktiga vid anpassningen till denna omstrukturering av arbete och företagande (Projekt I).

I och med urbaniseringen har medborgarnas och i synnerhet de ungas fjärmning från skogarna stor samhällelig betydelse och detta kan återspegla sig i form av förändringar i handlingssätten, konsumtionspreferenserna, uppskattningen av och inställningen till skogsanvändningen och formerna för användning av skogarna. Det har konstaterats att användningen av skogarna för rekreation har betydande inverkan på hälsan och välbefinnandet. I och med att urbaniseringen och befolkningen främst koncentreras till södra Finland är det viktigt att skogarna finns tillgängliga på nära håll. Allemansrätten och strävan efter att utöka antalet skyddsområden i synnerhet i landets södra delar säkerställer att medborgarna upprätthåller sin relation till naturen. I takt med att användningen av skogarna för rekreation och naturturismen har ökat har också antalet besökare i nationalparkerna ökat och kundbelåtenheten blivit något bättre. Med hjälp av en mångsidig kommunikation (Projekt A, B, E, G) samt genom strategins mål att trygga en mångsidig användning av skogarna för rekreation och välbefinnande (Projekt F, H) kan man påverka medborgarnas kännedom om och relation till skogen.

7.2.3 Ekologiska konsekvenser

Samtidigt som avverkningsuttaget blir större ökar trycket på att trygga den biologiska mångfalden. En betydande del av trädbeståndet i vårt land och av avverkningsmöjligheterna finns på jordar med ett djupt torvlager. Dessa har avsevärd betydelse också med tanke på markens kollager. De frågor som gäller användningen och skötseln av torvmarker kommer i fortsättningen att ha en mycket central roll vid bedömningen av

skogsbrukets kolsänkeeffekter. Enligt nya forskningsrön är också vattenvården förenad med stora utmaningar på dikade torvmarker. Också skogsbruksåtgärder i ekonomiskogar, såsom avverkningar och skogsvårdsarbeten, måste utvecklas så att de blir miljövänligare än för närvarande (Projekt C) och dessutom måste man sörja för naturvården i ekonomiskogar och för skogarnas biologiska mångfald (Projekt D) samt för skogarnas resiliens (Projekt E).

Enligt de uppgifter vi har för närvarande har ökningen av antalet hotade arter i de finländska skogarna avtagit, men inte ännu avstannat. Närmare forskningsdata om saken erhålls när den femte hotbedömningen av arterna i Finland blir klar våren 2019. Även om färska inventeringsresultat visar att mängden död ved ökat något i södra Finland, har den minskat i norra Finland. Genomförandet av handlingsplanen METSO har under 2000–2017 fått stöd genom upphandlingar i anslutning till naturskyddet (MM) och i fråga om miljöstödet och naturvården (JSM) till ett belopp av mer än 300 miljoner euro. När det gäller skyddet av skog finns det dock alltjämt en mycket klar regional obalans. Antalet projekt för vård av skogsnaturen och den finansiering för dem som möjliggörs av stödformerna på basis av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (Kemera) har varit mycket ringa i jämförelse med andra stöd inom skogsbruket. Åren 2015–2017 beviljades sammanlagt bara knappt 2,6 miljoner euro för naturvårdsprojekt, medan hela Kemera-finansieringen uppgick till cirka 150 miljoner euro. Kemera-stöd styrs också till åtgärder som försämrar skogarnas och torvmarkerna biologiska mångfald samt ökar belastningen på vattendragen och växthusgasutsläppen från skogsbrukmark. Största delen av projekten för vård av skogsnaturen har hänfört sig till vattenskydd och vattenvård. Det har inte gått att öka den hyggesbränning som nuförtiden ingår i naturvårdsprojekten, även om hyggesbränningen enligt forskningsrön vid sidan om död ved är en av de viktigaste åtgärderna för att bevara den biologiska mångfalden. Man har försökt främja hyggesbränning med statligt stöd redan i 25 år, men resultaten har förblivit små. De senaste åren och på 2010-talet har antalet hyggesbränningar varit det lägsta någonsin sedan 1950. Minimeringen av de negativa effekterna av skogsbruksåtgärder i ekonomiskogar förutsätter att informationen om skogsresurser, naturen och miljön (Projekt A) på ett smidigt sätt samordnas med skogsbruksåtgärderna (Projekt C). För att trygga livsmiljöerna för utrotningshotade arter behövs det dessutom mera vård- och restaureringsåtgärder i skogarna och på torvmarkerna (Projekt D) och tillgodoseende av skogarnas resiliens (Projekt E). I fråga om detta mål är FNS 2025-uppdateringen kopplad till strategin för bevarande och hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden.

I diskussionen om bekämpningen av klimatförändringen den senaste tiden har man vid sidan av minskade utsläpp betonat kolsänkorna och en utökning av dem. I Finland bildar skogarna den viktigaste kolsänkan, och de kan påverkas genom avverkningar och skogsvårdsarbeten. Trä kan användas för att ersätta fossila bränslen och råvaror. De positiva klimat- och miljökonsekvenserna av vissa nya biomaterial kan bli mindre

än väntat om livscykeln för sådana material och förädlade produkter blir kort eller om de inte kan återanvändas eller komposteras på ett effektivt sätt. Med tanke på bekämpningen av klimatförändringen är det viktigt att livscykeln för träprodukter blir längre och att kol lagras i dem. Produktportföljens eftersträvade strukturomvandling förutsätter nya produkt- och servicelösningar (Projekt G) samt en förändring i konsumenternas beteende, vilken kan påverkas genom en mångsidig kommunikation (Projekt B).

7.3 Osäkerhet och en omvärld i förändring

De allmänna målen för FNS 2025 är en konkurrenskraftig omvärld, en förnyelse och diversifiering av skogsbranschen samt en aktiv, hållbar och mångsidig användning av skogarna. Målen enligt FNS 2025 utmanas dock av många samtida förändringar i skogssektorns verksamhetsmiljö, såsom globaliseringen, den internationella ekonomiska utvecklingen, konkurrensen om de sinande naturresurserna, klimatförändringen och den minskade biodiversiteten, förändringarna i användningen av skogarna och samordningen av olika former av skogsanvändning. Målen enligt FNS 2025 stöds i sin tur av den allt förmögnare befolkningen, förändrade konsumtionsvanor, strävan efter att minska användningen av fossila råvaror, digitaliseringen, nya träbaserade produkter och de många ekosystemtjänster som skogarna erbjuder.

De globala megatrenderna har förändrat och kommer att förändra den finländska skogsbranschens verksamhetsmiljö på ett avsevärt sätt, vilket också tvingar skogsbranschen att förnya sig och ändras. Globaliseringen och förskjutningen av tyngdpunkten i den globala ekonomin inverkar på hur handelsflödena styrs, i vilken mån den internationella konkurrensen skärps och hur snabbt och kraftigt marknadsfluktuationer sprids mellan regionerna.

Inom den finländska skogsindustriexporten har Kinas betydelse ökat kraftigt de senaste åren. Den ökade exporten av skogsindustriprodukter, i synnerhet cellulosa och sågvaror, till Kina har märkts i form av en ökning i skogsindustrins produktion och omsättning samt i antalet avverkningar. Samtidigt har det allt större beroendet av marknaden i ett enda land fört med sig större risker, vilket under 2018 märktes i fråga om sågvaror. Den ökade efterfrågan i Kina på cellulosa, och mer allmänt träfiber, i kombination med landets egna begränsade skogsresurser har också märkts i form av kinesiska företags intresse för skogsindustriinvesteringar utomlands. Kineserna deltar också i flera cellulosa- och bioraffinaderiprojekt som planeras i Finland. Det är dock osäkert om projekten kommer att genomföras.

Som en motreaktion mot globaliseringen har en protektionistisk handelspolitik blivit vanligare i många utvecklade länder de senaste åren. Med tanke på den exportberoende finländska skogssektorn skulle en ökad protektionism, utträden ur internationella handelsavtal och eventuella handelskrig ha betydande direkta och indirekta konsekvenser för hela Finlands samhällsekonomi.

Den finländska skogsindustrins konkurrenskraft och framgång har framför allt grundat sig på den nordliga långfibriga barrmassan och dess egenskaper. Dess ställning som basråvara för skogsindustrins viktigaste slut- och mellanprodukter torde förbli stark de närmaste åren. Å andra sidan kan den snabba tekniska utvecklingen också föra med sig överraskningar. Riskerna kan realiseras till exempel om likadana fiberegenskaper kan produceras med hjälp av modern genteknik i plantageskogsbruket i söder.

I de strategiska projekten har man försökt beakta vikten av en interaktiv och mångsidig kommunikation. Digitaliseringen har förändrat kommunikationen, effektiviserat produktionen och möjliggjort en växande global näthandel. I och med digitaliseringen har mängden lättillgänglig information vuxit närapå obegränsat. Ökad växelverkan och mera samarbete mellan olika intressentgrupper gör att onödiga motsättningar minskar. Också genom bättre koherens mellan skogs-, miljö-, industri- klimat- och energipolitiken kan man minska konflikterna och förbättra de politiska åtgärdernas kostnadseffektivitet. Detta förutsätter i sin tur att det politiska stödet, såsom de scenario- och konsekvensanalyser som används i strategiprocesserna, är genomskinliga.

Skogarnas tillväxtökning möjliggör att både avverkningarna och antalet kolsänkor ökar samtidigt. I framtiden kommer en hållbar skogsanvändning och samordningen av olika användningsformer dock att betonas ytterligare, vilket man har försökt beakta genom att man i de strategiska projekten och i granskningen av deras konsekvenser som en väsentlig del tagit in också korseffekterna mellan olika användningsformer och målsättningar. Vid planeringen av skogsbruksåtgärderna förutsätter granskningen av bytesförhållandet mellan olika användningsformer att forskningsresultaten digitaliseras så att de kan användas i praktiska beslutssituationer.

Att använda skogarna på ett hållbart och ansvarsfullt sätt kräver också att nivån på naturvården blir bättre i ekonomiskogarna och att antalet skyddsområden utökas, liksom även att skogsbrukets belastning på vattendragen och klimatpåverkan minskas framför allt på torvmarker. Till stöd för beslutsfattandet behövs det mycket mera forskningsdata om de konsekvenser för klimatet och miljön som olika former av skogsanvändning och skogsbehandling medför.

Vid uppdateringen av de strategiska projekten i FNS 2025 har fokus allt tydligare lagts på de nya träbaserade produkterna, vid sidan av de traditionella produkterna. Det ställs höga förväntningar på de nya massaveds- och konstruktionsvirkesprodukterna

om man ser till ett högre förädlingsvärde och en bättre resurseffektivitet inom skogsbranschen. Det behövs också oberoende och aktuell forskningsdata om klimat- och miljökonsekvenserna av de nya träbiomassaprodukterna.

7.4 Bedömning av projektportföljen

7.4.1 Allmänt

De strategiska projekten har valts så att de stärker de faktorer som stöder målen i den nationella skogsstrategin och tar sig an utmaningarna. De så kallade genomgripande projekten stöder digitaliseringen (Projekt A Skogsdata och plattformsekonomi) samt kommunikationen och växelverkan (Projekt B Växelverkan och kommunikation inom skogsbranschen). Utöver dessa kan som genomgripande projekt också beaktas de projekt som utvecklar kompetensen och utbildningen (Projekt I Kompetens och utbildning) eller internationell påverkan i skogsfrågor (Projekt J Internationell skogspolitik och EU-påverkan).

De övriga projekten syftar till att förbättra resurseffektiviteten, naturvården och den biologiska mångfalden, klimatresiliensen och tillgängligheten till skogarna, stödja utvecklandet av nya träbaserade produkter samt förbättra verksamhetsförutsättningarna för naturturismen, naturproduktsbranschen och naturrelaterade tjänster. Bland de strategiska projekten finns det tre projekt som syftar till att övervinna utmaningarna i anslutning till de allt knappare resurserna och förändringen i klimatet och biodiversiteten. Projekt C ”Resurseffektiv och hållbar skogsvård” är en omfattande helhet (jämför Hynynen et al. 2018) som syftar till att effektivisera skogsvården och naturvården med beaktande av en minskning av skogsbrukets inverkan på vattendragen. Vid sidan av det finns projekt D ”Naturvård i ekonomiskogar och skogarnas biologiska mångfald” som syftar till att utveckla integreringen av naturvården i skogsvården. Ett tredje projekt som ansluter sig till denna helhet är projekt E ”Klimatsäkert skogsbruk” som syftar till att ta fram information om skogarnas roll vid bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen. Även om helheten är indelad i projekt är det viktigt att beakta korseffekterna i synnerhet mellan åtgärderna för att öka och effektivisera virkesproduktionen och andra former av skogsanvändning när man eftersträvar övergripande hållbarhet och en så hög nivå på välfärden som möjligt.

Projekt F ”Skogsvägar och tillgänglighet till skog” syftar till att utveckla den infrastruktur som en mångsidig skogsanvändning förutsätter. Projekt G ”Nya träbaserade produkter” stöder målet i den nationella skogsstrategin att förnya skogsbranschen och göra den mångsidigare. Projekt H ”Naturturism, naturproduktsbranschen och andra naturrelaterade tjänster” syftar till att förbättra verksamhetsförutsättningarna för

skogsbaserade produkter och tjänster. Genom Projekt J ”Internationell skogspolitik och EU-påverkan” påverkas verksamhetsmiljön när det gäller skogarnas koppling till klimatpolitiken inom EU.

Helheten är, efter att projektet ”Nya träbaserade produkter” lades till, mycket omfattande i förhållande till målen, i synnerhet när det gäller en konkurrenskraftig omvärld. En förnyelse och diversifiering av skogsbranschen samt en aktiv, hållbar och mångsidig användning av skogarna i anslutning därtill förutsätter att olika former av skogsanvändning samordnas på olika nivåer, i synnerhet i program- och strategiarbetet. För närvarande ingår detta i projektet ”Skogsdata och plattformsekonomi”. Till stöd för beslutsfattandet om skogsbruksåtgärder behövs det ny information om vad de nya formerna av skogsanvändning betyder med tanke på skogsbruksåtgärderna och vad som blir möjligt med ny teknik, digitalisering, automatisering och robotisering eller vilka utmaningar det finns i anslutning till dessa. I vissa projekt skulle det vara bra med ett systematiskt projekt som kartlägger de politiska styrmedlen. För att det ska vara möjligt att följa upp hur projekten genomförs och lyckas behövs det enhetliga uppföljningskriterier.

7.4.2 Projektspecifik bedömning

Projekt	Beskrivning av projektet samt konsekvensbedömning
A. Skogsdata och plattforms-ekonomi	*Detta genomgripande projekt ska göra skogs-, natur- och miljödata lättare att tillgå och använda samt att förena med andra informationskällor. Tillgången till högklassig, uppdaterad och mer exakt geografisk information bidrar till digitaliseringens utveckling. Dessutom möjliggör geografisk information utveckling av nya verktyg för skogs- och naturvård samt bättre planering och genomförande av och större verkningsfullhet för tjänster inom skogsbranschen.*
Konsekvens-bedömning	Projektet är nödvändigt för att de ekonomiska, sociala, kulturella och ekologiska konsekvenserna ska realiseras. Projektet stöder en strategisk, taktisk och operativ planering av skogsbruksåtgärder, mindre miljökonsekvenser till följd av skogsbruksåtgärder, samordning av olika former av skogsanvändning, planering av naturvården i ekonomiskogar samt tryggande av skogarnas biologiska mångfald.
B. Växelverkan och kommunikation inom skogs-branschen	*I det genomgripande projektet skapas genom mångsidig kommunikation och växelverkan förtroende och samarbete mellan olika aktörer. Dessutom förbättras förståelsen av hållbar skötsel och användning av skogarna, skogliga produkter och tjänster samt skogarnas biologiska mångfald och andra miljöfördelar. Genom samordnad kommunikation som bygger på forskning ökar projektet kunskapen om skogarnas betydelse och samhälleliga nytta. Med hjälp av kommunikation och nya handlingsmodeller ska projektet införa det skogskulturella perspektivet i växelverkan mellan skogsbranschens aktörer och i diskussioner om skogen.*

Konsekvens-bedömning	Projektet är nödvändigt för att de ekonomiska, sociala, kulturella och ekologiska konsekvenserna ska realiseras. Genom inre och yttre växelverkan inom skogsbranschen stöder projektet ett hållbart genomförande av strukturomvandlingen inom skogssektorn samt en utveckling av medborgarnas kännedom om och relation till skogen. Genom bättre växelverkan kan man förebygga skogskonflikter också på regional och lokal nivå och inom samernas hembygdsområde.
C. Resurseffektiv och hållbar skogsvård	*Inom projektet bedrivs FoU-verksamhet, ordnas utbildning och utvecklas verktyg som bygger på geografisk information. Detta ska öka en aktiv, optimalt inriktad skogsvård vid rätt tidpunkt för att öka skogstillväxten och stärka kolsänkorna. Målet är att öka de hållbara avverkningsmöjligheterna i ekonomiskogar. Samtidigt beaktas aktivt hur de åtgärder som utvecklas påverkar skogarnas biologiska mångfald och vattenvården samt vilka övriga korseffekter dessa är förenade med. Åtgärder som förbättrar strukturen i fråga om skogsbruksfastigheter och skogsägande är till stöd när skogsägare fattar beslut och brukar skog på ett hållbart sätt. De nya incitamentssystem som riktas till skogsägare på 2020-talet är ändamålsenliga, effektiva, administrativt sett lätta, skapar mervärde och stöder en hållbar och resurseffektiv skogs- och naturvård.*
Konsekvens-bedömning	Projektet har ekonomiska, sociala, kulturella och ekologiska konsekvenser. Arbetet med att utreda skogsägarnas mål stöder på ett värdefullt sätt både forskningen om familjeskogsbruk och beslutsfattandet i anslutning därtill. Vid planeringen av det nya incitamentsystemet för skogsbruket är det viktigt att förutse politikens legitimitet i lagstiftningen på EU-nivå. Detta innebär bland annat en övergång till ett incitamentsystem som baserar sig på kollektiva nyttigheter. De olika korseffekterna, till exempel belastningen av fasta partiklar vid iståndsättningsdikning, utgör en central utmaning i projektet. Projektet kan följas upp till exempel genom granskningar av förändringen i virkesproduktionen i förhållande till olika biodiversitetsindex och genom den andel som stödet för kollektiva nyttigheter utgör av den totala stödsumman.
D. Naturvård i ekonomiskogar och skogarnas biologiska mångfald	*Utvecklingsarbetet inom projektet ska öka effekten av naturvården i ekonomiskogar och göra vården mer integrerad med den dagliga skogsvården och skogstjänstföretagandet. Geografisk information och nya applikationer ger bättre möjligheter att samordna skogarnas biologiska mångfald, virkesproduktionen och andra ekosystemtjänster. Skogsträdens genetiska resurser tryggas. Handlingsplanen METSO genomförs och dess resurser säkerställs i enlighet med de mål som ställts upp för handlingsplanen.*
Konsekvens-bedömning	Projektet har direkta ekologiska och indirekta ekonomiska och kulturella konsekvenser. Handlingsplanen METSO och åtgärderna enligt den är viktiga för bevarandet av skogarnas biologiska mångfald. Det behövs också nya initiativ och försök när det gäller genomförandet av skyddet för skogsnaturen framför allt i södra Finland. Det har utvecklats sådana metoder för samordning av olika former av skogsanvändning och granskning av bytesförhållandena som gör det möjligt att förbättra kostnadseffektiviteten i naturvården och samordna virkesproduktionen och andra ekosystemtjänster. Det måste utvecklas nya metoder för fördelningen av kostnaderna för och nyttan av nya eller förnyade skogsbruksåtgärder i anslutning till tryggandet av naturvården och den biologiska mångfalden. Vid uppföljningen av projektet kan man använda till exempel arealerna (ha) i handlingsplanen METSO, mängden död ved, mängden hyggesbränning (ha), projekt för vård av skogsnaturen och deras andel av Kemera-stöden eller motsvarande (%). Nya alternativa sätt att behandla ekonomiskogar underlättar också samordningen av olika former av skogsanvändning, till exempel när det gäller skogsbruket och renskötseln och därigenom den samiska kulturen.

E. Klimatsäkert skogsbruk	*Projektet stöder Finlands klimatpolitik genom att öka vetskapen om hur kollager uppstår och kolbindning sker i skog samt om skogarnas och skogsvårdens effekter vid anpassning till klimatförändringen. Genom den information som tas fram kan man bättre ta hänsyn till bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen vid skogsrelaterade beslut. Den information som tas fram inom projektet kan, när den tillämpas i skogsbruket, förbättra skogsbrukets och skogsägarnas riskhantering. Projektet skapar förutsättningar för att effektivare än för närvarande beakta klimatperspektivet i skötseln och användningen av skogarna.*
Konsekvensbedömning	Projektet har ekonomiska, sociala, kulturella och ekologiska konsekvenser. Skogsägarnas kännedom om skogsvårdens effekter på kolbindningen kan förbättras och utökas med hjälp av utbildning och rådgivningstjänster. Det är bra för skogsägarna att känna till i vilken mån planerade alternativa skogsbruksåtgärder (åtgärder för skogs- och naturvård) inverkar på skogarnas kollager under olika tidsperioder och vilka andra ekosystemtjänster som samtidigt kan nås. En bedömning av konsekvenserna av och möjligheterna att använda ett system med så kallad kolhyra ger värdefull information med tanke på både bekämpningen av klimatförändringen och anpassningen till den. Vid genomförandet av ett sådant system ska man lägga vikt vid systemets kostnadseffektivitet. Projektet kan följas med hjälp av LULUCF-sektorns växthusgasinventering och förekomsten av skogsskador (ha).
F. Skogsvägar och tillgänglighet till skog	*Projektet förbättrar vägnätets servicenivå och användbarhet bland annat genom utnyttjande av geografisk information. Projektet förbättrar även väglagens förmåga att fatta beslut och vägdelägarnas tillgänglighet. Projektet främjar tillgången till driftssäkra och snabba datakommunikationsförbindelser av jämn kvalitet i hela landet. Satsningar på infrastruktur främjar bland annat förutsättningarna för den träförädlingsindustrins verksamhet, en mångsidig användning av skogarna, utförande av räddningsuppgifter, rekreation och naturturism samt annan näringsverksamhet på landsbygden.*
Konsekvensbedömning	Projektet har ekonomiska, sociala, kulturella och ekologiska konsekvenser. Vägnätet och datanätet stöder skogsvårdsåtgärderna, olika former av skogsanvändning samt räddningsuppdrag genom vilka det är möjligt att stävja bland annat spridningen av skogsskador. Ett tätare nät av skogsvägar kan också ha negativa konsekvenser till exempel med tanke på ödemarksarter, renskötseln och den samiska kulturen.
G. Nya träbaserade produkter	*Projektet ska utveckla nya lösningar som bygger på skogsbiomassa och stödja en kommersialisering av dem. Verksamheten fokuserar på att utveckla nya fiber- och cellulosaprodukter som ger högt mervärde samt på att öka användningssäkerheten av trä och kommersialisera välbefinnandeeffekterna i fråga om träbyggnad och massivträprodukter. Nya produktmöjligheter som grundar sig på träbiomassa och komponenter av den utreds för tillverkning av kemikalier, förpackningar, filmer och ligninbaserade produkter som ger högt mervärde. Offentliga incitament för att stödja ett mångsidigt FoU-samarbete försnabbar tillväxten inom affärsverksamheten inom bioekonomi och cirkulär ekonomi.*
Konsekvensbedömning	Projektet har ekonomiska, sociala, kulturella och ekologiska konsekvenser. Projektet stöder i synnerhet en sådan strukturomvandling inom skogssektorn som gör den ekonomiskt och ekologiskt mera hållbar. Projektets eller strategins mål kan följas i form av bevarade eller ökade arbetstillfällen inom sektorn. De sociala och kulturella målen kan följas genom förändringen i konsumenternas beteende: hur tas nya produkter och lösningar emot och hur positivt förhåller man sig till att ersätta fossila produkter med förnybara produkter trots eventuella tilläggskostnader. Ekologisk hållbarhet förutsätter en noggrann livscykelgranskning och kostnadsberäkning. När det gäller nya produkter måste man också bedöma den totala hållbarheten och beakta andra alternativ för användningen av råvaran. Även utvecklandet av produkterna i den nuvarande produktportföljen måste beaktas.

H. Naturturism, naturprodukts-branschen och andra naturre-laterade tjäns-ter	*Projektet ska utveckla verksamhetsförutsättningarna för naturturism, skogliga hälso- och väl-befinnandetjänster och naturproduktsbranschen och dessas samarbete med skogssektorn. Nya verktyg förbättrar matchningen mellan utbud och efterfrågan på naturprodukter och skogs-landskap. Nya värdekedjor och skogsägarnas förtjänstmodeller skapar ny skogs- och naturre-laterad affärsverksamhet.*
Konsekvens-bedömning	Projektet har ekonomiska, sociala, kulturella och ekologiska konsekvenser. Projektet bidrar framför allt till en skogsbaserad och mångsidig tjänsteinriktad affärsverksamhet och naturpro-duktsbransch samt till användning av skogarna för rekreation och skogarnas hälsoeffekter. En förbättring av förutsättningarna för naturproduktsbranschen främjar bland annat upprätthållan-det och utvecklandet av samernas traditionella näringar. Dessutom stöder projektet eko-systemtjänsterna genom en kommersialisering av skogsägarnas möjligheter att få inkomster. Målet med projektet är i synnerhet att förbättra verksamhetsförutsättningarna och utöka samar-betet, vilka delvis är indirekta men behövliga sätt att uppnå ovannämnda mål. Med tanke på naturproduktsbranschen är det viktigt att öka kännedomen om skogarnas omfattande råvaru-potential och öka utbudet på råvaror bland skogsägarna samt öka efterfrågan på olika råvaror bland företagen i branschen genom att förbättra deras verksamhetsförutsättningar. Genom åt-gärderna ska man framför allt förbättra matchningen mellan utbud och efterfrågan och öka ef-fektiviteten i verksamheten i branschen. När det gäller naturturismen är produktifieringen och marknadsföringen viktiga utvecklingsobjekt. De utmaningar som efterfrågan på tjänster, den ökade affärsverksamheten i företagen i branschen och andra former av skogsanvändning medför för verksamheten i branschen torde förutsätta nya avtalsbaserade verksamhetsmo-deller som när de tas i bruk öppnar nya möjligheter till inkomster för skogsägarna. Utveck-lingen i skogsbrukets förädlingsvärde/omsättning enligt bransch beskriver i någon mån pro-jektets direkta effekter på branscherna för naturturism och naturprodukter. Utvecklingen inom naturproduktsbranschen kan följas genom statistiken över den salufördа mängden vilda bär och svampar (Marsi), den branschrapport om naturproduktsbranschen som arbets- och nä-ringsministeriet tagit fram och Statistikcentralens företagsstatistik. Dessa bör målmedvetet ut-vecklas i enlighet med förändringarna i branschen (bland annat det ekologiska plockningsom-rådet, nya produkter utanför allemansrätten). När det gäller naturturismbranschen är statistiken över branschens utveckling fortfarande bristfällig eftersom antalet naturturismföretag inte sär-skiljs från andra turistföretag i statistiken. Efterfrågan på tjänster kan följas med hjälp av enkä-ter (till exempel LVVI) som riktas till inhemska och utländska resenärer.

I. Kompetens och utbildning	***Projektet ska fördjupa samarbetet mellan forskningen, näringslivet och utbildningen, vilket hjälper att säkra kompetensen bland såväl yrkesfolk som studerande. Större satsningar på kompetens och utbildning när det gäller geografisk information, träteknik, naturvård i ekonomiskogar, vattenvård, skötsel av torvmarksskog, skogsvägsnätet, företagsamhet samt andra användningsformer av skog än de som baserar sig på virkesproduktion (naturturism, tjänster, naturprodukter) minskar de flaskhalsar som upptäckts i verksamheten. Utvecklingen av inlärningsmiljöer stöder dessutom en reform av kvaliteten på skogsbranschens transportutbildning och förbättrar tillgången på förare. Nya sätt att lära sig ska utnyttjas när det uppstår nya kunskapsbehov. Förutsättningarna att inom utbildningen öka inlärningen i arbetet förbättras särskilt i små och medelstora företag.***
Konsekvensbedömning	Projektet är nödvändigt för att de ekonomiska, sociala, kulturella och ekologiska konsekvenserna ska realiseras. De allmänna målen för FNS 2025 är en konkurrenskraftig omvärld, en förnyelse och diversifiering av skogsbranschen samt en aktiv, hållbar och mångsidig användning av skogarna. För att man ska kunna ta till vara de nya möjligheter som bioekonomin för med sig behövs det nya sätt att agera och bland annat ny affärskompetens, till exempel värdenätverk, industriella ekosystem och symbioser. Vid sidan av nya produkter kvarstår också de traditionella produkterna, men återvinningen och kaskadanvändningen av dem förutsätter också satsningar på forskning. Också den kaskadanvändning som EU förutsätter betonar nya affärskulturer. Dessutom måste målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 beaktas. Lösningarna inom bioekonomin och den cirkulära ekonomin kräver alltså att både forskningen och utbildningen reformeras.
J. Internationell skogspolitik och EU-påverkan	*I syfte att förbättra förutsättningarna för ett hållbart skogsbruk och skogsbaserade näringar genomförs de mål som gäller internationell skogspolitik och EU-påverkan samt främjande av internationella affärsmöjligheter (bilaga 1). Projektet ska samordna genomförandet av Agenda 2030 när det gäller skogar, hållbart skogsbruk och bioekonomi. Ett mångomfattande, exempelvis FN-baserat, samarbete som gäller skogarna och skogsbranschen ska i likhet med utvecklingspolitiken vara effektivt och verkningsfullt. Med projektet strävar man efter att säkerställa förutsättningarna för skogsbranschens och det hållbara skogsbrukets verksamhet och att erkänna skogsbranschens betydelse för de klimat- och energipolitiska lösningarna. Den goda förvaltning som hänför sig till skogar och hållbart skogsbruk stärks och de mänskliga rättigheterna främjas. Tryggandet av skogarnas biologiska mångfald med hjälp av internationellt samarbete är aktivt och verkningsfullt.*
Konsekvensbedömning	Projektet är nödvändigt för att de ekonomiska, sociala, kulturella och ekologiska konsekvenserna ska realiseras. Främjandet av Finlands riktlinjer torde förutsätta en aktivare och resursstarkare påverkan på EU-kommissionen och medlemsstaterna i skogsfrågor. Målet kunde vara att utveckla det jämförelsenivåsystem som gäller skogsanvändningen och som tas i bruk redan 2020 så att det blir effektivare och mera sporrande. Vid uppföljningen kan man bland annat använda EU-ländernas växthusgasinventering och åtgärderna inom LULUCF-sektorn samt SGD-indikatorerna inom Agenda 2030. Med tanke på samerna är det viktigt att urbefolkningens rättigheter och möjligheter att utöva sin kultur förs fram och beaktas också på internationell nivå.

Källor

Hildén, M., Kuuluvainen, J., Ollikainen, M., Pelkonen, P. & Primmer, E. 1999. Kansallisen metsäohjelman ympäristövaikutusten arviointi. Loppuraportti 17.9.1999.

Hynynen, J., Kohl, J., Huuskonen, S., Sauvula-Seppälä, T. 2018. Tiekartta kestävän puuntuotannon tehostamiseksi. Naturresursinstitutet.

Hänninen, R., Viitanen, J., Mutanen, A., Kniivilä, M. & Kohl, J. 2018. Katsaus metsäsektorin toimintaympäristöön: Globaalit trendit ja lähiajan näkymät. Naturresursinstitutet.

Indufor. 2007. Kansallisen metsäohjelman 2015 ennakkoarviointi. Jord- och skogsbruksministeriet 12/2007. 53 s.

Naturresursinstitutet. 2018. Den 12:e riksskogstaxeringen (RST12): Skogsresurserna fortsätter öka. Hämtad 14.12.2018: https://www.luke.fi/sv/nyheter/den-12e-riksskogstaxeringen-rst12-skogsresurserna-fortsatter-oka/

Jord- och skogsbruksministeriet. 1999. Finlands nationella skogsprogram 2010. Jord- och skogsbruksministeriet 2/1999. 38 s.

Jord- och skogsbruksministeriet. 2008. Finlands nationella skogsprogram 2015. Jord- och skogsbruksministeriet 3/2008. 44 s.

Jord- och skogsbruksministeriet. 2015. Finlands nationella skogsstrategi 2025. Statsrådets principbeslut 12.2.2015. Jord- och skogsbruksministeriet 6/2015

Centrala definitioner

Gagnvirke	avser den stock- och massavedsdel av ett träd som lämpar sig för skogsindustrin.
Bioekonomi	omfattar både hållbar användning av naturresurserna och användning av biologiska och tekniska processer i produktionskedjan; inom bioekonomin utnyttjas naturresurserna genom att biologiska processer tillämpas och imiteras på ett hållbart sätt.
Ekosystemtjänster	är den nytta som människan har av naturen; många av ekosystemtjänsterna är livsviktiga för människan och andra organismer; den biologiska mångfalden utgör grunden för ekosystemtjänsterna eftersom den hjälper naturen att anpassa sig och förnya sig; ekosystemtjänsterna delas in i produktionstjänster, reglerande tjänster, kulturella tjänster och upprätthållande tjänster, det vill säga stödtjänster; till produktionstjänsterna hör till exempel virke samt bär, svamp och vilt, de reglerande tjänsterna består av till exempel kolbindning och upprätthållande av markens avkastningsförmåga, de kulturella tjänsterna omfattar till exempel landskapet samt friluftsliv och rekreation, stödtjänsterna består av till exempel fotosyntes och näringsämnenas kretslopp; stödtjänsterna utgör grunden för de övriga ekosystemtjänsterna.
Kolsänka	är skillnaden mellan den mängd koldioxid som binds upp ur atmosfären när skogen växer och den mängd koldioxid som försvinner ur skogen.
Kollager	är den mängd kol som är bunden i skogsbeståndet eller lagrad i marken; storleken på kollagret i marken varierar i enlighet med förändringar i växtlighetens produktion av förna, väderförhållandena och avverkningar samt markbehandling (markberedning, dikning).
Tvinmark	är trädfattig mark där trädbeståndets tillväxt är 0,1–1,0 m^3 per år.
Kulturell hållbarhet	kan ses som en fjärde dimension av hållbar utveckling eller betraktas som en faktor som balanserar, förklarar och förmedlar ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet; kultur kan också ses som en grund för hela den hållbara utvecklingen och som en struktur som gör att målen för hållbar utveckling kan uppnås; kulturell hållbarhet förutsätter att den kulturella kontinuiteten inte bryts och att de seder, förfaranden och förhållningssätt som anknyter till användningen av skogarna överförs till följande generationer i en tidsenlig form; skogskulturen är en tidsbunden och kontinuerlig process som utvecklas genom mänsklig verksamhet.
Megatrender	är sådana globala stora trendvågor, riktlinjer eller fenomen i utvecklingen som har en tydlig riktning; megatrenderna är starkt knutna till varandra och gränsen mellan dem kan vara diffus; de kan bestå av flera fenomen och utvecklingstrender, av vilka vissa även kan vara sinsemellan motsatta.

Hållbar skötsel och användning av skogarna, det vill säga hållbart skogsbruk	avser att skogar och skogsmarker sköts och används så att den biologiska mångfalden, produktiviteten, förnyelseförmågan och livskraften samt möjligheten till betydelsefulla ekologiska, ekonomiska och sociala funktioner på lokal, nationell och global nivå nu och i framtiden bevaras, samt så att övriga ekosystem inte vållas skada; termen hållbar skötsel och användning av skogarna innefattar också skydd av skog.
Skogsbransch	omfattar förutom skogssektorn även produktion, förädling, tjänster och kollektiva nyttigheter som baserar sig på skogens övriga såväl materiella som immateriella produkter (inom utbildning har skogsbranschen av tradition främst avsett vanliga skogsbruksyrken; skogarnas materiella och immateriella varor och tjänster har placerats under natur- och miljöområdet i klassificeringen av utbildningsområden.).
Det skogskulturella perspektivet	skapar förståelse för växelverkan mellan människorna och skogen och skogsrelaterade värderingar; det skogskulturella perspektivet skapar förutsättningar för en samordning av olika skogsrelaterade mål; med skogskultur avses i sociala sammanhang delade tillvägagångssätt, förfaranden, uppfattningar, betydelser och värderingar.
Skogsmark	är trädrik mark där trädbeståndets tillväxt överstiger 1 m^3 per år.
Skogssektor	omfattar skogsbruk och skogsindustri.
Relation till skogen	är en enskild persons eller en gemenskaps direkta eller indirekta levande relation till skogen; den utgör en del av den enskilda personens vidare identitet och relation till miljön; till skillnad från relationen till miljön och naturen innefattar relationen till skogen också relationen till användningen av skogarna.
Skogsbruk	omfattar virkesproduktion, skogs- och naturvård samt virkesdrivning.
Skogsindustri	omfattar mekanisk (såg-, skiv- och annan trävaruindustri) och kemisk (massa-, pappers- och kartongindustri) industri.
Träförädlingsindustri	omfattar skogsindustri, energiindustri och kemisk industri som använder virke.
Korseffekter	avser synergier eller motstridigheter när det gäller åtgärders effekter på olika målsättningar.
Stamved	avser hela trädstammens trämaterial, det vill säga de delar som kan användas till stock, massaved och energived.
De största hållbara avverkningsmöjligheterna	avser avverkningarnas övre gräns när ett hållbart skogsbruk har satts som mål; när gränsen fastslås beaktas en hållbar resurshushållning och virkesproduktion, skogsvårdsrekommendationer och skyddsbeslut som fattats.

Faktaruta

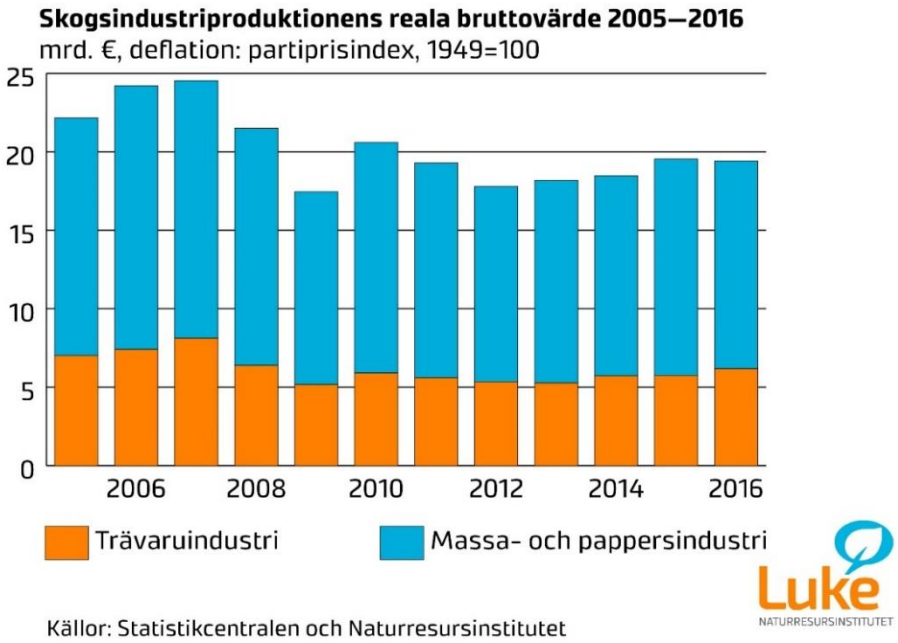

Bild 1. Skogsindustrins produktionsvärde, utveckling 2005–2016.

Bild 2. Bruttorotprisinkomster, utveckling 2005–2017.

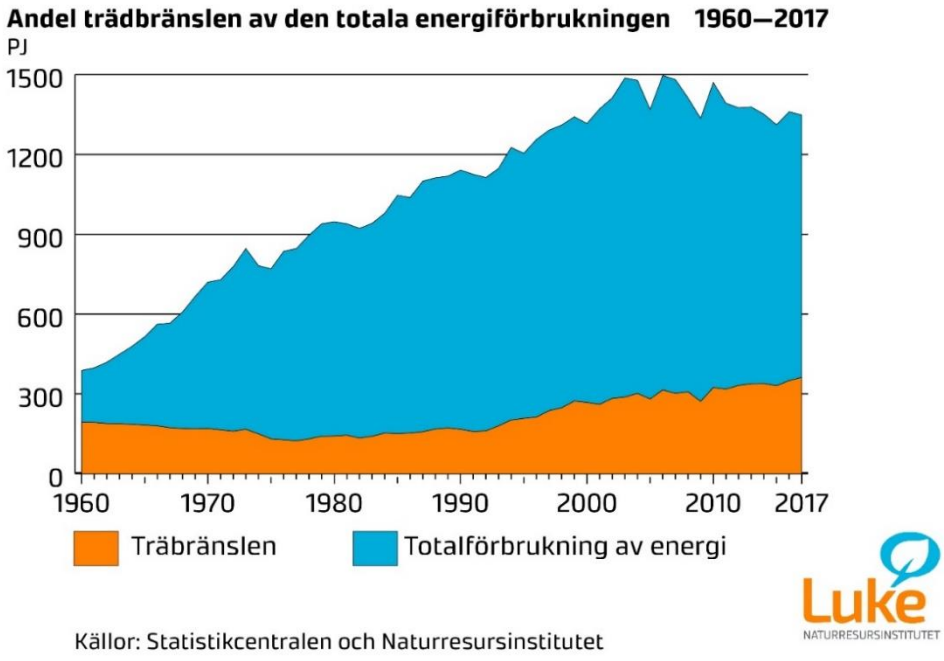

Bild 3. Träbränslenas andel av den totala energiförbrukningen 1960–2017.

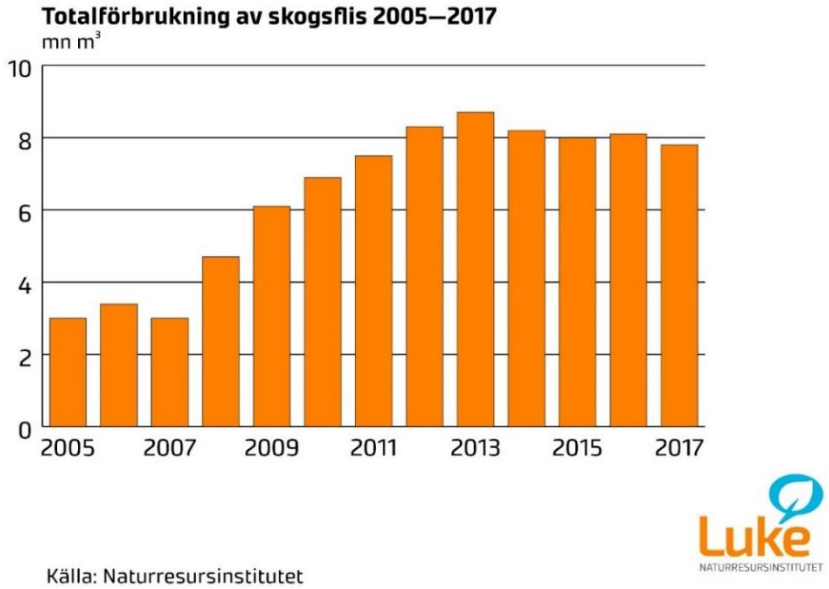

Bild 4. Utveckling av användningen av skogsflis 2005–2017. Inkluderar förbrukning av skogsflis i värme- och kraftverk samt småhus.

Tabell 1. Skyddad skogs- och tvinmark inklusive områden med begränsningar. Källa: Naturresursinstitutet

	Skogsmark						Skogs- och tvinmark, sammanlagt					
	Hela landet		Södra Finland		Norra Finland		Hela landet		Södra Finland		Norra Finland	
	1 000 ha	Andel, %	1 000 ha	Andel, %	1 000 ha	Andel, %	1 000 ha	Andel, %	1 000 ha	Andel, %	1 000 ha	Andel, %
Ägoslag, total areal	20 264		11 141		9 123		22 767		11 505		11 260	
Skyddade områden, totalt (1A+1B+1C+2A+2B)	**1553**	**7,7**	**455**	**4,1**	**1098**	**12**	**2737**	**12**	**549**	**4,8**	**2188**	**19,4**
Lagstadgade skyddsområden (1A+1B+1C)	**1332**	**6,6**	**398**	**3,6**	**934**	**10,2**	**2402**	**10,6**	**471**	**4,1**	**1931**	**17,1**
1 A Naturskyddsområden och områden reserverade för naturskydd	934	4,6	251	2,3	683	7,5	1456	6,4	300	2,6	1155	10,3
1B1 Övriga lagstadgade skyddsområden, inga avverkningar	231	1,1	28	0,3	203	2,2	724	3,2	33	0,3	691	6,1
1B2 Övriga lagstadgade skyddsområden, försiktiga avverkningar	157	0,8	110	1	47	0,5	206	0,9	125	1,1	81	0,7
1C Tidsbegränsade skyddsområden	10	0	9	0,1	1	0	17	0,1	14	0,1	3	0
Skyddade mångfaldsobjekt i ekonomiskogar (2A+2B)	**222**	**1,1**	**57**	**0,5**	**164**	**1,8**	**335**	**1,5**	**78**	**0,7**	**257**	**2,3**
2A Särskilda mångfaldsobjekt i ekonomiskogar, inga skogsbruksåtgärder	153	0,8	23	0,2	130	1,4	225	1	31	0,3	194	1,7
2B Mångfaldsobjekt i ekonomiskogar, begränsat skogsbruk	69	0,3	34	0,3	35	0,4	110	0,5	47	0,4	63	0,6
3 Skogar som stöder skyddet av naturvärden,	**344**	**1,7**	**52**	**0,5**	**291**	**3,2**	**433**	**1,9**	**56**	**0,5**	**378**	**3,4**
andra specialområden och specialobjekt, begränsat skogsbruk												

Skogs- och tvinmark bildar tillsammans ett trädbevuxet område, en skog.

De totala arealer för ägoslag som används vid beräkningen av andelarna grundar sig på urvalet på provytorna vid den elfte riksskogstaxeringen 2009–2013 (RST11).

Bilaga 1 Prioriteringar, mål och initiativ som gäller internationell skogspolitik och EU:s skogsfrågor

Internationell skogspolitik och utvecklingspolitik: *Skogarnas, det hållbara skogsbrukets och den skogliga bioekonomins roll stärks i syfte att nå målen för Agenda 2030 för hållbar utveckling*		***EU:s skogsfrågor:*** *Samordning, skogsexpertis och skogssektorns möjligheter att erbjuda lösningar främjas*		**Främjande av affärsmöjligheter:** *Skogsbranschens internationella affärsmöjligheter stärks*	
Mål	**Initiativ**	***Mål***	***Initiativ***	**Mål**	**Initiativ**
Prioritering för verksamheten: Kunskap och kommunikation					
Forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (FoUI), kompetens och utbildning inom skogsbranschen, effektiva och uppdaterade informationssystem främjar kunskapsbaserat beslutsfattande inom internationellt samarbete och inom utvecklingspolitiken	• Internationella organisationers (bl.a. FN, FAO, UNECE) statistikföring, uppföljning och informationssystem inkl. indikatorer utvecklas och stärks i anknytning till skogar, hållbart skogsbruk och bioekonomi (genom att utnyttja bl.a. digitaliseringens möjligheter) • FoUI-verksamheten, forskningen och utvecklandet av öppna informationssystem stärks genom utvecklingspolitiska åtgärder • Forskningens ställning när det gäller skogar, hållbart skogsbruk och bioekonomi samt utnyttjandet	*Det finns ett brett utbud av högklassig och jämförbar information om EU:s skogar och skogssektor med tanke på behoven av beslutsfattande* *EU:s skogars och skogssektors betydelse inom EU fastställs bättre i EU-institutionerna och i medlemsländerna* *EU-institutionerna och de andra medlemsländerna känner till de finländska*	• *Förmedling av forskningsdata till beslutsfattare och intressentgrupper inom EU* • *EU:s skogsinformationssystem byggs upp på ett balanserat sätt med beaktande av alla pelare för hållbarhet* • *EFI:s ThinkForest-arbete och publikationer riktade till beslutsfattare i Bryssel* • *Kurser för aktörer i Bryssel inom ramen för en skogsakademi för beslutsfattare tillsammans med Sverige 2018 och 2019*	Den finländska kompetensen inom skogs- och bioekonomibranscherna är internationellt välkänd	• Finländska aktörers FoUI-verksamhet i anknytning till hållbart skogsbruk och bioekonomi främjas genom bilateralt samarbete inom ramen för tillgängliga resurser samt i Business Finlands verksamhet • Möjligheten att i Finland inrätta ett betydande kompetenskluster för skogsdata vilket utnyttjar digitaliseringen utreds (s.k. ekosystem av skogsdata”) • Möjligheten att fortsätta med och utveckla exporten av kompetens och utbildning inom den finländska skogsbranschen utreds

Skogsbranschen är en ansvarsfull föregångare, kommunicerar öppet och aktivt och branschens internationella image är bra	av forskningen i internationellt samarbete främjas • Europeiska skogsinstitutets (EFI) verksamhet och ställning när det gäller utnyttjande av forskningsdata för beslutsfattande och verksamhet upprätthålls och utvecklas • Den politiska synligheten och betydelsen av hållbar utveckling i fråga om skogar samt legitimiteten för hållbart skogsbruk upprätthålls och stärks med hjälp av internationellt samarbete inkl. Agenda 2030 och FN:s strategiska plan för skog 2030 • Aktivt deltagande i och utvecklande av FAO:s och UNECE:s nätverk av skogskommunikatörer	*skogarnas och den finländska skogssektorns betydelse och särdrag*	• *Vissa centrala EU-aktörer sammankallas för att bekanta sig med den finländska skogssektorn* • *Evenemang under Finlands EU-ordförandeskap, såsom EU:s skogschefsmöte* • *Effektivisering av Finska Forstföreningens kommunikation på internationell nivå och EU-nivå*		• Kommunikationen när det gäller skogsbranschen stärks så att den finländska skogsbranschen och dess aktörer är kända för att vara kunniga, framstegsvänliga och ansvarsfulla

Prioritering för verksamheten: Samarbete					
Genomförandet av Agenda 2030 samordnas när det gäller skogar, hållbart skogsbruk och bioekonomi Ett multilateralt, bl.a. FN-baserat, samarbete som gäller skogarna och skogsbranschen ska i likhet med utvecklingspolitiken vara effektivt och verkningsfullt	• Genomförandet av Agenda 2030 samt FN:s skogssamarbete främjas och utvecklas aktivt särskilt genom FN:s strategiska plan för skog 2030 (UNSPF) och FN:s skogsforum • Deltagandet i arbetet inom FN:s skogsforum är aktivt så att det vid halvtidsöversynen 2024 finns förutsättningar att dra upp fortsatta riktlinjer för den framtida verksamhetsformen och dess innehåll, såsom t.ex. inledande av förhandlingar om ett världsomfattande skogsavtal • En utvecklingspolitik som tar hänsyn till skogar, hållbart skogsbruk och bioekonomi främjas inom EU och nationellt • Aktivt deltagande i förhandlingarna om det europeiska skogsavtalet, vilka eventuellt inleds på nytt, så att det eventuella avtalet är geografiskt heltäckande, främjar multilateralt FN-baserat skogssamarbete samt tryggar	*Medlemsländerna samarbetar för att förbättra behandlingen av EU:s skogsfrågor i EU-institutionerna* *Sektorsövergripande samarbete och bättre samarbete mellan skogssektorns intressentgrupper* *Bättre samarbete med Europaparlamentet*	• *Samarbete mellan EU:s kommande ordförandeländer i skogsfrågor i syfte att förbättra behandlingen av skogsfrågor och höja profilen när det gäller dessa frågor* • *Stärkande av kommissionens ständiga kommitté för skogsbruk genom att förbättra planmässigheten, öka antalet möten och inrätta s.k. ad hoc-arbetsgrupper* • *Förbättrade resurser för skogs- och korkkommittén som en del av översynen av EU:s skogsstrategi* • *Det nya Europaparlamentet som tillträder 2019 engageras i att behandla skogsfrågor*	Statsförvaltningen, företagen och organisationerna har ett gott samarbete för att främja internationella affärsmöjligheter inom skogsbranschen på ett sätt som främjar uppnåendet av målen för hållbar utveckling	• Ministeriernas (inkl. representationerna), BusinessFinlands, företagens och andra organisationers samarbete för att öka de internationella affärsmöjligheterna inom skogsbranschen främjas • Eventuellt intresse och tillvägagångssätten för att i Finland inleda olika aktörers (organisationer, företag, sammanslutningar) nätverk/forum/förening för främjande av internationell affärsverksamhet och internationellt samarbete mellan aktörerna inom skogsbranschen [jfr Finnish Water Forum] utreds • De internationella finansieringskällorna och finansieringskällorna för internationell verksamhet inom skogsbranschen och flaskhalsar för att få finansiering när det gäller finländska aktörer kartläggs

	och främjar verksamhetsförutsättningarna inom skogssektorn och genomförandet av ett hållbart skogsbruk nationellt, regionalt och globalt • Tillvägagångssätt som ökar skogarnas sektorsövergripande betydelse inom olika naturresursbranscher utvecklas och främjas (inkl. nexusstrategin) • Man påverkar inom EU och nationellt för att det till skogar och skogsbranschen som en del av hållbar förvaltning av naturresurser också i framtiden ska riktas utvecklingsfinansiering och att finansieringen ska vara verkningsfull och effektiv				

Prioritering för verksamheten: Samordning					
Samarbetet mellan internationella organisationer och processer är i likhet med deras verksamhet konsekvent, effektivt och verkningsfullt	• Konsekvensen i den finländska verksamheten säkerställs och konsekvensen i EU-företrädarnas verksamhet främjas inom de beslutande organen för internationella organisationer, avtal och processer som gäller skogar • Verksamheten inom ramen för partnerskapet för samarbete i skogsfrågor (CPF) effektiviseras vid genomförandet av politikområden som gäller skogen och utvecklandet av informationssystemen och finansieringssystemens drift i anknytning till skogen • Konsekvensen, effektiviteten och verkningsfullheten i det europeiska skogssamarbetet (FAO, UNECE, EFI, Forest Europe) främjas	Bättre samordning och möjligheter att påverka när det gäller EU-initiativ som inverkar på skogssektorn EU har tydliga och konsekventa mål för skogarna i internationella processer som har anknytning till skogar EU:s mål och politik för biodiversiteten efter 2020 samt EU:s mål för skogsbranschen är sinsemellan konsekventa	• Översynen av EU:s skogsstrategi för tiden efter 2020 tas med i arbetsprogrammet för den kommission som tillträder 2019 • Målen när det gäller internationella skogsfrågor tas med i EU:s skogsstrategi efter 2020, med tillämpning av Agenda 2030 och målen för en hållbar utveckling som ram • Översyn av EU:s biodiversitetsstrategi för tiden efter 2020	Statsförvaltningen, företagen och organisationerna har ett gott samarbete när det gäller att främja internationella affärsmöjligheter inom skogsbranschen på ett sätt som samtidigt främjar målen för hållbar utveckling	• Utvecklingen av Business-Finlands verksamhet i anknytning till skogar och bioekonomi fortsätter och kontakten mellan ministerier, företag och organisationer stärks

Internationell skogspolitik och utvecklingspolitik		EU:s skogsfrågor		Främjande av affärsmöjligheter	
Mål	**Initiativ**	**Mål**	**Initiativ**	**Mål**	**Initiativ**
Prioritering för innehållet: Bioekonomi					
Verksamhetsförutsättningarna för skoglig bioekonomi har stärkts och tryggats I länderna har man främjat övergången till en biobaserad ekonomi inom ramen för hållbarhet	• Det internationella samarbetet i fråga om skogar, hållbart skogsbruk och bioekonomi upprätthålls och stärks • Konsekvensen i det arbete som gäller skogar i olika internationella avtal och organisationer tryggas • Initiativ och politikområden som främjar en övergång till bioekonomi, där förnybara naturresurser såsom hållbar användning av skogar kan ersätta fossil energi och icke förnybara naturresurser främjas • Genomförande, bedömning och kontroll av hållbarheten i en bioekonomi som baserar sig på skogar och hållbart skogsbruk främjas	EU:s politik för bioekonomi och cirkulär ekonomi främjar träbaserade lösningar EU:s politik för landsbygdsutveckling gör det möjligt att stödja skogsbruksåtgärderna på ett mångsidigt sätt Möjliggör ett mångsidigt stöd för skogsåtgärder utifrån nationella behov	• Arbetsprogrammet för den kommission som tillträder 2019 främjar genomförandet av EU:s uppdaterade bioekonomistrategi • Möjligheten att inleda ett program/projekt på EU-nivå för att öka användningen av trä vid byggande samt åtgärder för att främja nya skogsbaserade produkter med högt förädlingsvärde utreds • En bioekonomikonferens som ordnas tillsammans med kommissionen under Finlands ordförandeskap • Förhandling om åtgärder för landsbygdens utveckling enligt EU:s gemensamma jordbrukspolitik för åren 2021–2027 • EU:s riktlinjer för statligt stöd till skogsbruk 2021–2027, som ses över så att de stämmer överens med de nya målen för den gemensamma jordbrukspolitiken	Bioekonomiaktörer som bedriver internationell affärsverksamhet inom skogsbranschen främjar målen för en hållbar utveckling	• Användningen av skogsbaserade produkter och tjänster främjas så att användningen av icke förnybara eller fossila råvaror ersätts med förnybara råvaror på ett sätt som tryggar skogarnas avkastningsförmåga • En fortsättning på programmet/projektet som gäller trävaru-/sågindustrin (Wood from Finland) bereds av det allmänna och företagen med syftet att öka exporten av produkter med högre mervärde • Det säkerställs att finländska aktörer agerar i enlighet med hållbarhetsprinciperna och på ett öppet sätt inom landet och internationellt

Prioritering för innehållet: Klimatförändringen och bioenergi					
Skogarnas och det hållbara skogsbrukets verksamhetsförutsättningar är tryggade och skogsbranschens betydelse för de klimat- och energipolitiska lösningarna har erkänts Man har lyckats vända trenden att skogsarealen i världen minskar	• Aktivt deltagande i förhandlingarna om reglerna för Parisavtalet och i genomförandet av FN:s klimatavtal så att markanvändningssektorns och skogarnas och det hållbara skogsbrukets betydelse för att begränsa klimatförändringen och anpassa sig till den beaktas på ett balanserat sätt och så att skogssektorns verksamhetsförutsättningar tryggas • Aktivt deltagande i samarbete som syftar till att minska avskogningen och som är i linje med hållbart skogsbruk (inkl. marknadsmekanismerna, REDD+, internationella finansieringssystem) • Ökad produktion och användning av förnybar energi inkl. modern skogsenergi samt energieffektivitet med iakttagande av hållbarhets- och hälsoaspekter främjas genom internationellt samarbete	EU:s klimat- och energipolitik möjliggör skogarnas roll för att begränsa klimatförändringen och anpassa sig till den samt en ökad användning av skogarna inom ramen för hållbarhet EU:s politik för förnybar energi möjliggör en ökad hållbar produktion av träbioenergi och medför inte ökad byråkrati EU:s eventuella mål när det gäller avskogningen är i linje med de nationella politikområdena och andra politikområden som gäller markanvändningen, bl.a. jordbrukspolitiken	• Fastställande av landspecifika referensnivåer för LULUCF under 2018 och 2019 • Detaljerad planering och genomförande av de hållbarhetskriterier för träbiomassa som ingår i direktivet om förnybar energi under 2019 och 2020 som en del av genomförandet av direktivet om förnybar energi under ledning av arbets- och näringsministeriet • EU:s initiativ som gäller den internationella avskogningen (*Deforestation Action Plan*, som gäller produkter som ofta orsakar avskogning, såsom soja, har beretts av kommissionen redan under flera år)	De aktörer som bedriver internationell affärsverksamhet inom skogs- och energibranschen kan utnyttja affärsmöjligheterna i anknytning till bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen och till en ökad och hållbar användning av bioenergi	• Användningen av skogsbaserade produkter och tjänster främjas så att användningen av icke förnybara eller fossila råvaror ersätts med förnybara råvaror på ett sätt som tryggar skogarnas avkastningsförmåga • Finländska aktörers möjligheter att delta i (i) utvecklandet av en modern och energieffektiv produktion och användning av bioenergi, (ii) arbetet mot avskogningen och en försämring av skogarnas tillstånd samt för främjande av ett hållbart skogsbruk (s.k. REDD+) samt (iii) samarbete som syftar till att öka skogens täckningsgrad

Prioritering för innehållet: Lagenlighet och god förvaltning					
Den goda förvaltning som hänför sig till skogar och hållbart skogsbruk har stärkts och främjar de mänskliga rättigheterna	• FLEGT-verksamheten stärks nationellt, regionalt och globalt samt strävandena efter en globalt konsekvent FLEGT-verksamhet främjas • Främjande av (i) ett rättvist och jämlikt genomförande av ägande- och besittningsrätt till skog, (ii) demokrati, deltagande och transparens i beslut som gäller skogen samt (iii) kvinnors, ungas och minoriteters ställning och rättigheter	EU:s åtgärder för att främja en laglig virkeshandel gäller alla aktörer på ett jämlikt sätt	• Granskning av produkttäckningen enligt EU:s timmerförordning och utvecklande av genomförandet av förordningen • Beredning och genomförande av FLEGT-arbetsprogrammet (2018–2022)	Aktörer som bedriver affärsverksamhet inom skogsbranschen iakttar de krav lagstiftningen ställer och främjar målen för en hållbar utveckling	• Öppen och aktiv kommunikation om Finlands och finländska aktörers samhälls- och miljöansvar

Prioritering för innehållet: Biodiversitet och ekosystemtjänster (inkl. rekreation och hälsa)					
Tryggandet av skogarnas biologiska mångfald med hjälp av internationellt samarbete är aktivt och verkningsfullt Skogarnas och skogsrelaterade ekosystemtjänster har stärkts	• Aktivt deltagande i utvärderingen av hur väl de biodiversitetsmål som berör skogarna har nåtts (s.k. Aichi-målen) och fastställande av eventuella nya framtida mål • Skydd, restaurering och jämlik användning av skogarna på ett kostnadseffektivt sätt som en del av ett hållbart skogsbruk främjas genom internationellt samarbete • Värdering och samordning av skogsrelaterade ekosystemtjänster och utvecklande av olika tillvägagångssätt i anknytning till dessa, såsom marknadsmekanismer, främjas • Användningen av skogarna för rekreation och utnyttjandet av skogarnas hälsoeffekter betonas och utvecklas	EU:s biodiversitetsstrategi efter 2020 beaktar alla delområden av hållbarheten på ett balanserat sätt	• Översyn av EU:s biodiversitetsstrategi för tiden efter 2020	Skogsbranschens aktörer utvecklar internationella affärsmöjligheter som baserar sig på ekosystemtjänster	

Jord- och skogsbruksministeriets publikationer 2019

1 Saaristo- ja vesistöaluepolitiikat Euroopassa -selvitys
2 Saariselvitys 2018
3 Uusi alku. Maatalous on myös tulevaisuuden elinkeino
4 Kansallinen rapustrategia 2017–2022
5 Keinoja orgaanisten lannoitevalmisteiden käytön edistämiseen
6 En ny början. Jordbruk är också framtidens näringsgren
7 Kansallinen metsästrategia 2025 – päivitys

Jord- och skogsbruksministeriet

Regeringsgatan 3 A , Helsingfors
PB 30, 00023 Statsrådet

mmm.fi

ISBN: 978-952-287-891-6 PDF

ISSN: 1797-397X PDF